

 ACTUALITEIT

Beleidsplan van Brulocalis

 NIEUW

Het stappenplan van de
Federatie van OCMW's

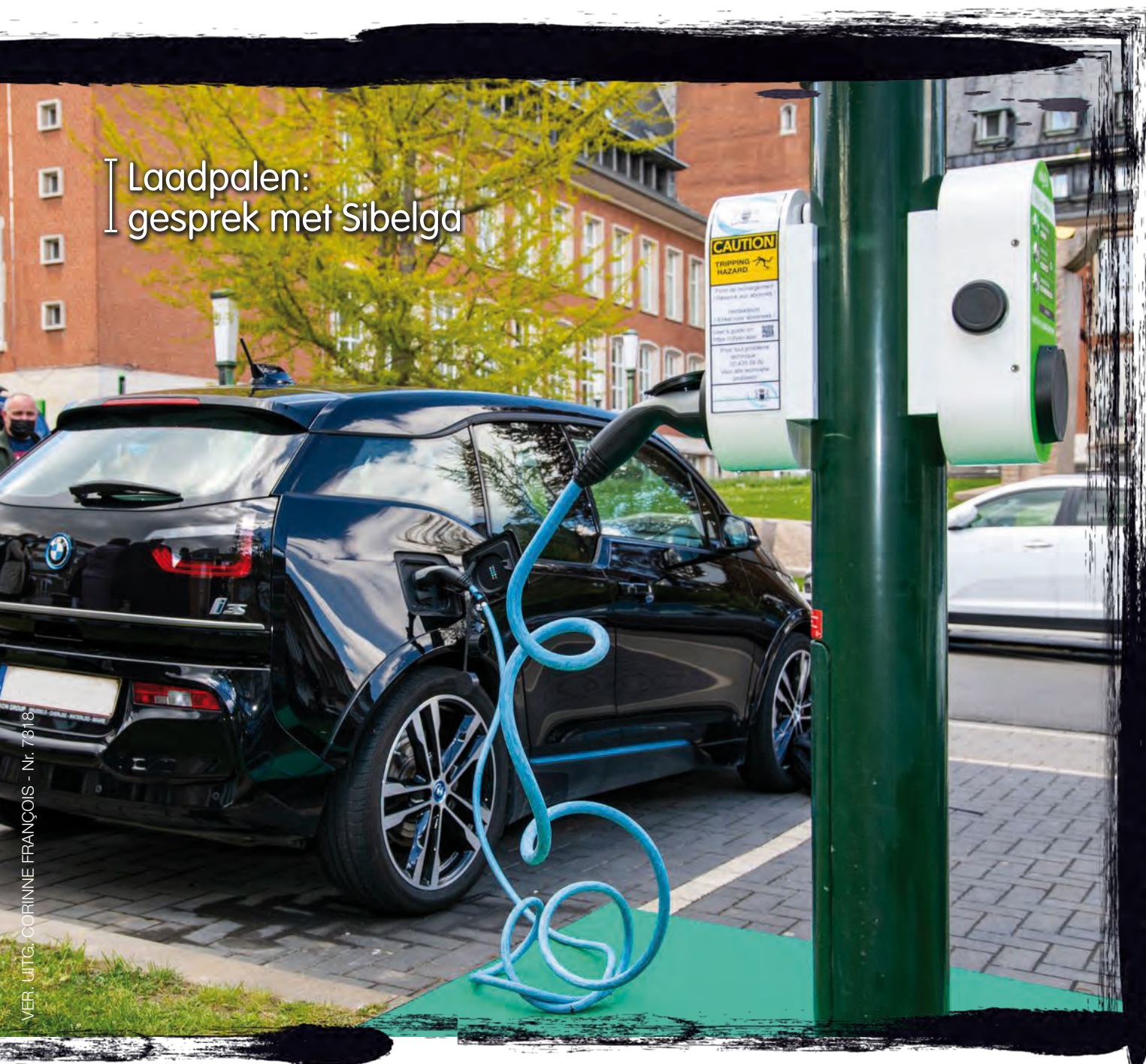
 ONDER DE LOEP

De sociaal-economische
balans van corona

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

Laadpalen:
gesprek met Sibelga

VER. UITG. CORINNE FRANÇOIS - Nr. 7818

Nr. 127

AFGIFTEKANTOOR : BRUSSEL X
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
MAART-APRIL 2022
ERKENNINGSNUMMER P 921662

 BRULOCALIS
VERENIGING STAD & GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Leer over brandpreventie op de werkplekken

Ethias Services staat aan uw zijde!

Ethias Services streeft ernaar een **volledig dienstenpakket** aan te bieden, met name op het gebied van preventie en risicobeheer.

Ethias Services staat aan uw zijde en ondersteunt u bij de implementatie van innovatieve oplossingen die beantwoorden aan uw dagelijkse behoeften.

Op het gebied van brandpreventie op de werkplekken, voorzien we zowel theoretische als praktische opleidingen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen van de Codex over het welzijn op het werk.

Wij helpen u om zowel uw personeel, uw bezoekers als uw activa te beschermen.

Ethias Services biedt ook diensten aan met betrekking tot:

- Competentiemanagement
- Het beheer van Psychosociale risico's
- Risicomanagement

Ontdek onze dienstencatalogus op solutions.ethias.be

Geert VAN AKEN, Key Account Manager
Prins-Bisschopssingel 73 - 3500 HASSELT
0475 97 64 68 - 011 28 21 00
geert.vanaken@ethias.be - ethiasservices@ethias.be

DE GEMEENTEN SCHREEUWEN HET UIT

De gemeenten en de corona-rekening¹, de vele mensen die voor het eerst bij het OCMW aankloppen², hogere lonen voor het gemeentepersoneel en de politie, de ontoereikende financiering van de lokale politie door de federale overheid³, de pensioenkost, de loonindexeringen, maar ook de meerkosten als gevolg van de inflatie en de grondstoffencrisis... En met als logisch gevolg de verwachte minderinkomsten. Niets zegt ons dat het economisch herstel genoeg zal zijn om het tij te doen keren. Maar als de toerist, de arbeider en de commerciële binnenstad tegelijkertijd de stad de rug toekeren, en als bovendien de uittocht van de middenklasse zich blijft doorzetten, wie blijft er dan nog over om Brussel leefbaar te houden?

Op het moment dat we dit schrijven, begin februari 2022, hebben de meeste gemeenten hun begroting voor het lopende jaar nog niet goedgekeurd, gelet op de moeilijke oefening. Dat is ongezien.

Brulocalis heeft doorheen de nummers, en dit nu al vele jaren, in haar editoriaal, artikelen, reflectienota's en standpunten vaak gewezen op de delicate **situatie** waarin de **lokale financiën** zich bevinden. We schreven toen nog 'delicate', voortaan moeten we eerder 'alarterende' schrijven. En we zullen dit woord zo vaak als nodig hanteren om iedereen te doen beseffen dat het vijf voor twaalf is en dat er iets moet gebeuren.

De gemeenten hebben financieel hun lot niet in eigen handen. Ze hebben geen sleutels in handen, of toch te weinig. Ze krijgen van hogerhand vaak taken opgelegd, maar de nodige financiële middelen volgen niet altijd. En er worden heel wat beslissingen genomen met financiële repercussies voor de gemeenten zonder ze eerst te becijferen.

Is dat nog houdbaar? Ieder discours rond goed bestuur heeft het wel over 'houdbaarheid'. Niet voor het lokale dan? De vraag stellen is ze beantwoorden.

Deze legislatuur zien we zeer duidelijk dat het Gewest naar **een andere relatie met de gemeenten** wil... waarbij soms nogal stoffige principes aangepakt worden: zoals recent bijvoorbeeld de hervorming van de ordonnantie betreffende de financiering van de levensbeschouwelijke instellingen⁴... Moet voor harmonisering -wat de burger ten goede komt- op het niveau van het Gewest aangepakt worden in overleg met de gemeenten: we denken aan het parkeerbeleid, of ook het dossier over de laadpalen voor elektrische voertuigen⁵. Kortom, **er worden grenzen verlegd**.

Maar dat zal niet genoeg zijn om een probleem op te lossen dat aan de ene kant een conjuncturele dimensie heeft, maar dat helaas aan de andere kant vooral structureel is en waarvan de omvang iedere dag zorgwekkender wordt.

Gewest en gemeenten moeten zich serieus over hun toekomst buigen. Ze krijgen daar dit jaar de gelegenheid toe in het kader van de staten-generaal. De gemeenten moeten hun krachten bundelen en samen oplossingen aanreiken aan het Gewest. We zijn halfweg de legislatuur. Als het nog niet te laat is, dan is het nu vijf voor twaalf.

De Conferentie van burgemeesters heeft onlangs met de hulp van Brulocalis in een opiniestuk "De gemeenten in een wurggreep. Democratie in gevaar", dat op 20 december in Le Soir verscheen, nog eens opgeroepen om de zeven grote principes⁶ die hun onderlinge relaties regelen, toe te passen en te respecteren. "*De gemeenten moeten worden geraadpleegd en uitgenodigd om niet alleen deel te nemen aan de besluitvormingsprocessen die hen aangaan, maar ook en vooral om deel uit te maken van de organen die uitdrukkelijk in hun vertegenwoordiging voorzien. De Conferentie vraagt ook om erop toe te zien dat men door de decumul de band met de realiteit op het terrein niet verliest*".

Olivier Deleuze,
Voorzitter Brulocalis

1. We openen het tijdschrift met een studie die minister Bernard Clerfayt in januari heeft voorgesteld in het Brussels parlement.

2. Zie het artikel over de sociaal-economische balans van corona.

3. Wordt besproken in het artikel over de staten-generaal van de politie

4. U leest er meer over in het midden van dit nummer

5. Zie ons gesprek met de CEO van Sibelga.

6. De 7 basisprincipes zijn: subsidiariteit, decentralisatie, evenwicht, compensatie, billijkheid, solidariteit en, ten slotte, budgettaire neutraliteit.

DIRECTIE:
Corinne François

COÖRDINATIE:
Philippe Delvaux

REDACTIE:
Maxime Banse, Carlo Caldarini, Philippe
Delvaux, Sacha Lefèvre, Georgy Mandalis,
Céline Mercier, Valentine Snoeck, Lisa
Thibaut, William Verstappen

VERTALING:
Patrice Van Laethem

SECRETARIAAT:
Joao André

ABONNEMENTEN:
02 238 51 49
welcome@brulocalis.brussels

RECLAME:
Target Advertising
02 880 59 14 of 081 55 40 78
www.targetadvertising.be

FOTO COVER:
©Sibelga

Nieuwsbrief wordt gedrukt op 100%
gerecycleerd papier.

Cette revue existe aussi en français. Si
vous souhaitez recevoir le Trait d'Union,
contactez notre secrétariat:
welcome@brulocalis.brussels

Nieuwsbrief-Brussel integraal
beschikbaar op www.brulocalis.brussels

BRULOCALIS, Vereniging Stad en
Gemeenten van Brussel
Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel
Tel 02 238 51 40 - Fax 02 280 60 90
welcome@brulocalis.brussels
www.brulocalis.brussels

INHOUD

EDITORIAAL.....	3
NIEUWS VAN HET GEWEST	
DE CORONA-REKENING VAN DE GEMEENTEN	5
EUROPAGINA	
MAAK KENNIS MET "TERRI", EEN NIEUWE ONLINE TOOL OVER DE LAGERE OVERHEDEN IN EUROPA.....	10
ACTUALITEIT	
SMART CITIES: DENKEN OVER DE STAD TEGEN CORONA.....	12
ONDER DE LOEP	
EERSTE BALANS VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DE PANDEMIE	14
ACTUALITEIT	
OCMW EN ACTIRIS ZIJN ELKAARS PARTNER.....	21
NIEUW	
EEN STAPPENPLAN VOOR DE FEDERATIE VAN OCMW'S	24
NIEUW	
BRULOCALIS 2022-2026: "SAME BUT DIFFERENT"	26
ONDER DE LOEP	
LAADPALEN IN BRUSSEL, READY, SET, GO! GESPREK MET SIBELGA.....	28
ONDER DE LOEP	
DE REGULARISATIE VAN DE BESTEMMINGSWIJZIGINGEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST – DE EVOLUTIE VAN DE WETGEVING.....	35
IN ONZE GEMEENTEN	
OVERHEIDSOPDRACHTEN: DE LAUREATEN VAN DE YVES CABUY-PRIJS	38
ONDER DE LOEP	
HERVORMING HAALT EREDIENSTEN WEG BIJ GEMEENTEN	41
ONDER DE LOEP	
DE STATEN-GENERAAL VAN DE POLITIE – DE FINANCIERING VAN DE POLITIEZONES IN HET MIDDELPUNT.....	48
ACTUALITEIT	
PARTICIPATIE GENEREREN MET BEGROTINGEN... EEN STUDIE HELPT ONS DAARBIJ	52
NIEUWS VAN HET GEWEST	
GEMEENTELIJKE GEGEVENS IN 2022 OP OPENBUDGETS.BRUSSELS!	54

Gepubliceerd met de steun van

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

DE CORONA-REKENING VAN DE GEMEENTEN

In 2021 liet minister Clerfayt, belast met Plaatselijke Besturen, een studie uitvoeren om een raming te maken van de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de gemeenten. De belangrijkste conclusies werden onlangs op 11 januari aan het Brussels Parlement voorgelegd¹.

Het onderzoek gebeurde in 2021 op basis van de jaarrekening van 2020. Voor 2021 werd met de begrotingen gewerkt.

Impact op het saldo van het eigen dienstjaar op basis van de jaarrekening 2020

- De kosten van de gezondheidscrisis in 2020 worden geraamd op 80 miljoen euro.
- Het saldo van het eigen dienstjaar bedroeg -71.676.660 euro. Neutraliseert men het effect van corona, dan zou zonder de crisis het saldo +8,5 miljoen euro bedragen.

Impact op het gecumuleerd resultaat op basis van de jaarrekening 2020

- Het gecumuleerd resultaat van alle 19 gemeenten is +159 miljoen euro.
- Het gecumuleerd resultaat zonder gezondheidscrisis zou +239.366.446 euro bedragen.

Gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves voor 2020 per gemeente

- Drie gemeenten vertonen een tekort op het gecumuleerd resultaat (Berchem, Evere en

Rekeningen 2020	Gecumuleerd resultaat	Gecumuleerd resultaat + gewone reserves
Anderlecht	7.526.225	13.979.311
Oudergem	400.313	15.145.187
Sint-Agatha-Berchem	-3.271.233	-3.271.233
Brussel	22.075.295	46.135.295
Etterbeek	34.075.748	35.488.034
Evere	-1.537.927	-1.141.261
Vorst	1.529.934	9.003.862
Ganshoren	3.194.030	8.488.174
Elsene	25.175.343	29.802.032
Jette	3.787.326	5.554.746
Koekelberg	12.417.112	12.478.071
Sint-Jans-Molenbeek	-1.873.886	13.078.064
Sint-Gillis	9.541.828	13.936.068
Sint-Joost-ten-Node*	1.666.494	2.786.228
Schaarbeek	202.718	2.346.292
Ukkel	11.855.913	11.855.913
Watermaal-Bosvoorde	15.879.762	18.088.215
Sint-Lambrechts-Woluwe	9.822.805	13.722.805
Sint-Pieters-Woluwe	6.744.278	16.944.006
TOTAAL	159.212.078	264.419.806
TOTAAL zonder Brussel	137.136.783	218.284.512
Met een tekort	3	2

* Begroting 2020

1. Bij het schrijven van dit artikel was de desbetreffende studie nergens anders gepubliceerd. Er verscheen wel een artikel in La Libre Belgique op 7 februari. In het voorwoord van de Focus nr. 9 van BPB lezen we wel dat "de gevolgen van de gezondheidscrisis het voorwerp zullen uitmaken van een afzonderlijk verslag".

2. De gemeentelijke jaarrekeningen 2020 met uitzondering van Sint-Joost

Geïndexeerde begroting 2021	Gecumuleerd resultaat	Gecumuleerd resultaat + gewone reserves
Anderlecht	7.962.847	12.582.911
Oudergem	1.000	15.276.145
Sint-Agatha-Berchem	-1.712.278	-1.712.278
Brussel	-2.358.970	12.473.030
Etterbeek	32.325.446	33.737.732
Evere	-62.374	34.292
Vorst	3.077.913	9.392.133
Ganshoren	2.347.443	7.641.587
Elsene	27.419.817	33.274.020
Jette	2.277.734	3.255.341
Koekelberg	9.375.387	9.436.346
Sint-Jans-Molenbeek	2.219.477	9.018.671
Sint-Gillis	6.004.233	9.953.139
Sint-Joost-ten-Node*	2.004.895	3.606.668
Schaarbeek	-4.675.720	3.902
Ukkel	10.050.075	10.050.075
Watermaal-Bosvoorde	5.822.081	7.719.806
Sint-Lambrechts-Woluwe	9.577.045	13.477.045
Sint-Pieters-Woluwe	4.964.086	14.823.802
TOTAAL	116.620.135	204.044.367
TOTAAL zonder Brussel	118.979.105	191.571.337
<i>Met een tekort</i>	<i>4</i>	<i>1</i>

Molenbeek), waarvan er twee (Berchem en Evere) niet over voldoende reserves beschikken om te kunnen zorgen voor een evenwicht in het gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves.

Impact op het saldo van het eigen dienstjaar op basis van de begroting 2021

- De kosten van de gezondheids crisis in 2021 worden geraamd op 34.294.125,61 euro.
- Het saldo van het eigen dienstjaar bedroeg -€31.758.484,16. Neutraliseert men het effect van corona, dan zou zonder de gezondheids crisis het saldo 2.535.641,45 euro bedragen.

Impact op het gecumuleerd resultaat op basis van de begroting 2021

- Het gecumuleerd resultaat van alle 19 gemeenten is +116.620.135 euro.
- Het gecumuleerd resultaat zou zonder de gezondheids crisis +150.914.260,22 euro bedragen.

Gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves in 2021 per gemeente

- Een enkele gemeente beschikt niet over voldoende reserves om een gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves in evenwicht te kunnen hebben (Sint-Agatha-Berchem).

- Drie andere gemeenten (Brussel, Evere en Schaarbeek) hebben een tekort op het gecumuleerd resultaat maar beschikken over voldoende reserves om dit tekort op te vangen.

Totale impact per inwoner in 2020 per gemeente

- De impact per inwoner voor de 19 gemeenten in 2020 bedraagt 66 euro.
- In sommige gemeente laat corona zich per inwoner meer voelen. Dit is het geval in Sint-Joost* (€151/inwoner) en Brussel-Stad (€144/inwoner).
- Koekelberg lijkt het minst getroffen (€17/inwoner).

Totale impact per inwoner in 2021 per gemeente

- Op het niveau van de 19 gemeenten bedraagt de impact per inwoner 28 euro. Wat veel minder is dan het jaar ervoor (66 €).
- De gemeenten Sint-Gillis, Brussel, Anderlecht en Elsene zitten ruim boven de totale impact.
- Het kwartet Koekelberg, Ukkel, Evere en Vorst sluit de rij.

Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven in 2021 t.o.v. 2020

- De gezondheids crisis heeft in 2021 minder impact op de gemeentefinanciën dan in 2020 (34 miljoen euro versus 80 miljoen euro).

Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven in 2021 t.o.v. 2020

- In 2020 hadden de gemeenten aanzienlijk wat minder ontvangsten (54 miljoen euro). In 2021 was corona voor de ontvangsten al minder voelbaar (3,93 miljoen euro).
- Wat de uitgaven betreft, neemt de impact in 2021 met 19% toe ten opzichte van 2020 (een stijging van 4,9 miljoen euro).

Evolutie van de impact op de ontvangsten per categorie, 2021 t.o.v. 2020

- In 2020 had de gezondheids crisis een aanzienlijke invloed op de ontvangsten uit **prestaties** (kinderdagverblijven, onderwijs, huurgelden, enz.) en ontvangsten uit **overdrachten** (voornamelijk belastingen).

Totale impact per inwoner in 2020 per gemeente	Bevolking op 1 januari 2020	Total impact 2020	Impact per inwoner	Total impact 2021	Impact per inwoner
Anderlecht	120.887	4.565.878	37,77 €	5.677.831	46,97 €
Oudergem	34.404	2.339.510	68,00 €	626.792	18,22 €
Sint-Agatha-Berchem	25.502	825.174	32,36 €	795.865	31,21 €
Brussel	185.103	26.701.947	144,25 €	10.254.898	55,40 €
Etterbeek	48.473	2.522.098	52,03 €	717.344	14,80 €
Evere	42.656	3.198.719	74,99 €	211.360	4,95 €
Vorst	56.581	1.836.749	32,46 €	238.508	4,22 €
Ganshoren	25.234	1.043.164	41,34 €	462.865	18,34 €
Elsene	87.632	6.564.592	74,91 €	3.696.835	42,19 €
Jette	52.728	1.831.633	34,74 €	699.278	13,26 €
Koekelberg	21.959	364.611	16,60 €	173.119	7,88 €
Sint-Jans-Molenbeek	97.979	2.617.870	26,72 €	1.596.326	16,29 €
Sint-Gillis	49.678	3.689.492	74,27 €	2.841.222	57,19 €
Sint-Joost-ten-Node*	27.497	4.159.376	151,27 €	728.209	26,48 €
Schaarbeek	132.799	6.581.698	49,56 €	1.471.339	11,08 €
Ukkel	83.980	3.719.333	44,29 €	483.076	5,75 €
Watermaal-Bosvoorde	25.332	695.062	27,44 €	763.609	30,14 €
Sint-Lambrechts-Woluwe	57.712	3.339.396	57,86 €	1.704.747	29,54 €
Sint-Pieters-Woluwe	42.119	3.558.067	84,48 €	1.150.902	27,33 €
TOTAAL	1.218.255	80.154.369	65,79 €	34.294.126	28,15 €
TOTAAL zonder Brussel	1.033.152	53.452.422	51,74 €	24.039.227	23,27 €

- In 2021 zal het effect op de ontvangsten uit **prestaties** minder groot zijn, terwijl de ontvangsten uit **overdrachten** naar verwachting in het algemeen zullen stijgen (met name die gelinkt aan de crisis).

Evolutie van de impact op de uitgaven per categorie, in 2021 t.o.v. 2020

- In de periode 2020-2021 zijn de **overdrachten** de meest getroffen uitgaven. Daarin zitten de verschillende subsidies die de gemeenten toekennen, en de dotaties aan de OCMW's en de politiezones.
- Er is in 2021 minder impact op de overdrachtsuitgaven (-€5,9 miljoen, ofwel -32%).
- Er is in 2020 minder impact op de **personeels- en werkingskosten** dan in 2021. Deze kosten zijn vorig jaar sterk gestegen.

CONCLUSIE - WAT MOETEN WE ONTHOUDEN?

De coronacrisis heeft de gemeenten alleen al in 2020 80 miljoen euro gekost. In 2021 stijgt de rekening met nog eens 35 miljoen. En wetende dat de gecumuleerde reserves van de 19 gemeenten voor de crisis 250 miljoen euro bedroegen, zien we dus duidelijk dat deze crisis bijna de helft van dat bedrag heeft opgeslokt in amper twee jaar tijd. Vooral de gemeenten Sint-Agatha-Berchem, Evere, Schaarbeek en de Stad Brussel zijn het zwaarst getroffen.

Het kabinet van de minister heeft ons bevestigd dat het Gewest de gemeenten zal ondersteunen, ook al weet men op dit moment nog niet hoe dit zal gebeuren.

> Meer info

Minister Clerfayt heeft de studie op 11 januari 2022 voorgesteld in de Commissie Binnenlandse Zaken. U kan deze sessie bekijken via het [YouTube-kanaal van het Brussels Parlement](#). De studie wordt voorgesteld vanaf 1u56. Daarvoor gaat het over Focus nr. 9 van BPB.

DE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN VAN DE GEMEENTEN

De 9^e Focus die Brussel Plaatselijke Besturen eind 2021 heeft uitgebracht, beoogt de belangrijkste trends aan te geven die zich aftekenen op het vlak van de ontvangsten van het eigen dienstjaar bij de negentien gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode van 2016 tot 2020. In de analyse wordt het verloop van de ontvangsten in absolute bedragen nagegaan, zowel globaal als per ontvangstencategorie (prestaties, overdrachten en schuld) en voor de belangrijkste ontvangsten van de gemeenten in het bijzonder (opcentiemen op de onroerende voorheffing en aanvullende personen- belasting, gewestelijke dotaties en gemeentelijke fiscaliteit). Er wordt systematisch een vergelijking van de gemeentelijke ontvangsten per inwoner gemaakt om te vermijden dat verschillen in bevolkingsaantallen een vertekend beeld zouden geven van de omvang en de evolutie van de ontvangsten. Voor de ontvangsten uit aanvullende belastingen worden de ontvangsten geanalyseerd op basis van de gewestelijke tarieven om het effect van de uiteenlopende tarieven en wijzigingen in de tarieven weg te zuiveren. Om de vaststellingen met betrekking tot

de ontvangsten in perspectief te kunnen plaatsen, worden ook de uitgaven van het eigen dienstjaar van de gewone dienst beknopt geanalyseerd, evenals de resultaten. Deze benadering maakt het mogelijk de analyse te verruimen door in de conclusies over de gemeentelijke ontvangsten de link te leggen naar de gemeentelijke behoeften die ten grondslag liggen aan de uitgaven en ten slotte de globale financiële gezondheid, die deze Focus nagaat aan de hand van het verloop van het resultaat van het eigen dienstjaar per inwoner en het gecumuleerde resultaat aangevuld met de reserves.

DE KERNBODSCHAPPEN

Voor het eigen dienstjaar bedragen de totale ontvangsten van de negentien gemeenten 2,4 miljard euro en 2.000 euro per inwoner (1.690 euro zonder de Stad Brussel).

De ontvangsten van de negentien gemeenten geven een stijging te zien die tweemaal hoger ligt dan de gemiddelde inflatie.

De ontvangsten uit overdrachten (belastingen, subsidies, algemene dotatie aan de gemeenten enz.) zijn afgetekend de grootste financieringsbron van de gemeenten (90% in 2019).

De ontvangsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing, de grootste bron van ontvangsten voor de gemeenten namen sterk toe, terwijl het aandeel van de gemeentelijke fiscaliteit afneemt. Het tarief van de opcentiemen op de onroerende voorheffing steeg gemiddeld met 1,1% per jaar. Het verloop van deze ontvangsten kan moeilijk voorspelbaar blijken.

Het aandeel van de opbrengst van de personenbelasting geeft op de lange termijn een dalende trend te zien, toe te schrijven aan de geleidelijk dalende inkomens van de Brusselaars over de voorbije tien jaar en een beleid van bewuste tariefverlagingen bij bepaalde gemeenten. Deze ontvangsten geven een vrij grillig verloop te zien. Het tarief van de aanvullende belasting is gemiddeld met 0,8% per jaar gedaald, ten gunste van een verhoging van de opcentiemen op

de onroerende voorheffing voor sommige gemeenten.

Het aandeel van de ontvangsten uit prestaties (geleverde diensten door de gemeente) en uit schulden (dividenden) geeft evenals dat van de gewestelijke dotaties een vrij stabiel verloop te zien.

Uit de analyse van de verschillende soorten ontvangsten kan besloten worden dat het aandeel van die ontvangscategorieën in de totale ontvangsten aanzienlijk verschilt tussen de gemeenten onderling.

Achter een vergelijkbaar niveau van ontvangsten kunnen dan ook zeer uiteenlopende situaties schuilgaan inzake fiscale druk op de bevolking, wegens de zeer diverse sociaaleconomische structuur van de Brusselse bevolking en een niveau van intrinsieke ontvangsten (totale ontvangsten - dotaties) per inwoner die zeer verschillend is tussen gemeenten onderling.

De analyse van de gemeentelijke ontvangsten per inwoner en per cluster wijst op een enigszins homogeen verloop, gekenmerkt door een vrij constante toename, maar geeft een hetero- geen beeld te zien wanneer we de ontvangsten meer in detail gaan analyseren.

Sommige gemeenten met sociaaleconomische profielen die grotere behoeften met zich meebrengen (totale ontvangsten-dotaties) hanteren voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing tarieven die merkkelijk hoger liggen dan het gemiddelde omdat hun ontvangsten onder het gewestelijke gemiddelde liggen. Om hun uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, hebben de meeste van die gemeenten hun overigens al zeer hoge opcentiemen nog verder opgetrokken, wat de fiscale druk op de bevolking vergroot. Bij andere gemeenten ligt het niveau van de ontvangsten daarentegen uitgesproken boven het gemiddelde, ondanks een lagere fiscale druk.

Om te komen tot een meer stabiele, vereenvoudigde en beter geharmoniseerde ondernemingsfiscaliteit met inachtneming van de fiscale autonomie van de gemeenten heeft het Gewest geopteerd voor de formule van de contractualisering,

via de ordonnantie van 19 juli 2007 ertoe strekkende de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze harmonisering heeft bijgedragen tot meer stabiliteit inzake ondernemingsfiscaliteit.

De belastingen op ondernemingen nemen een essentieel aandeel in binnen de ontvangsten uit de eigen gemeentelijke fiscaliteit. Van die belastingen is de belasting op kantoorruimten de grootste bron van ontvangsten (50%). Een vergelijking van de gemeenten moet omzichtig gebeuren, gelet op de vastgestelde verschillen inzake grondslag van de belasting, belastbare basis, aanslagvoet en vrijstellingen. Die verschillen, die verband houden met de sociaaleconomische structuur van de gemeenten, zijn een gevolg van de gemeentelijke fiscale autonomie. Zo is 50% van de kantoorruimte in het Gewest gelegen in de Stad Brussel, die 20% van de totale oppervlakte vertegenwoordigt.

Een herziening van de criteria en wegingscoëfficiënten van de algemene dotatie aan de gemeenten vond plaats in 2017 om te komen tot een grotere solidariteit tussen de plaatselijke besturen onderling. Het Gewest heeft de algemene dotatie geherfinancierd (verruiming van het budget met 30 miljoen euro) en past nieuwe verdelingscriteria toe die afgestemd zijn op een grootstedelijke context, zoals het armoederisico. De verdelingscriteria van de nieuwe dotatie vergroten de verschillen tussen de gemeenten om meer middelen te kunnen verstrekken aan de gemeenten die voor de grootste uitdagingen staan.

De ontvangsten per inwoner liggen het hoogst in de gemeenten van de eerste gordel en van de Stad Brussel. Die gemeenten laten ook hogere uitgaven per inwoner optekenen voor zover hun intrinsieke ontvangstenmarge hen een hoger uitgavenniveau toelaat.

De uitgaven gaven een gemiddelde jaarlijkse stijging te zien die lichtjes hoger lag dan die van de ontvangsten.

De personeelsuitgaven zijn veruit de grootste uitgavenpost.

Net als de globale ontvangsten geven ook de uitgaven per gemeente een enigszins

gelijklopende evolutie te zien, maar krijgen we een meer ongelijkmatig beeld wanneer we ze nader onder de loep nemen.

Een analyse van de resultaten van het eigen boekjaar per inwoner maakt een vergelijkende analyse van de ontvangsten en uitgaven mogelijk als aanvulling op de ontvangstenanalyse.

Vijf Brusselse gemeenten (Sint-Agatha-Berchem, Brussel, Evere, Vorst en Sint-Joost) la- ten minstens drie keer een deficitair resultaat van het eigen dienstjaar per inwoner optekenen in de periode van 2016 tot 2020. Van die vijf gemeenten behoren er twee tot de cluster van de woongemeenten in het noordwesten.

De gemeenten zijn erin geslaagd de geleidelijke achteruitgang die in het verleden werd vastgesteld te stoppen en laten tussen 2016 en 2018 een constante verbetering van het gecumuleerde resultaat aangevuld met de gewone reserves optekenen. De acties die het Gewest heeft ondernomen ter ondersteuning van de gemeentelijke financiën blijken resultaat op te leveren.

Sint-Agatha-Berchem is de gemeente met de meest zorgwekkende budgettaire situatie. Het is de enige gemeente waarvan het gecumuleerde resultaat aangevuld met de reserves tweemaal negatief uitviel tijdens de beschouwde periode (tussen 2016 en 2020).

“De gewone ontvangsten en uitgaven van de gemeenten”, Focus nr. 9, BPB, 11/2021, 98p., beschikbaar op www.plaatselijke-bestur

MAAK KENNIS MET “TERRI”, EEN NIEUWE ONLINE TOOL OVER DE LAGERE OVERHEDEN IN EUROPA

In januari 2022 heeft de Raad van Europese Gemeenten en Regio's een nieuwe studie online geplaatst over de Europese regionale en lokale overheden, territoriale hervormingen en de gezondheidszorgsystemen tegen de achtergrond van een pandemie. Een tool voor de verkozenen en werknemers in gemeenten en OCMW's.

Hoe evolueert het ingewikkelde lappendeken van lokale en regionale overheden in Europa? Hoe anders zijn de verantwoordelijkheden van gemeenten, provincies en regio's geworden de voorbije jaren, met de milieu- en de gezondheids-crisis? Welke succesvolle territoriale hervormingen kunnen als voorbeeld dienen en anderen inspireren?

Antwoorden staan in het nieuw digitaal rapport van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (REGR), "Territorial Governance, Powers and Reforms in Europe", of kortweg het TERRI Report. Deze online tool belicht de territoriale hervormingen en de evolutie naar meer decentralisatie de afgelopen tien jaar in 40 landen. Het gaat ook dieper in op de veranderende verhoudingen tussen nationale en subnationale overheden.

In deze editie ligt de nadruk op hoe de gezondheidsbevoegdheden in verschillende landen georganiseerd worden en bekijkt men wat de gevolgen van corona zijn voor de lokale gezondheidszorgsystemen. TERRI illustreert de verschillende trends aan de hand van talrijke grafieken. Met een paar muisklikken krijgt u toegang tot landenprofielen en tot een uniek instrument waarmee u de verschillende territoriale systemen ter vergelijking naast elkaar kan leggen. U krijgt ook toegang tot een interactieve kaart en aanbevelingen over hoe succesvolle territoriale hervormingen kunnen doorgevoerd worden.

Het TERRI-rapport is het resultaat van onderzoek door de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (REGR), die bij de aangesloten verenigingen gegevens heeft verzameld over de staat van de lokale en regionale overheden.

DE ONTWIKKELINGEN DIE HET LOKALE EUROPA IN EEN NIEUWE VORM GIETEN

Hoewel de situatie in de verschillende Europese landen uiteraard anders is, zijn er volgens het TERRI-rapport in alle landen toch een aantal gelijkaardige ontwikkelingen te bespeuren. Vandaag bestaat Europa uit 114.534 steden, 1.058 provincies en graafschappen, en 353 regio's. In meerdere landen is het aantal gemeenten of regio's na hervormingen verminderd. Deze hervormingen moesten globaal gezien de betrokken gebieden samenvoegen tot grotere entiteiten. Zo hebben bijvoorbeeld Portugal, Albanië, Estland, Letland, Oekraïne en Turkije het aantal gemeenten drastisch verminderd, terwijl in Noorwegen en Frankrijk het aantal regio's aanzienlijk afgenomen is.

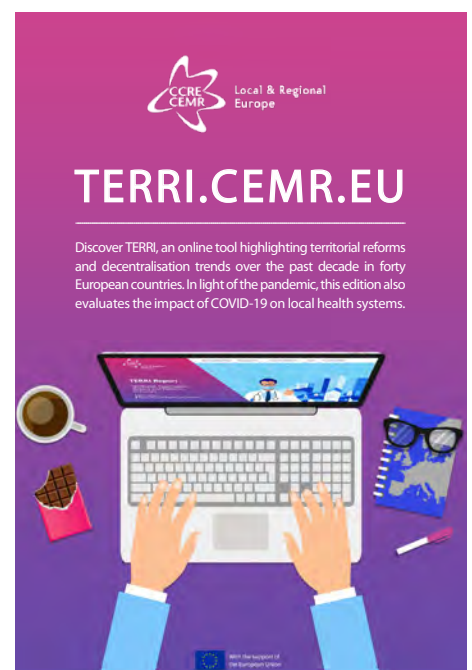
Uit informatie uit de eerste hand van leden van de REGR blijkt dat bijna alle landen waarop de studie betrekking heeft, tussen 2012 en 2021 een soort territoriale hervorming hebben doorgemaakt, op grote of kleine schaal. De meeste hervormingen en reorganisaties hebben plaatsgevonden op lokaal en gemeentelijk niveau. Daar is de voorbije jaren in sommige gevallen het tempo van de hervormingen zelfs nog opgeschroefd.

Er zijn verschillende soorten hervormingen geweest met zeer uiteenlopende resultaten: sommige hebben gezorgd voor meer decentralisatie, andere hebben geleid tot een betere samenwerking tussen de beleidsniveaus, maar in meerdere gevallen hebben ze ook bijgedragen tot een meer ingewikkelde bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende beleidsniveaus. Wat er ook van zij, de meest aangehaalde redenen om deze hervormingen door te voeren zijn een efficiënter bestuur en een betere dienstverlening aan de burger.

EN OP HET VLAK VAN DE VOLKSGEZONDHEID

Nationale verenigingen van lokale en regionale overheden hebben een sleutelrol gespeeld bij de territoriale hervormingen en de hervormingen van de gezondheidszorgsystemen. Op het gebied van de gezondheidszorg zijn de verenigingen belangrijke gesprekspartners gebleven. Zij hebben deskundige informatie en goede praktijken onder hun leden verspreid en hebben met de nationale regeringen onderhandeld over de rol en de financiële middelen van de gezondheidszorg.

In veel landen wordt de gezondheidszorg gedecentraliseerd. Dit resulteert meestal in meer taken voor de lokale autoriteiten of een betere coördinatie van de gezondheidszorg tussen de verschillende beleidsniveaus.

In deze studie worden 21 “gezondheidsfuncties” gedefinieerd waarmee de verschillende soorten bevoegdheden voor volksgezondheid en hun verdeling in heel Europa werden vergeleken. Uit de gepuurde informatie zien we dat de lokale en regionale besturen op dit vlak heel wat uiteenlopende bevoegdheden hebben en zien we hoe de situatie verder evolueert.

De voorbije tien jaar hebben de Europese gezondheidszorgsystemen ook belangrijke **hervormingen** doorgemaakt, die vaak geleid hebben tot een hervorming en reorganisatie van zowel de toezichhoudende overheid – in de meeste gevallen de deelstaten – als hun bevoegdheden, macht en verantwoordelijkheden. Uit de resultaten van ons onderzoek zien we op het gebied van volksgezondheid een onmiskenbare tendens naar **meer decentralisatie** en worden er steeds meer bevoegdheden naar lokale en regionale overheden overgeheveld. Hoewel de besluitvorming op het gebied van volksgezondheid nog altijd bij de nationale overheid zit, hebben lokale en regionale overheden meer bevoegd-

heden gekregen in een bepaalde soort dienstverlening.

Vanwege de aanhoudende pandemie en haar dramatische gevolgen voor lokale en regionale besturen blijft de impact van corona op de lokale gezondheidssystemen en bestuursmechanismen brandend actueel. Deze studie bekijkt dus welke invloed corona specifiek heeft gehad op de verantwoordelijkheden van lokale en regionale besturen op het vlak van volksgezondheid en of dit heeft geleid tot veranderingen in het aantal of soort taken die lagere overheden tijdens de pandemie hebben moeten uitvoeren. De voorbeelden die door REGR-leden aangehaald worden, tonen welke sleutelrol de lokale en regionale overheden gespeeld hebben bij de vaccinatie. Ten slotte beschrijft de studie ook hoe de pandemie de bestuursafspraken tussen het centrale bestuur en de lokale besturen in veel landen heeft veranderd, en wordt benadrukt hoe cruciaal een goede samenwerking is tussen de verschillende beleidsniveaus om de pandemie effectief in goede banen te kunnen leiden.

> Meer info

“TERRI Report - Territorial Governance, Powers and Reforms in Europe - 2021 Edition: Focus on Local Health Care Systems” – te vinden op terri.cemr.eu.

Advertorial

Luchtkwaliteit in openbare gebouwen: bewaking, maatregelen en etikettering

De bewaking van de luchtkwaliteit is een essentieel element geworden in de strijd tegen IVDOC. Maar het zal ook na de pandemie belangrijk blijven. De voordelen voor onze gezondheid, ons welzijn en onze prestaties zijn onmiskenbaar. Daarom hebben landen als Frankrijk sinds 2015 controles van de luchtkwaliteit in openbare gebouwen opgelegd. België heeft een belangrijke eerste stap in die richting gezet door de CO₂-meting in klaslokalen verplicht te stellen, maar dit is slechts een deel van de oplossing.

Het in Brussel gevestigde bedrijf Airscan heeft een totaaloplossing ontwikkeld voor het beheer van de luchtkwaliteit: in de eerste plaats geconnecteerde meettechnologieën om de infrastructuur te bewaken, beheerders te waarschuwen en ventilatie- en zuiveringssystemen te controleren.

De deskundigen van Airscan ontwikkelen ook actieplannen om de luchtkwaliteit in openbare gebouwen te verbeteren en integreren deze in het beheersproces van het gebouw. Het kan gaan om ventilatieaanpassingen, maar Airscan biedt ook een reeks plug-and-play oplossingen om grote werken te vermijden.

Ten slotte biedt Airscan, om de gebruikers van een gebouw gerust te stellen en te laten weten welke inspanningen zijn geleverd om een goede luchtkwaliteit te garanderen, een "Air Contrôlé"-label aan. Dit label is gevalideerd door de controle-instantie Vinçotte. Hiermee wordt de cyclus van meting, verbetering en communicatie over en transparantie van de luchtkwaliteit voltooid.

Our Family

Meer info : www.airscan.org

SMART CITIES: DENKEN OVER DE STAD TEGEN CORONA

Wereldwijd hebben alle lokale entiteiten gepast moeten reageren op de coronacrisis. De UCLG hebben onderzoek gedaan naar smart city-maatregelen die steden en gemeenten hebben genomen tegen de negatieve effecten van de coronacrisis.

De *United Cities and Local Governments* (UCLG) is de wereldkoepel van lokale en regionale overheden en verenigingen van steden. Brulocalis is daar via haar Europese tak, de Raad van Europese Gemeenten en Regio's, onrechtstreeks lid van.

De studie die UCLG onlangs publiceerde door toedoen van de "Community of Practice Digital Cities" is interessant omwille van de invalshoek, die van de smart cities. Het onderzoek spitte zich toe op de ervaring van steden van over de hele wereld. Voor België deelde de stad Oostende haar experimenten.

VIJFENDERTIG STEDEN WERKEN MEE

De studie brengt de **pre-pandemische situatie in de steden** in kaart. In welke mate waren ze al gedigitaliseerd en over welke "slimme" middelen en tools beschikten ze? De studie onderzoekt welke impact de pandemie gehad heeft op de verschillende domeinen van lokaal bestuur en welke nieuwe "slimme" maatregelen of tools ingezet werden om de negatieve gevolgen van de crisis op te vangen. Ten slotte laat de studie weten **in welke mate dit soort van acties gezorgd heeft voor meer stedelijke veerkracht** en beoordeelt ze het nut van nieuwe maatregelen en tools voor volgende crises.

35 steden uit 20 landen in Europa, Latijns-Amerika, Afrika en Azië namen deel aan het onderzoek.

Deze studie spitst zich toe op de volgende **6 domeinen**, waarin digitale tools een belangrijke rol hebben gespeeld tegen de negatieve effecten van de pandemie en mee gezorgd hebben voor meer veerkracht in het post-pandemische scenario waar we nu in zitten:

- Mobiliteit en vervoer
- Openbare dienstverlening
- Institutionele handelingen
- Relatie tussen burger en overheid en burgerparticipatie
- Economie
- Onderwijs en opleiding

De studie onderzoekt **hoe groot de impact geweest is van de coronapandemie in deze domeinen**: gemiddeld, groot of zeer groot. Blijkt uit de studie dat

er vooral een economische impact geweest is. De resultaten laten ook zien dat er in alle domeinen slimme tools ingezet geweest zijn en dat, afhankelijk van de deelnemende stad, slimme middelen en tools in het algemeen gezorgd hebben voor een effectievere en efficiëntere bestrijding van de pandemie.

De reeks nieuwe maatregelen die de steden hebben genomen, hebben geholpen tegen de negatieve gevolgen van corona in alle bestuursdomeinen. Er zijn wel verschillen tussen de domeinen onderling.

De impact was overduidelijk het minst voelbaar op het vlak van openbare dienstverlening en onderwijs en opleiding door de nieuwe maatregelen die in die domeinen genomen werden. Aan de andere kant hebben sommige steden twijfels bij wat de impact is geweest van de maatregelen die gericht waren op het coördineren van instellingen en de economische sfeer om de gevolgen van corona op te vangen.

In ieder geval **bestaan er in elk beleidsdomein van de Smart Cities veel tools en best practices**. Steden hebben een reeks nieuwe tools ingezet, en verschillende tools zullen post-pandemie blijven gebruikt worden.

Gegevens werden ook transversaal gebruikt bij het nemen van beslissingen. Verwacht wordt dat er steeds meer gepraat zal worden over hoe persoonlijke gegevens ethisch gebruikt kunnen worden.

Een Smart City worden, wordt beschouwd als een fundamenteel proces om meer veerkracht aan de dag te leggen bij toekomstige crises. Dit proces moet alle burgers betrekken en moet proberen te voorkomen dat een gedigitaliseerd overheidsbeleid ontoegankelijk wordt voor de mensen, meer bepaald voor de meest kwetsbare mensen.

Dit proces moet rekening houden met digitale rechten, die van vitaal belang zijn voor een inclusief en veerkrachtig herstel na COVID-19, en moet ook deel uitmaken **van het verlengde sociale contract van het Toekomstpact dat de UCLG wil opzetten**.

De steden die aan de studie hebben meegewerkt, vinden dat **de genomen maatregelen in het algemeen de veerkracht van de verschillende bestuursferen sterk of aanzienlijk hebben verbeterd**, waardoor men ook meer en meer de wil heeft om diepgaand te hervormen. De maatregelen zijn handig gebleken voor **toekomstige scenario's**.

63% van de steden die aan het onderzoek meegewerkt hebben, is van mening dat corona de steden een duwtje in de rug gegeven heeft om hun digitale tools en middelen te verbeteren met het oog op meer veerkracht.

EEN PAAR INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Als nieuwe oplossing vermelden we het inzetten van kunstmatige intelligentie **om de bezettingsgraad voor bepaalde openbare plaatsen aan te geven**, zoals bijvoorbeeld voor de stranden van Montevideo. Hierdoor is er een betere crowd control mogelijk. Dit principe kan voor vele openbare plaatsen gebruikt worden.

De ervaring van Gavà en Castelldefels (regio Barcelona) is interessant voor de lezers van het programma van de Brusselse regering: zij hebben Gavius gelanceerd, een project om de digitale kloof te overbruggen door de processen voor **toegang tot maatschappelijke bijstand** te vereenvoudigen en te stroomlijnen. Het publiek krijgt via een mobiele applicatie, stoelend op artificiële intelligentie, informatie over de maatschappelijke bijstand die voorhanden is. Via de applicatie worden aanvragen behandeld en wordt de steun toegekend. Dit project is een hulp voor gemeenteambtenaren van sociale diensten en wordt gekoppeld aan een beheer- en planningstool voor de dossierbeheerders en de verkozenen.

De Mexicaanse regering heeft een app (CDMX App) en een website (hospitales.covid19.cdmx.gob.mx) ontwikkeld waar het publiek kan zien hoeveel **ziekenhuisbedden** er vrij zijn voor coronapatiënten. De ziekenhuizen worden weergegeven op een kaart en de informatie wordt dagelijks bijgewerkt. Men kan zien hoeveel bedden er beschikbaar zijn (veel, gemiddeld of weinig beschikbaar, in algemene diensten of op intensive care) met behulp van een systeem met kleurcodes, en dus zien wanneer men de maximale ziekenhuiscapaciteit bereikt.

Nog op het vlak van gezondheid heeft Barcelona, met behulp van het netwerk van openbare Fab Labs en slechts een paar dagen nadat de noodtoestand werd uitgeroepen, het **digitale 3D-printen van persoonlijke beschermingsmiddelen** (PBM) in gemeentelijke faciliteiten gelanceerd.

Natuurlijk zullen niet alle voorbeelden in deze studie even interessant zijn voor de Brusselse lezer. Ofwel omdat sommige oplossingen in Brussel al geïmplementeerd zijn of in de implementatiefase zitten - en we weten hoe snel de materie evolueert. Ofwel omdat ze juridische of logistieke problemen met zich meebrengen die van land tot land verschillen. Ofwel omdat ze (te) grote investeringen vergen. Maar het overzicht geeft niettemin een goed beeld van waar men wereldwijd staat met de reflecties en transformaties rond smart cities, gekoppeld aan de gezondheids crisis.

> Meer info

De studie [Smart Cities - Study 2021 - International study on the impact of COVID-19 on cities' Smart resilience](#); UCLG, 2022, 112 pagina's, is te vinden op <http://www.uclg-digitalcities.org/>

ACHTERGROND: THE COMMUNITY OF PRACTICE DIGITAL CITIES

De lokale besturen beseffen dat **de informatie- en communicatietechnologieën (ICT), innovatie en kennis** zich de laatste decennia in sneltreinvaart ontwikkelen, waardoor ze steeds prominenter aanwezig zijn in het dagelijkse leven en een fundamenteel onderdeel zijn van de territoriale sociale en economische vooruitgang.

De VN bevorderen wereldwijd de reflectie over de informatiemaatschappij. In dat kader werd in 2005 in Bilbao de **2^e Wereldtop over de informatiemaatschappij van de steden en lokale overheden** gehouden. De top resulteerde in een verklaring en actieplan, de **lokale digitale agenda**, waarin lokale overheden zich ertoe verbonden om samen digitalisering te delen met andere steden en regio's. Men wilde stappen zetten in het gaan naar inclusieve gemeenten en steden en in het inzetten van ICT als tool voor ontwikkeling.

Om deze uitgesproken doelstellingen te halen - het overbruggen van de digitale kloof en het implementeren van lokale digitale agenda's om de levenskwaliteit van burgers van gedecentraliseerde overheden te verbeteren - werd in hetzelfde jaar de UCLG Committee of Information Society opgericht, voorgezeten door de stad Bilbao.

In november 2009 vond men het noodzakelijk om inzake digitalisering solidair te zijn met andere steden en regio's die er ver van staan. De leden van de UCLG veranderden destijds de naam "Committee of Information Society" in "Committee of Digital and Knowledge-based Cities". Een nieuwe naam die de nieuwe doelstellingen beter verwoordt.

Het "Committee of Digital and Knowledge-based Cities" van de UCLG wil een effectief samenwerkingsnetwerk van lokale besturen, om de kansen die ICT biedt, te grijpen, en om ze te delen en aan te passen aan de lokale noden.

In 2016 heeft de UCLG na een **denkoefening over haar operationele structuur** de Committee of Digital and Knowledge-based Cities omgevormd tot "Community of Practice Digital Cities". Voorzitter blijft Bilbao. De benadering van de Community is iets meer praktisch.

... vandaar deze studie!

> Carlo CALDARINI, Sociaal observatorium, OCMW van Schaarbeek

EERSTE BALANS VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DE PANDEMIE

In 2021 heeft het Sociaal observatorium een nieuwe studie gepubliceerd over de sociaal-economische gevolgen van de pandemie. We vatten ze hier samen.

Al meer dan een jaar stellen alle beleidsniveaus zich vragen bij de sociale gevolgen van deze pandemie.

Op federaal niveau voert de POD Maatschappelijke Integratie maandelijks een enquête uit waaraan alle OCMW's kunnen meewerken. Doel is om *“de situatie op de voet te volgen en gefundeerde projecties op te stellen om maatregelen te nemen die de begeleiding en de ondersteuning van de hulpbehoevenden verbeteren”*¹.

Hoewel men, nationaal gezien, via deze monitoring een aantal belangrijke tendensen kan zien, is het moeilijker conclusies te trekken voor het lokale niveau. Probleem is dat de coronacrisis niet alleen gezorgd heeft voor nooit geziene problemen maar dat we door de crisis ook moeilijker indicatoren kunnen produceren en analyseren. Zelfs de statistiekproductie van Statbel krijgt het moeilijk te verduren². Wat te denken dus van die van andere, minder goed uitgeruste bureaus dan het Belgische statistiekbureau.

Voor de gezondheidsautoriteiten is zelfs het tellen van het aantal doden een gok, om nog maar te zwijgen van het aantal besmette mensen of, erger nog, van het aantal immune mensen. Dit heeft drie oorzaken.

De eerste is dat alle regels rond social distancing, die snel in alle organisaties, vooral via telewerken, moesten ingevoerd worden, een impact hebben gehad op elke soort productie, inclusief de statistiekproductie.

De tweede oorzaak is dat bepaalde fenomenen zoals de verspreiding van een virus, en het aantal besmette mensen en sterfgevallen als gevolg van het virus, alleen indirect kunnen worden gemeten, zonder dat er duidelijke afspraken bestaan over hoe ze gedefinieerd, geïdentificeerd en gemeten moeten worden. Het gevolg is dat, terwijl de pandemie blijft razen, onderzoekers over de hele wereld aan het proberen zijn om een juiste inschatting te maken van het werkelijke sterftecijfer. Door onnauwkeurige of onvolledige gegevens te ontrafelen, proberen ze sterfgevallen die rechtstreeks door het virus zijn veroorzaakt te onderscheiden van sterfgevallen als gevolg van andere factoren zoals onderliggende aandoeningen of, nog ingewikkelder,

de bezuinigingen op de gezondheidsuitgaven die de afgelopen jaren in bijna alle landen hebben plaatsgevonden. We zullen nog een aantal jaren op het antwoord moeten wachten.

De derde oorzaak is dat juist de zaken die we willen monitoren, door elkaar geschud zijn geweest. En dat heeft dan weer gevolgen voor de statistieken.

Er is ook nog een andere factor waar weinig over gesproken wordt. Bepaalde sociale verschijnselen ziet men niet in de statistieken. Aan de ene kant bijzonder kwetsbare groepen: mensen zonder dak boven hun hoofd en zonder referentieadres, illegalen, werknemers zonder contract, de schijnzelfstandigen, om er maar een paar te noemen, komen niet of weinig voor in de meeste beschikbare statistieken. Men heeft weinig zicht op het inkomen en de leefomstandigheden van deze mensen. Wat betreft de administratieve gegevens, bestaat er een groep personen die is ingeschreven in het Rijksregister maar die zich in geen enkele databank bevindt van een van de instellingen van de sociale zekerheid. Zij worden in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid weergegeven als personen met een onbekend statuut. In de KSZ zitten zeer uiteenlopende profielen, van diplomaten tot personen zonder eigen inkomen of wiens inkomen niet onderworpen is aan de sociale zekerheid³.

Daarnaast is er sprake van een omvangrijk probleem, dat eerder onder de eigen beleefde ervaring valt, en daarom moeilijk in cijfers kan uitgedrukt worden: mensen verliezen door de opeenvolgende veranderingen richting en hebben het emotioneel zwaar te verduren. De verschillende overheden hebben een batterij aan maatregelen genomen om de economische en sociale verliezen als gevolg van de pandemie te proberen compenseren.

Dit groot pakket maatregelen is in de meeste gevallen effectief gebleken. Maar daardoor zijn er wel heel wat bijkomende procedures en criteria gekomen bovenop de al bestaande. Tussen fysiek op het werk zitten en telewerken, tussen een strenge lockdown en versoepelde maatregelen, moesten de mensen die de maatregelen moesten uitvoeren, in de eerste plaats de maatschappelijk werkers van de eerste lijn, al hun energie aanspreken om met deze veranderingen te kunnen omgaan.

1. POD Maatschappelijke integratie, *enquête sociale impact COVID-19*, februari 2021.
2. Coronacrisis: impact op statistiekproductie Statbel (<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/coronacrisis-impact-op-statistiekproductie-statbel>)
3. *Welzijnsbarometer 2020* van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie, Brussel, 2020, p.8.

En bij elke nieuwe veranderingsgolf worden sommige maatschappelijk werkers meer overdonderd dan anderen, en terwijl ze nog volop bezig zijn met die ene nieuwe maatregel, dient er zich al een volgende aan.

Hoe kunnen we dan de balans opmaken van de economische en sociale gevolgen van deze aanhoudende crisis, of zelfs haar toekomstige effecten voorspellen? En hoe rekening te houden met dit veralgemeende gevoel van uitputting, van overbelasting, dat we niet in de officiële statistieken zien?

Op de volgende pagina's gaan we dieper in op wat volgens ons de voornaamste fenomenen zijn om naar te kijken. Eén ding lijkt op dit moment duidelijk genoeg, en dat is dat de coronarekening veel meer gepeperd is voor wie (individuen, maatschappelijke groepen, bedrijven en territoria) meer kwetsbaar is.

GEZONDHEIDSKLOOF

In de Brusselse gemeenten zien we een tendens: de gezondheids crisis slaat harder toe in de meest kwetsbare gemeenten.

In de Brusselse gemeenten met het hoogste percentage inwoners die van een leefloon leven, tellen we over het algemeen ook meer coronagevallen dan in de rest van het gewest. Dit fenomeen wordt verklaard door een hoge bevolkingsdichtheid, woningen waar het onmogelijk afstand houden is en een kwaliteit en toegang tot gezondheidszorg die veel lager ligt dan in de rest van het land⁴.

Sociaal-economische ongelijkheden, gelinkt aan het inkomen, de werkgelegenheid, opleiding, en demografische verschillen, zoals de leeftijd of het geslacht, houden verband met een ongelijke blootstelling aan milieufactoren. Ze dragen bij aan een ongelijkheid inzake gezondheid en meestal zorgen ze bij kansarme mensen voor aanzienlijk meer kans op een slechtere gezondheid.

In de huidige gezondheidscontext zorgt armoede voor meer blootstelling aan het virus. Voor mensen die in armoede leven is de pandemie inderdaad dubbel zo zwaar: de meesten van hen wonen in dichtbevolkte wijken en werken in gebieden waar men meer blootgesteld is aan het coronavirus. Terwijl onzekerheid rijmt met meer blootstelling, vermindert een goede financiële situatie de gezondheidsrisico's⁵.

Een van de belangrijkste hinderpalen is dat de gemeenten waar de financiële middelen voor preventie en gezondheidsbevordering het hoogst zouden moeten zijn, ook die gemeenten zijn met de laagste inkomens, en bijgevolg ook met de minste belastinginkomsten.

RECHTSTREEKSE GEVOLGEN VAN DE PANDEMIE VOOR HET OCMW-PUBLIEK

Aan het begin van de pandemie heeft de POD Maatschappelijke Integratie de enquête "sociale impact COVID-19" uitgevoerd. Bedoeling was om snel een overzicht te krijgen van zowel het aantal als de situatie van mensen die bij het OCMW zijn komen aankloppen voor hulp.

De resultaten op nationaal niveau tonen aan dat de werkgelegenheids crisis veroorzaakt door de pandemie, meerdere gevolgen heeft voor het OCMW-publiek:

- *Wanneer we naar alle maatschappelijke hulpverlening kijken*, zien we dat het maandelijkse aantal OCMW-steuntrekkers in België tussen januari en december 2020 gestegen is van 293.000 naar 347.000 (+18,4%). In verhouding tot het aantal inwoners is het aantal begunstigden per 1000 inwoners evenredig gestegen (van ongeveer 25 naar 30).

- *We zien een sterke stijging van de aanvullende sociale bijstand*⁶. Het aantal mensen dat dergelijke andere hulp- of dienstverlening ontvangt, is gestegen van ongeveer 160.000 in januari 2020 tot ongeveer 215.000 in december 2020 (+34,4%). Dit betekent dat op nationaal niveau meer dan 60% van de OCMW-begunstigden minstens één bijkomende sociale bijstand ontvangt, met of zonder structurele steun (leefloon, equivalent aan leefloon of tewerkstelling).

De meest verstrekte soorten steun zijn voedselhulp (+68,0%), financiële steun (+51,3%), schuldbemiddeling (+27,0%) en dringende medische hulp (+15,9%).

- *Ook het aantal mensen dat van een leefloon moet leven, neemt toe, maar in mindere mate*. Het aantal leefloon-begunstigden steeg van ongeveer 147.000 in januari 2020 naar ongeveer 155.000 in december 2020 (+5,1%). Tussen februari en april 2020, de eerste lockdownperiode, steeg het aantal leefloon-begunstigden met bijna 5.000 (+3,3%).

- *Het aantal mensen met een equivalent leefloon steeg tussen januari en december 2020 met +8,4%*.

- *Het aantal begunstigden dat aanvullend op een leefloon een inkomen uit arbeid kan hebben, neemt aanzienlijk af*. Na het verlies van hun professionele inkomsten, gaat een aanzienlijk deel van de leefloon-begunstigden over van een gedeeltelijk leefloon naar een volledig leefloon.

Onder de begunstigden van een gedeeltelijk leefloon is het aantal mensen gehalveerd dat een leefloon ontvangt aanvullend op een inkomen uit arbeid. Het aantal mensen dat een leefloon ontvangt aanvullend op een werkloosheidsuitkering verdubbelde (+101,2% van februari tot april 2020). Na de lockdown werd deze trend

4. Zie hierover: Lucina A., Masini M., Le virus des inégalités, Alter Échos, 19/01/2021 www.alterechos.be/longform/le-virus-des-inegalites

5. Zie hierover: Lucina A., Masini M., Le virus des inégalités, Alter Échos, 19/01/2021 www.alterechos.be/longform/le-virus-des-inegalites

6. Een aanvullende sociale bijstand is een andere, bijkomende steun van het OCMW bovenop het leefloon.

omgebogen, weliswaar zonder terug te keren naar het niveau van voor de crisis.

- *Steeds meer mensen met een job zochten hulp tijdens de lockdown.* Veel van die nieuwe steunaanvragers behoorden voorheen tot de economisch actieve bevolkingsgroepen: mensen met een vast of tijdelijk contract, zelfstandigen, uitzendkrachten, jobstudenten en werklozen. Vanaf maart 2020 kwam 38% van de nieuwe steunaanvragen van mensen die voorheen tot een van deze beroeps categorieën behoorden. Deze gegevens zijn echter extrapolaties op basis van een beperkt aantal OCMW's, aangezien de meeste centra, waaronder Schaarbeek, dit soort informatie niet registreren.
- *Bijzondere statuten zoals zelfstandigen of kunstenaars blijven slecht vertegenwoordigd.* De verwachte golf van zelfstandigen en kunstenaars is nog niet aangebroken. Onder nieuwe steunaanvragers is het aandeel zelfstandigen nog steeds minder dan 2% en dat van kunstenaars schommelt tussen 0% en 0,2%. Uit de enquête blijkt derhalve geen significante stijging van het aandeel van deze categorieën werknemers. Het is mogelijk dat deze specifieke groepen eerst zullen proberen hun financiële reserves aan te spreken en gebruik te maken van hun andere sociale rechten, alvorens bij het OCMW te komen aankloppen voor hulp, en dat deze golf dan later zal komen. Bovendien vond ook tijdens andere crises, zoals die van 2007-2008, de stijging van het aantal OCMW-begunstigden pas later plaats, vanaf 2009.

DE GEVOLGEN VAN DE PANDEMIE VOOR DE WERKGELEGENHEID EN DE WERKLOOSHEID

In België heeft de coronapandemie de arbeidsomstandigheden van bijna heel de werkende bevolking grondig veranderd.

In de **eerste fase (maart-april 2020)** hebben sommige mensen hun job verloren, waren vele anderen tijdelijk werkloos, moesten mensen minder lang of van thuis uit werken. Wie al op zoek was naar een job, had veel minder kans om er één te vinden.

De steunmaatregelen, meer bepaald de tijdelijke werkloosheid, hebben hun rol gespeeld: de werkgelegenheid en de werkloosheid zijn vrijwel stabiel gebleven en de inkomens werden ondersteund. Maar voor heel wat mensen betekende de situatie job- en financiële onzekerheid. Jongeren, buitenlanders, laagopgeleiden en mensen met een laag loon waren oververtegenwoordigd in de tijdelijke werkloosheid.

In eerste instantie leken sommige categorieën zelfs door de mazen van het net te vallen. Ondanks de beperkte gegevens kan worden aangenomen dat de meest kwetsbare groepen (daklozen, mensen

zonder wettig verblijf, enz.) in deze fase hard getroffen werden.

Heel wat zelfstandigen, uit alle beroeps- en inkomenscategorieën, hebben ook gebruik gemaakt van het overbruggingsrecht. Veel zelfstandigen hebben hun toevlucht genomen tot andere maatregelen, zoals het uitstel van betaling van sociale bijdragen.

In de **tweede fase (mei en juni 2020)** werden de coronamaatregelen versoepeld, maar werd duidelijk dat een snelle terugkeer naar de vorige situatie verre van vanzelfsprekend was. Tijdelijke werkloosheid en andere steunmaatregelen bleven in een aantal sectoren noodzakelijk, maar ook in andere sectoren bleef de behoefte aan steun bestaan. Tegelijkertijd bleef het effect op de werkgelegenheid en de werkloosheidscijfers klein. We zien de werkloosheid slechts heel lichtjes stijgen. De ongelijke gevolgen van de crisis bleven bestaan en de reeds genoemde groepen zijn oververtegenwoordigd gebleven in de tijdelijke werkloosheid.

Vanaf juni werd er minder gebruik gemaakt van het overbruggingsrecht, hoewel toch nog aanzienlijk, terwijl toen ook het overbruggingsrecht ter ondersteuning van het herstel werd ingevoerd. De vraag naar voedselhulp is in mei 2020 sterk gestegen.

De derde fase (juli - september 2020) kenmerkte zich door een zekere stabiliteit. In vrijwel alle sectoren maakte men minder gebruik van de tijdelijke werkloosheid, maar nog altijd meer dan in voorgaande jaren. De werkgelegenheids- en werkloosheidscijfers zijn relatief stabiel gebleven, maar de verschillen tussen opleidingsniveau en leeftijdsgroepen zijn toegenomen, duidelijk in het nadeel van jongeren en laagopgeleiden. Ondanks de ongetwijfeld aanzienlijke impact van corona op veel zelfstandigen, deed men minder een beroep op het "overbruggingsrecht".

De nieuwe corona-uitbraak in het najaar van 2020 zorgde voor een vertraging in het herstel. De horecasector, de kunsten- en evenementensector en de recreatieve sector werden het hardst getroffen. De sluiting van de horeca in oktober had een directe impact op flexi-jobs en de tijdelijke werkloosheid ging weer naar omhoog.

In het **voorjaar van 2021** blijven het aantal tijdelijk werkloze werknemers en het aantal zelfstandigen met een 'overbruggingsrecht' beide op een hoog niveau. De werkgelegenheids- en werkloosheidscijfers blijven evenwel relatief stabiel.

De stabiele arbeidsmarktindicatoren verbergen grote ongelijkheden.

Voor werknemers in loondienst vangen tijdelijke werkloosheidsuitkeringen de belangrijkste onmiddellijke financiële gevolgen op, maar de totale impact op het gezinsinkomen hangt af van het aantal werknemers in dat gezin dat tijdelijk werkloos is voor een langere periode. Mensen die deeltijds werken

en grotere gezinnen zijn in dit opzicht bijzonder kwetsbaar.

In de sociaal-economisch meest kwetsbare gemeenten, zoals de gemeenten in de Brusselse arme halve maan, zijn de grote gezinnen ook de gezinnen met het minst aantal mensen aan het werk. Wanneer men in deze gezinnen één job verliest, dan heeft dat een grote impact op een groter aantal mensen.

Het percentage gezinnen dat geen of een beperkte financiële impact rapporteert, neemt licht toe, met grote verschillen tussen de zelfstandigen en andere beroeps categorieën, waarbij de eerste groep in veel grotere mate een significant effect rapporteert.

In maart en april 2021 zijn er meer zelfstandigen die zeggen geen of maar een beperkte financiële impact te hebben op het inkomen dan het jaar ervoor. Over het algemeen wordt de impact van corona op het Belgisch gezinsinkomen in 2020 momenteel als relatief beperkt ingeschat, en de impact op het totale armoedecijfer lijkt ook relatief beperkt, volgens de eerste simulaties.

Aan de andere kant, als we alleen kijken naar de groep getroffen mensen, zijn de impact op het gezinsinkomen en het risico op armoede groter.

Digitale kloof en non-take-up van rechten

Het "niet-gebruik van rechten" - ook bekend als 'non-take-up' - is een vrij paradoxaal fenomeen: bij een grote crisis haken juist diegenen die het meest nood hebben aan een openbare dienstverlening en overheidssteun, als eerste af⁷.

En in een crisis als de huidige sociale en gezondheids crisis, waar veel diensten geheel of gedeeltelijk virtueel geworden zijn, heeft de digitale kloof dit fenomeen van non-take-up nog uitvergroot.

Het is een vicieuze cirkel: mensen bezoeken hun maatschappelijk werker minder vaak, schrijven zich minder vaak in bij Actiris, volgen minder regelmatig opleidingen of studies, enz. En bij elke verstrenging van de coronamaatregelen en bij elke stopzetting, beperking of dematerialisering van een hele reeks fysieke diensten, is het fenomeen van niet-gebruik van rechten alleen maar verergerd.

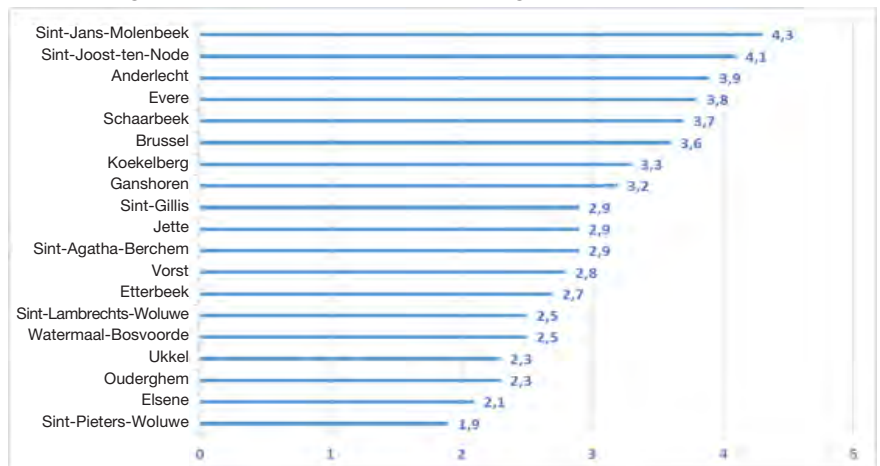
Op het niveau van het Gewest, stelt Actiris een daling van het aantal OCMW-gebruikers vast. "Slechte vooruitzichten op werk, de beroepsopleiding die onderbroken wordt en de dienstverlening op afstand - besluit Actiris - hielden veel werkzoekenden tegen om zich in te schrijven".

Aantal werknemers in tijdelijke werkloosheid en aantal niet-werkende werkzoekenden in Schaarbeek

	maart 20	april 20	mei 20	juni 20	juli 20
Aantal werknemers in tijdelijke werkloosheid	10.065	11.900	10.473	6.829	4.666
Aantal niet-werkende werkzoekenden	10.990	10.670	10.320	10.454	10.737

Bron: RVA en Actiris. Berekeningen: OCMW van Schaarbeek (Sociaal observatorium)

Mate van digitale kwetsbaarheid van de Brusselse gemeenten

Bron: rapport van de UCL voor het CIBG (2017) Berekeningen: OCMW van Schaarbeek (Sociaal observatorium)

In sommige gemeenten ligt deze daling 50% hoger dan het gewestelijk gemiddelde. De digitale en taalkundige kloof mag daarom niet worden onderschat.

Volgens een studie voor het CIBG, uitgevoerd door de UCL in 2017, worden de armste gemeenten in Brussel allemaal gekenmerkt door hun grote "mate van digitale kwetsbaarheid"⁸.

Op een schaal van 1 tot 5 hebben de meest welvarende gemeenten, zoals Sint-Pieters-Woluwe, Oudergem en Ukkel, een digitale kwetsbaarheid tussen 1,9 en 2,1. In de armste gemeenten, zoals Schaarbeek, Anderlecht, Sint-Joost en Molenbeek, ligt dezelfde indicator tussen 3,7 en 4,3.

De variabelen die volgens de UCL de digitale kloof het meest beïnvloeden, zoals een laag opleidingsniveau en inkomen, de hoge werkloosheidsgraad, het grote aandeel OCMW-begunstigden in de volwassen bevolking, zijn allemaal aanwezig in Schaarbeek.

De tijdelijke werkloosheid

Een andere factor die de huidige werkgelegenheids crisis weinig zichtbaar maakt, is de tijdelijke werkloosheid. Met deze sociale maatregel kan men onmiddellijk de grootste schokken opvangen. En aangezien tijdelijke werklozen zich niet per se als werkzoekende moeten registreren, zien we dit fenomeen voorlopig bijna niet in de statistieken. Een van de neveneffecten is dan ook dat het aantal jobs dat daadwerkelijk verloren is gegaan, verhoud werd of met vertraging zichtbaar werd.

In Schaarbeek lag op het hoogtepunt van de crisis (april 2020) het aantal tijdelijke werklozen (11.900)

7. Dubois H., Ludwinek A., Access to social benefits: Reducing non-take-up, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015.

8. Bonnetier C., Brotcorne C., Vendramin P., Schurmans D., Analyse van de digitale kloof op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Rapport voor het CIBG. November 2017.

hoger dan het aantal werkzoekenden dat bij Actiris ingeschreven was (10.670).

De twee gemeenten Sint-Pieters-Woluwe en Schaarbeek bevinden zich aan beide uiteinden van de schaal: Schaarbeek bovenaan (9% van de bevolking in tijdelijke werkloosheid), Sint-Pieters-Woluwe helemaal onderaan (4,6%)⁹.

We moeten ook rekening houden met het feit dat tijdelijke werkloosheid op korte termijn weliswaar de ergste schokken kan opvangen, maar dat die tijdelijke werkloosheid tijdens deze pandemie ontoereikend is gebleken voor mensen die met een kortlopend contract werken¹⁰.

In 2020 voerde de federale overheid tijdelijke aanpassingen door in de sociale wetgeving om deze werknemers enige bescherming te geven in de context van de crisis. Maar zelfs als bepaalde voorwaarden om in aanmerking te komen tijdelijk opzijgeschoven werden, neemt dit niet weg dat de regeling voor tijdelijke werkloosheid niet van toepassing is op preciaire arbeidsverhoudingen. Het "fundamentele gebrek" hier is dat er geen sprake is van een stabiele werkrelatie die in tijden van crisis kan worden opgeschort. Dit was met name het geval voor werknemers aan het einde van hun contract voor bepaalde duur, uitzendkrachten, flexi-jobs, lanceringsbanen en stagiairs die een beroepsopleiding volgen in een bedrijf¹¹.

Door de aandacht te vestigen op het belang en de zwakte van sociale bescherming, hebben de gevolgen van de coronapandemie onder meer aangetoond hoe bepaalde vormen van werkgelegenheid meer economische en sociale onzekerheid genereren en hoe dit effect nog voelbaarder wordt in crisissituaties. En als dit het geval is voor een land als België –waar volgens het *World Social Protection Report*¹² de werkelijke dekking van werkloosheidsuitkeringen (d.w.z. het aandeel werklozen dat daadwerkelijk een werkloosheidsuitkering in contanten ontvangt) de hoogste ter wereld is – dan kan je je makkelijk voorstellen welke mogelijke schadelijke sociale gevolgen de huidige pandemie in andere landen kan hebben.

Geen standaardjob

Een ander onderwerp waar men dieper op moet ingaan, is hoe anders de sociale en economische gevolgen van de crisis voor de mensen zijn naargelang hun professionele situatie.

Uit de eerste analyses blijkt dat de situatie sinds maart 2020 alleen maar slechter kan zijn geworden voor mensen die al in preciaire omstandigheden leefden: zoals jongeren, mensen met een buitenlandse nationaliteit en mensen met zeer kortlopende, onvrijwillige en minder goed betaalde deeltijdse jobs, met weinig sociale bescherming¹³.

Volgens de *International Labor Organization* (de internationale arbeidsorganisatie of de IAO) zijn in het bijzonder de werknemers met atypisch werk, d.w.z. niet-voltdijs en van onbepaalde duur, getroffen geweest door de gevolgen van de coronapandemie. Daarbij hebben velen van hen geen recht op ziekteverlof, op een werkloosheidsuitkering of op andere fundamentele sociale bescherming¹⁴.

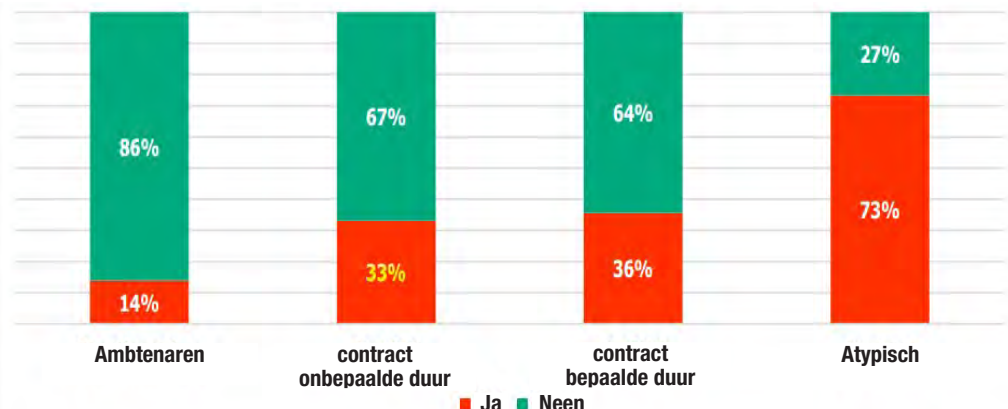
Atypisch werk is volgens de IAO ook elke vorm van werk die niet op de fysieke werkplek, die verschilt van de plek thuis, gebeurt¹⁵.

Staan we daarbij stil, dan zou vandaag ook elke vorm van telewerken onder atypisch werk vallen. Het telewerk is vandaag ingevoerd tegen de coronapandemie en zal misschien blijvend onderdeel zijn van onze samenleving.

Een enquête uitgevoerd tijdens de eerste Belgische lockdown (maart-mei 2020) heeft aan het licht gebracht in welke mate deze periode van isolatie voor nog meer ongelijkheid heeft gezorgd en herinnerde aan het fragiele en soms verouderde karakter van bepaalde wettelijke bepalingen¹⁶:

1. Het aandeel mensen dat aangeeft inkomensverlies te hebben geleden is 14% voor ambtenaren, 33% voor personen met een vast contract, 36% voor personen met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur en niet minder dan 73% voor werknemers met een atypisch statuut (uitzendkrachten, freelancers en zelfstandigen)¹⁷.
2. Voor werknemers met een atypisch statuut wordt het gemiddeld inkomensverlies geraamd op 833

Aandeel mensen dat aangeeft inkomensverlies te hebben geleden volgens hun statuut

Bron: Charles et Desguin, 2020, p. 27

9. Bron: RVA. Berekeningen: OCMW van Schaarbeek (Sociaal observatorium)
10. Cfr. bv. Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 1, 2020; Working group Social impact Corona crisis, Monitoring van de gevolgen van COVID-19 op de werkgelegenheid en de sociale bescherming in België. Analytische nota, 12 februari 2021.
11. Neven J.-F., Mechelynck A., Un renforcement du chômage temporaire pour tous les travailleurs ? Certains travailleurs atypiques privés à la fois de travail et du chômage temporaire, *In Journal des tribunaux du travail*, 2020, pp. 157-167
12. OIT, *World Social Protection Report 2014/15: Building economic recovery, inclusive development and social justice*, Genève, 2014, www.ilo.org, p. 36.
13. Cfr. bv. Eurofound, *Living, working and Covid-19*, 2020, www.eurofound.europa.eu; UN Sustainable Development Group, "The World of Work and COVID-19", 2020, www.un.org
14. ILO, "Precarious workers pushed to the edge by COVID-19", maart 2020 <https://iloblog.org/2020/03/20/precarius-workers-pushed-to-the-edge-by-covid-19/>
15. ILO, *Non-standard employment around the world*, Genève, 2016, www.ilo.org, p. 7.
16. Charles J., Desguin S. (coörd.) " 'Aux confins'. Travail et foyer à l'heure du (dé)confinement", Centre socialiste d'éducation permanente (CESEP), Travail Entreprise Démocratie (TEC, UCLouvain), USL-B, 2020.
17. *Ibidem*, p. 27.

euro (of 41% van een gemiddeld maandloon), tegenover 665 euro voor de totale bevolking (33% van een gemiddeld maandloon).

3. Ook zijn ze met vijftien keer meer om aan te geven dat ze in deze periode geen inkomen hadden.
4. Het is voor hen moeilijker om betrouwbare informatie te krijgen over nieuwe maatschappelijke hulpverlening.

Kortom, de crisis "straft" bepaalde categorieën werknemers twee keer: wanneer ze aan het werk zijn, genieten ze niet (of niet helemaal) van bepaalde beschermende maatregelen (bijvoorbeeld de limiet op opeenvolgende contracten bepaalde duur). Wanneer ze door de crisis hun job kwijt zijn, zijn ze minder beschermd dan andere werknemers.¹⁸

Lees het artikel over atypisch werk in de vorige Nieuwsbrief

GEVOLGEN VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

Volgens officiële statistieken werden tijdens de eerste lockdown (periode maart-juni 2020) 2.107 bedrijven failliet verklaard in België, tegenover 3.860 in dezelfde periode het jaar voordien.

Een jaar later (maart-juni 2021) zijn de cijfers nog steeds vrijwel gelijk aan die in 2020. Met andere

woorden, het aantal faillissementen is tijdens de pandemie veel lager dan voor de sociale en gezondheids crisis. In Brussel is het aantal dalende faillissementen duidelijker dan in de andere twee gewesten.

Zoals Statbel suggereert, zijn er andere factoren waarmee rekening moet worden gehouden bij de interpretatie van deze gegevens. Ten eerste is er altijd een bepaalde vertraging tussen de stopzetting van de economische activiteit en de faillietverklaring door de rechtbank. Als gevolg daarvan is een economische impact pas met enige vertraging zichtbaar in de cijfers. Bovendien werkten veel rechtbanken en ondernemingsbanken door de coronacrisis met een verminderde capaciteit en beperkten ze hun activiteiten tot 18 mei 2020.

Daarnaast zijn er in deze periode een aantal maatregelen genomen om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Denken we maar aan het koninklijk besluit dat resulteerde in de bevrozing van de faillissementsprocedure voor de rechtbanken, en dat van kracht was tot 17 juni 2020, of het nieuwe moratorium, dat de regering op 6 november 2020 heeft goedgekeurd, en dat tot 31 januari 2021 liep. Dit moratorium moest bedrijven beschermen die noodgedwongen hun deuren moesten sluiten als gevolg van de coronamaatregelen. Recenter was er ook nog het hervormingsvoorstel om de toegang tot de gerechtelijke reorganisatieprocedure te vergemakkelijken. En laten we niet vergeten dat

Faillissementen in België per gewest en per maand

Maart-Juni 2019	Maart	April	Mei	Juni	TOTAAL
	2019	2019	2019	2019	Maart-Juni
Vlaams gewest	445	421	419	438	1.723
Brussels gewest	261	250	296	323	1.130
Waals gewest	242	263	249	253	1.007
TOTAAL	948	934	964	1.014	3.860

Maart-Juni 2020	Maart	April	Mei	Juni	TOTAAL
	2020	2020	2020	2020	Maart-Juni
Vlaams gewest	453	163	175	365	1.156
Brussels gewest	189	52	26	138	405
Waals gewest	227	83	69	167	546
TOTAAL	869	298	270	670	2.107

Maart-Juni 2021	Maart	April	Mei	Juni	TOTAAL
	2021	2021	2021	2021	Maart-Juni
Vlaams gewest	317	277	215	304	1.113
Brussels gewest	106	69	115	154	444
Waals gewest	182	120	156	157	615
TOTAAL	605	466	486	615	2.172

Bron: Statbel; Berekening: OCMW van Schaarbeek, Sociaal observatorium

18. J.-F. Neven, A. Mechelynck, Un renforcement du chômage temporaire pour tous les travailleurs ?, op. cit

de fiscus en de RSZ vennootschappen in deze periode heeft gespaard door een feitelijk moratorium, door ze niet failliet te verklaren als gevolg van fiscale en sociale schulden.

Al deze overheidsmaatregelen, en andere die momenteel van kracht zijn op federaal, gewestelijk en lokaal niveau, hebben een matigend effect gehad op het aantal faillissementen dat sinds maart 2020 uitgesproken is geweest.

GEVOLGEN VAN DE PANDEMIE VOOR DE STUDENTEN

Uit een bevraging van de NBB van de gezinnen blijkt dat studenten tot de categorieën behoren met het grootste inkomensverlies als gevolg van corona, samen met zelfstandigen en tijdelijk werklozen. Deze drie categorieën lijden een gemiddeld inkomensverlies van 38%¹⁹.

Deze categorieën mensen worden harder getroffen omdat deze mensen ook vaker tewerkgesteld zijn in de zwaarst getroffen sectoren door de crisis²⁰.

Daarnaast hebben studenten beperkte toegang tot het sociale vangnet, omdat ze niet in aanmerking komen voor tijdelijke werkloosheid.

Studenten die voor hun inkomen afhankelijk zijn van een studentenjob zitten daardoor in een bijzonder moeilijke situatie.

We zien de daling van de studentenjobs nog niet in de RSZ-gegevens, maar sommige analisten zien wel al een scherpe daling.

Andermaal, deze moeilijkheden, die bijvoorbeeld luid en duidelijk aan de kaak worden gesteld door de Franstalige studentenvereniging, de *Fédération des étudiants francophones*, zijn weinig of helemaal niet te zien in de statistieken. Zelfs de enquête van de POD MI²¹ onder de OCMW's toont slechts een lichte stijging van het aandeel jobstudenten bij nieuwe hulpvragen aan OCMW's: van 2-2,5% in de eerste twee maanden van 2020, vóór de eerste grote lockdown, tot ongeveer 4% aan het einde van dat jaar.

En de barometer voor maatschappelijke integratie van de POD MI geeft ook aan dat het aantal studenten met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI) in 2020 en 2021 eerder is afgenomen, maar dit maakt deel uit van een algemene stagnatie, zo niet een daling, van alle categorieën GPMI tijdens deze crisis, in vrijwel alle OCMW's.

WELKE CONCLUSIES MOETEN WE TREKKEN?

Er zijn meerdere conclusies te trekken uit deze analyse.

De eerste is dat de indicatoren zelf niet het verschijnsel zijn. Ze dienen als informatie over een fenomeen dat men van naderbij wil bekijken, maar zelf zijn ze het fenomeen niet. Geen enkele is dat. Met andere woorden, het werkloosheidscijfer kan dan bijvoorbeeld wel gedaald zijn, dat is heel goed mogelijk, maar dat betekent nog niet dat de werkloosheid ook gedaald is.

De tweede conclusie is dat we bij het interpreteren van gegevens verder moeten kijken dan wat er op het eerste gezicht getoond wordt. De cijfers zijn kortom niet vanzelfsprekend, laat staan objectief. Hetzelfde voor becijferde fenomenen. Net als bij kwalitatieve fenomenen moet ook hun analyse verder reiken dan wat ze op het eerste gezicht laten zien en suggereren. Zoals wanneer het schip de haven uitvaart en de passagiers niet het schip zien bewegen, maar wel de haven.

Een andere conclusie betreft een baanbrekend ander sociaal leven door het telewerken. Terwijl sommigen vooral de voordelen zien van deze nieuwe manier van werken, die waarschijnlijk zelfs na het einde van de gezondheidscrisis zal blijven bestaan, zijn veel organisaties - vooral in de steden - en hun maatschappelijk werkers de wanhoop nabij om de digitale kloof met hun publiek te overbruggen, dat vooral bestaat uit alleenwonende ouderen, alleenstaande moeders, mensen die geen enkele landstaal spreken, of zich nogal moeilijk kunnen uitdrukken, of anderen die niet kunnen lezen noch schrijven, mensen zonder dak boven hun hoofd en die men in het beste geval alleen maar via een oude gsm kan bereiken, enz.

Maar de echte conclusie, waarin alles zit wat tot nu gezegd is geweest, gaat over de effectiviteit van de maatschappelijke radar van de OCMW's in een crisissituatie en in een situatie van grote veranderingen zoals we die nu meemaken. In de grote steden zijn de radars die de OCMW's in de loop der jaren op hun grondgebied hebben ingeplant, vooral de lokale verenigingen. Een persoon heeft een huisvestingsbehoefte, of heeft een probleem met een factuur voor een kinderdagverblijf? De vereniging verwijst de persoon door naar het OCMW. Heeft iemand anders juridische hulp nodig rond zijn verblijfsrecht? In dit geval verwijst het OCMW de persoon door naar een lokale vereniging. In de meeste gevallen stemmen deze verenigingen op elkaar af en stemmen ze af met het OCMW.

Tot nu toe heeft dit vrij goed gewerkt. Maar het voorbije jaar hebben nieuwe behoeften nieuwe

mensen in de armoede gestort. Het gaat onder meer om zelfstandigen, kunstenaars, mensen die plots zonder beroepsinkomen zitten, zonder dat ze daarom 'ver van de arbeidsmarkt' staan. Voor deze situaties, voor deze mensen, werken onze sociale radars gewoonweg niet. We weten weinig of niets over de verenigingen, de organisaties of de informele netwerken waarin deze mensen zich voortbewegen.

Ligt een zelfstandige met zijn bedrijf maanden stil? Tot wie richt hij zich? Niet tot het OCMW, zoals we kunnen zien in de monitoring van de POD Maatschappelijke Integratie. Misschien tot zijn werkgeversfederatie? Misschien tot het sociaal secretariaat? Laten we eerlijk zijn, we weten het niet.

Daar is werk aan de winkel. De OCMW's moeten nieuwe netwerken van partnerschappen uitbouwen. Een OCMW heeft nieuwe gesprekspartners nodig. We moeten zelfs onze woordenschat aanpassen. En dit met de toenemende druk op onze schouders.

> Meer info

Deze bijdrage is een vertaling van een ingekorte versie van een artikel dat in focus n°3 van het Sociaal observatorium verschenen is:

Caldarini C., Premier bilan des effets sociaux de la pandémie. Chiffres, interprétations, pistes, OCMW van Schaarbeek, Sociaal observatorium, Focus 3, 2021. Het volledige (Franstalige) artikel lees je via <https://bit.ly/3lB3Zmj>.

19. <https://stat.nbb.be>

20. Barrez J., Van Dam R., Armoede en kwetsbare groepen tijdens de coronacrisis. In *Belgisch Tijdschrift voor de Sociale Zekerheid*, nr. 1, 2020, pp. 193-225.

21. <https://stat.mi-is.be>

> **Georgy MANALIS, verantwoordelijke van de Federatie van Brusselse OCMW's**

OCMW EN ACTIRIS ZIJN ELKAARS PARTNER

OCMW's hebben altijd al samengewerkt. De centra voor maatschappelijk welzijn hebben altijd al nauwe relaties aangeknoopt met derden. Samenwerkingen maken deel uit van hun DNA. En bij nader inzien blijken deze samenwerkingsverbanden een echte meerwaarde te zijn voor het maatschappelijk werk. Het OCMW kan geen optimaal socioprofessionele inschakelingsbeleid alleen voeren. Het doet daarvoor, in het belang van de mensen die bij het OCMW komen aankloppen, een beroep op partners met wie het een overeenkomst afsluit.

Zo werd in januari 2022 het partnerschijkader tussen de Brusselse OCMW's en Actiris hernieuwd voor 5 jaar. Laten we deze tekst samen van naderbij bekijken. Het is een veelzijdige tekst voor een bijzonder publiek.

ER MOET MEER DAN OOI SAMENGEWERKT WORDEN

Het dynamische partnerschap tussen de OCMW's en Actiris toont opnieuw al zijn rijkdom. Het nieuwe partnerschijkader is een gelegenheid om nog verder te gaan in deze richting. Zijn uitvoering zal op het terrein ongetwijfeld gepaard gaan met een aantal moeilijkheden, maar het zal zeker zorgen voor een constructieve dynamiek, zowel voor de werkzoekende OCMW-gebruikers als voor de professionele medewerkers van een OCMW en Actiris.

Het is een spannende uitdaging voor de OCMW's, de Federatie en Actiris voor de komende jaren!

De doelstellingen van dit nieuwe kader zijn nagenoeg dezelfde als bij het vorige partnerschap. Maar de verhoudingen worden beter omdat de nieuwe tekst meer samen en beter overlegd is opgesteld geweest.

De Federatie van OCMW's, haar Commissie voor socioprofessionele inschakeling (SPI) waarin de 19 Brusselse OCMW's en Actiris zitten, hebben de voorbije maanden samengewerkt aan een nog betere en sterkere basis voor hun relatie met elkaar.

EEN FUNDAMENTELE STRATEGISCHE DOELSTELLING

Het partnerschijkader tussen de OCMW's en Actiris voor de periode 2022-2027 **heeft als strategisch doel** de duurzame en kwalitatieve (her)tewerkstelling van **personen die een leefloon of gelijkaardige maatschappelijke hulp ontvangen**, en dit via een **socioprofessioneel inschakelingstraject** onder de leiding van de overheidsinstanties.

Om deze strategische doelstelling te bereiken, rekening houdend met de eisen die verbonden zijn aan het beheerscontract van Actiris en de opdrachten die aan de OCMW's worden toevertrouwd op het vlak

van professionele integratie, komen de partijen overeen om de term "oplossing" te gebruiken. Die concretiseert het sociaal-professionele integratieproject van de doelgroep en sluit beter aan bij de leefwereld van het OCMW-publiek. Daarbij kan de oplossing tijdens de begeleiding de vorm aannemen van een job, een opleiding, een stage, een hervatting van de studies of een validering van de competenties.

De strategische doelstelling van het partnerschijkader kan onderverdeeld worden in meerdere operationele doelstellingen:

- De OCMW's **financieel** ondersteunen voor:
 - de individuele begeleiding naar (socio) professionele inschakeling van gerechtigden op het leefloon of op equivalente leefloon;
 - de individuele begeleiding bij doorstroming naar een nieuwe baan van werknemers op het einde van hun inschakelingsbaan (artikel 60§7 OW)
- Een **kwaliteitsvolle begeleiding** garanderen aan elke werkzoekende die deel uitmaakt van het doelpubliek van de OCMW's;
- Het **profiel van de begunstigden beter omlijnen**, hun problemen identificeren, hen begeleiden bij hun inschrijving als werkzoekende bij Actiris en, in het licht van complementariteit, hen oriënteren naar een voorziening die op elke persoonlijke situatie is afgestemd;
- Het **partnership tussen de OCMW's en Actiris verbeteren en verstevigen**, o.a. door de invoering van een betere complementariteit en transversaliteit tussen de diensten van de instellingen;
- De voorziening voor **de doorstroming naar werk op het einde van een inschakelingsbaan** versterken;

- De **samenwerking met andere private en openbare partners verbeteren**, via een onderlinge afstemming van de gevoerde acties, teneinde het traject van de werkzoekenden te vergemakkelijken;
- Bespreken en coördineren van de **operationele doelstellingen** van dit partnerschapskader.

DE WERKZOEKENDE ALS KERN VAN HET SYSTEEM

Het doelpubliek, bestaande uit werkzoekenden die een leefloon of gelijkaardige hulp ontvangen, krijgt te kampen met meerdere maatschappelijke moeilijkheden die een drempel, tot zelfs obstakels vormen tijdens het socioprofessionele inschakelingstraject.

Het publiek is soms zeer ver verwijderd van de arbeidsmarkt waardoor zijn begeleiding een geïntegreerde aanpak vereist waarbij de behoeften in hun geheel worden bekeken.

Bijgevolg zullen de voorzieningen voor de begeleiding, de oriëntatie en de ondersteuning van de werkzoekenden op het terrein het voorwerp moeten zijn van een kwaliteitsvolle operationalisering en een nauwe samenwerking tussen de betrokken actoren. Hierdoor kan de werkzoekende, die deel uitmaakt van het doelpubliek, gedurende zijn hele traject een globale begeleiding genieten.

Er zal rekening moeten worden gehouden met kwesties zoals de marginalisering, het omgaan met tegenslagen, de gebrekkige kennis van de geldende regels, de eigenwaarde en het zelfvertrouwen, het omgaan met verandering, de talenkennis enz.

Dit is ook het geval voor de digitale kloof, waardoor de desbetreffende personen in een situatie zitten waarbij ze geen toegang hebben tot de digitale tools die nodig zijn om zich als werkzoekende in te schrijven en om hun verplichtingen als werkzoekende na te leven of om een oplossing te zoeken om zich op de arbeidsmarkt in te schakelen.

Aangezien deze verplichte inschrijving echter moeilijk na te leven valt o.a. door de digitale kloof, zullen de OCMW's en Actiris samen oplossingen bespreken om de inschrijving van dit doelpubliek te garanderen.

Het beoogde doel is het aantal inschrijvingen bij dit doelpubliek te verhogen en deze mensen bijgevolg een aantal oplossingen inzake tewerkstelling en diverse opleidingen aan te bieden.

BETERE WEDERZIJDSE KENNIS EN MEER WEDERZIJDS RESPECT

Het leek ons dan ook essentieel om in het voordeel van de werkzoekende aan de ene kant de wederzijdse kennis tussen het OCMW en Actiris te versterken en anderzijds het netwerk met de partners erond te verbeteren.

Wederzijdse kennis op institutioneel, interpersoonlijk en collaboratief vlak tussen de actoren van de OCMW's en Actiris die op het terrein actief zijn, ten gunste van de werkzoekende gebruiker en de begeleiders, stond centraal bij de onderhandelingen van het kader. In dit verband wil de Federatie een sleutelrol spelen en deze ontmoetingen tussen institutionele actoren mogelijk maken en wil ze tegelijkertijd de belangen van de OCMW's behartigen. Hun rol bij de socioprofessionele inschakeling is nog te weinig bekend bij het grote publiek.

De OCMW's willen hun werkzoekenden met een leefloon of die een gelijkaardige maatschappelijke bijstand ontvangen, een doeltreffende en efficiënte kwaliteitsvolle ondersteuning bieden. Eenmaal de moeilijkheden aan beide kanten bekend zijn, is het mogelijk om samen tot oplossingen voor moeilijke of problematische situaties te komen. De uitwisseling van informatie is in dit verband essentieel. Daarbij worden de specificiteit van een OCMW als lokale overheidsorganisatie en de verplichtingen waaraan Actiris onderworpen is, gerespecteerd.

De Federatie wilde het voortdurend zoeken naar dat evenwicht tussen de partners en hun respectieve realiteiten respecteren, maar wilde ook aan dat evenwicht werken om tot deze nieuwe tekst te kunnen komen.

In dezelfde geest wordt voor de duur van het partnerschap voor het partnershipkader een begeleidingscomité opgericht met uitgebreide bevoegdheden. Het comité bestaat uit een grote delegatie uit de OCMW's, met daarbij zowel een politieke vertegenwoordiging via OCMW-voorzitters als een technische doordat twee OCMW-verantwoordelijken SPI er ook in zitten. Dit comité is van plan om in het voordeel van alle belanghebbenden deze proactieve en constructieve samenwerking te behouden.

Het begeleidingscomité zal regelmatig eens kijken of het partnerschap goed verloopt, zal erop toezien dat het beter begrepen wordt om het voortdurend te verbeteren, dat er altijd naar de betrokken sectoren geluisterd wordt om de doelstellingen die vastgelegd worden beter te behalen en dat het partnerschap een hoog prestatie- en resultaatniveau blijft behouden.

Want achter het partnerschap met Actiris, net als bij alle andere partnerships, gaat het voor de Brusselse OCMW's om de versterking van de maatschappelijke bijstand en actie ten voordele van de burgers en meer bepaald van mensen in armoede en zonder werk.

> Meer info

Meer info over het nieuwe Partnerschapskader tussen Actiris en de Brusselse OCMW's 2022-2027 vind je op de website van Actiris via de volgende link: <https://www.actiris.brussels/nl/partners/reageren-op-een-projectoproep/>.

> Het gebouw van Actiris

Bouwen of verbouwen: meer dan alleen een financiering

Een renovatie of nieuwbouw in het vooruitzicht?

Heeft uw bestuur de actuele kennis in huis om uw bouw of renovatie vlot te doen slagen? Of om een overheidsopdracht uit te schrijven? Daarnaast moet uw project voldoen aan tal van normen en vaak ook complexe technieken. Later volgt een heuse opvolging van de werf, budgetten, vorderingsstaten...

Laat u hierbij begeleiden. Van a tot z. Van gebouwenanalyse tot oplevering. Met 1 centraal aanspreekpunt. En zonder administratieve rompslomp. Met Smart Building & Renovation Solution haalt u een all-informule in huis, gestoeld op jarenlange ervaring van eigen vastgoedspecialisten en de expertise van gespecialiseerde, innovatieve partners. Met deze unieke formule kiest u voor geïntegreerd, duurzaam en compleet projectmanagement met financiering.

Meer weten?

Mail naar smartimmo@belfius.be of stel uw plannen voor aan uw relatiebeheerder.

Belfius

> Georgy MANALIS, verantwoordelijke voor de federatie van Brusselse OCMW's

EEN STAPPENPLAN VOOR DE FEDERATIE VAN OCMW'S

In de tweede helft van 2021 maakte de Federatie van Brusselse OCMW's een doorstart dankzij een aantal nieuwe aanwervingen. Een directeur, een gezondheidsadviseur en een adviseur "sociaal-professionele inschakeling" kwamen het team van de federatie met hun expertise versterken. Begin 2022, na een eerste analyse en na meteen aan de start te zijn gegaan op het terrein, beschikt de federatie in overleg met de actoren van de OCMW's maar ook met hun toezichthoudende politieke instanties voortaan over een "stappenplan". De beslissingsorganen van de federatie hebben dit stappenplan besproken en goedgekeurd. Hier alvast de grote lijnen.

GELEZEN?

Khalid Zian, voorzitter van de Federatie van Brusselse OCMW's, brengt op 25 februari de 19 OCMW-voorzitters samen. Hij wil van de gelegenheid gebruik maken om de overheidsinstanties aan te spreken over de energiearmoede. Lees zijn interview in de DH van 9 februari.

De Brusselse regering heeft op 3 februari een ontwerp van ordonnantie aangenomen dat de elektriciteits- en gasmarkt in Brussel hervormt. Daarbij wordt de toegang tot energie gewaarborgd als een fundamentele basisbehoefte voor de menselijke waardigheid.

Er staat voor 2022 en zelfs voor daarna, met een aantal activiteiten over meerdere jaren, heel wat op stapel. De acties hebben betrekking op alle opdrachten van de OCMW's.

Om te beginnen moeten we vermelden dat de opgelijste acties hier gerangschikt staan op basis van bepaalde thema's of soorten actiegebieden. Het gaat hier niet om een rangorde noch een lijst met chronologische acties. We werken op alle fronten. De actualiteit waarin de Brusselse OCMW's op dat moment opereren, bepalen de timing van de acties.

BRULOCALIS EN DE FEDERATIE VAN OCMW'S TREKKEN AAN HETZELFDE ZEEL

De versterking van de strategische en transversale opdrachten van de Federatie van Brusselse OCMW's zal gebeuren binnen en in overleg met die van Brulocalis. We putten uit onze kennis van het terrein en sterke technische en juridische expertise om de OCMW-mandatarissen en -personeelsleden een advies op maat te geven. De federatie is een plaats

van uitwisseling van goede praktijken en is een ontmoetingsplaats voor de OCMW's, net als Brulocalis dat is voor de gemeenten.

De "vormingen" en tools voor het OCMW-personeel en de OCMW-adviseurs zijn niet min. Onze ondersteuning en begeleiding van de **mandatarissen** gebeurt gedurende de hele legislatuur via vormingen, zodat zij de nodige vaardigheden verwerven voor de uitoefening van hun mandaat, meer bepaald op het vlak van management en bestuur. Het personeel zal onze workshops en opleidingen kunnen volgen als aanvulling op de reeds bestaande opleidingen van de gewestelijke vormingsinstelling of op de opleidingen die er in de pipeline staan.

Brulocalis en de Federatie van Brusselse OCMW's stellen samen vast dat de sociaal-economische uitdagingen waar de lokale besturen voor staan onze twee organisaties vragen om een vernieuwde synergie en om meer synergie. Bijgevolg worden hun respectieve, al bestaande inspanningen, nieuw leven ingeblazen, versterkt en beter op elkaar afgestemd.

FEDERATIE RIJMT OP KRACHTENBUNDELING EN HARMONISATIE

Aangezien de eigen werk- en reflectiegroepen van de federatie centraal staan in haar opdrachten, zal de federatie de werkzaamheden van de **inter-OCMW-actiegroepen** organiseren en faciliteren. Doel is om meer te gaan bundelen en de harmonisatie van goede praktijken te ondersteunen, zowel tussen OCMW's als tussen OCMW's en de gemeenten.

In dit verband wil de federatie met de OCMW's ook snel starten met een institutionele en strategische **denkoefening over de toekomst** en onze lokale besturen pistes aanreiken waarin de toekomstige verplichtingen vervat zitten.

De federatie wil een proactieve rol spelen en het voortouw nemen in de belangenbehartiging van de

> Het team van de Federatie van Brusselse OCMW's: Céline Grimberghs, Georgy Manalis, Guy M. Amisi en Latifa Hazim (en Jean-Marc Rombaux, die niet op de foto staat)

OCMW's, de lokale besturen in het algemeen en de lokale autonomie. De Federatie van OCMW's vindt ook dat er voor de uitdagingen waar de OCMW's in de toekomst voor zullen staan een sterke synergie nodig is tussen hen, en dat hun sociaal werk institutioneel versterkt moet worden.

Een sterkere en overlegde aanpak van de OCMW's is ook nodig gezien de versnellingen in een aantal gebeurtenissen, zoals de gezondheids- en sociale crisis of de stijgende armoede in Brussel en het groeiend aantal mensen dat bij het OCMW gaat aankloppen voor allerlei vormen van hulpverlening. De fundamentele, algemene en transversale werkassen van de federatie moeten vastgelegd worden.

In dat verband zal één werkterrein de vorm aannemen van een **analyse van het rechtskader waarin de OCMW's** opereren. Doel is om van die oefening verslag uit te brengen bij de gewestelijke, bicommunautaire en federale politieke instanties. Hierin zal de federatie haar rol van belangenbehartiger krachtadig opnemen.

De federatie is de ontmoetingsplaats bij uitstek voor alle OCMW-medewerkers, ook voor de maatschappelijk werkers op het terrein. Het is belangrijk dat de 19 Brusselse OCMW's hun ervaringen en belevingen over hun opdrachten en over de moeilijkheden die ze daarbij ondervinden, uitwisselen.

De verschillende aspecten van de juridische taken van de OCMW's komen aan bod. Er wordt niets over het hoofd gezien. Het sociaal beleid op het vlak van gezondheid, werkgelegenheid en sociaal-professionele inschakeling, de strijd tegen energiearmoede, de strijd tegen niet-toegang tot rechten of nog het sociaal ouderensbeleid, enz. komen aan bod. Al deze domeinen zullen, net als vele andere, het dagelijkse werk van de deskundigen van de federatie blijven bepalen.

De federatie zal steeds oog blijven hebben voor de noden van de OCMW's. Wordt een behoefte tastbaar, dan worden nieuwe commissies of extra werkgroepen opgericht voor alle OCMW-beroepen (denk aan archivariissen, IT-beheerders, juristen, personeelsverantwoordelijken, directies maatschappelijk welzijn, enz.).

HET NIEUWE PUBLIEK NIET LINKS LATEN LIGGEN

In 2022 komt er een **evaluatie van het sociale aspect van de coronacrisis**. Men zal van naderbij bekijken, evalueren en oplist de hoe subsidies gebruikt werden, wie getroffen werd, welke goede praktijken ingezet geweest zijn

en welke creatieve sociale respons de OCMW's gehad hebben. Men zal er het beste uit halen en er lessen uit trekken.

De gezondheids crisis zal dit jaar vermoedelijk in omvang afnemen. Maar aan de andere kant dreigt er een nieuwe golf, een sociale deze keer.

Niemand mag daarbij links gelaten worden.

Voortaan zal men binnen de OCMW's thema's moeten aanscherpen waar men zich tot nu toe binnen die OCMW's weinig moest mee bezighouden. Dat zal uitmonden in aanverwante acties binnen de federatie.

De laatste jaren zien we bijvoorbeeld meer **zelfstandigen** in moeilijkheden bij het OCMW aankloppen. Dit ongezien probleem vraagt om een specifieke aanpak. Weinig maatschappelijk werkers zijn er echter vertrouwd mee, terwijl het belangrijk is om al van bij de start van het proces iets te kunnen doen wil men effectief zijn. Wanneer het in het algemeen over de sector van de werkgelegenheid gaat, dan mag men zich niet beperken tot de SPI, want zelfstandigen komen naar het OCMW omwille van gemaakte schulden in de breedste zin van het woord. Daarom is het zinvol om samen te zitten om dit specifiek sociaal werk gecoördineerd aan te pakken en uit te werken.

Hetzelfde geldt voor een ander nieuw publiek: de **zogenaamde "arme" werknemers** of mensen die tot een **meer kwetsbare middenklasse behoren**. Tegenover hun toegenomen financiële problemen zien zij geen andere uitweg dan hun toevlucht te nemen tot OCMW-hulp.

De **jongeren**, die steeds meer in armoede verzeild geraken, hun ondersteuning, studenten of niet, is ook een belangrijk onderdeel van het werk dat zeer snel door de federatie zal worden opgepakt. Om een aantal demografische, sociologische en sociaal-economische redenen, zien de Brusselse OCMW's bij Brusselse jongeren steeds meer acute armoede. De respons is specifiek en neemt vaak vele vormen aan. De OCMW's moeten hun sociaal beleid voortdurend kunnen bijsturen. De federatie zou met haar actie de mogelijke actiepijlers van de OCMW's kunnen structureren door analytisch en transversaal te kijken naar de situaties waarin ze staan.

Het sociaal beleid rond de **huisvesting van ouderen** in publieke OCMW-woonzorgcentra is ook brandend actueel. Geen enkel OCMW zal zich na de gezondheids crisis kunnen onttrekken aan de denkoefening over de toekomst van de opvang- en huisvestingsinstellingen.

Tot slot zijn **opvangcentra** en de noodzaak om het **sociaal beleid rond opvang** te har-

moniseren ook andere hete hangijzers die de federatie dit jaar zal oppakken.

EEN WEB VAN ACTOREN VOOR HET SOCIAAL BELEID

De federatie staat in de eerste plaats ten dienste van de OCMW's, in alle aspecten van de beroepen die er worden uitgeoefend en in de volheid van de wettelijke opdrachten waarvoor zij instaan, maar de federatie is ook een essentiële tussenpersoon tussen de OCMW's en alle netwerken errond: Actiris en de Franstalige vormingsinstelling Bruxelles-Formation, de Brusselse ziekenhuizen en ziekenhuisnetwerken, de mutualiteiten, energieleveranciers, opvangcentra, het Woningfonds, het gemeentelijk sociale verenigingsleven, enz.

Met elk van hen wil de federatie relaties en partnerschappen onderhouden, ten dienste van de OCMW's.

Acties en goede praktijken bundelen, via een lokale of bovenlokale sociale coördinatie, is fundamenteel wil men het maatschappelijk werk van de OCMW's relevant en effectief kunnen maken voor de kwetsbare Brusselaars.

Op dezelfde manier wil de federatie alle OCMW's die bezorgd zijn over de non-take-up van rechten, rond de tafel brengen om samen na te denken hoe het fenomeen lokaal aangepakt kan worden. Door ze eerst te evalueren en door efficiënte lokale acties uit te werken tegen de non-take-up van rechten.

EEN LANGE WEG VOOR DE FEDERATIE

Er staan heel wat gevarieerde acties op stapel voor de federatie, we gaan er hier snel over, maar dat is omdat er ook heel wat uitdagingen op het spel staan en zij van plan is heel wat inspanningen te doen. De ongetwijfeld moeilijke toekomst voor de OCMW's zal voor hen des te draaglijker worden wanneer zij kunnen terugvallen op een sterke partner met meer middelen.

De Brusselse OCMW's verdienen een sterke, gemotiveerde en ambitieuze federatie, die hun maatschappelijke actie aankan. De federatie is hun bondgenoot en meer dan ooit staan federatie en Brusselse OCMW's schouder aan schouder!

> Céline MERCIER, informatieverantwoordelijke bij Brulocalis

BRULOCALIS 2022-2026: "SAME BUT DIFFERENT"

Brulocalis heeft haar beleidslijnen uitgezet voor de komende 5 jaar (2022-2026). De operationele doelstellingen liggen momenteel nog niet vast, maar we wilden u, onze leden, toch al vertellen wat de grote lijnen van dit beleidsplan zijn en welke weg al afgelegd is geweest.

ACHTERGROND

We zijn met deze oefening eigenlijk al gestart eind 2019. In tussentijd heeft een uitzonderlijke situatie en meer bepaald de gezondheids crisis heel wat lopende projecten on hold gezet. We hebben de draad terug opgepakt in 2021 en hebben in mei een methode en kader voorgelegd aan ons bureau.

We zijn vertrokken van de huidige situatie en hebben een 'foto' gemaakt van wat er bestaat, van de opdrachten die Brulocalis momenteel uitvoert (samengebracht onder 3 noemers: advisering, belangenbehartiging, institutionele capaciteitsopbouw) en de overeenkomsten met onze partners (Belfius, Ethias, Brussel Plaatselijke Besturen, Brussel Mobiliteit...). We hebben intern ook een reeks indicatoren vastgelegd voor de opvolging van het werk aan het einde van het vijfjarig beleidsplan.

Aansluitend zijn we dieper ingegaan op de institutionele omgeving en onze dienstverlening aan de leden, om een beeld te krijgen van het ecosysteem van de Brusselse lokale besturen en te zien welke onze rol daarin is: welke instellingen zijn actief in dezelfde werkkterreinen als Brulocalis, hebben vergelijkbare opdrachten, namelijk advisering, belangenbehartiging, vorming en alle andere opdrachten van

Brulocalis voor haar leden. Een SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) maakte het institutionele plaatje af. Het directieteam hield in september een seminarie waarop ter afronding van deze analytische oefening gekeken werd naar de belangrijkste ontwikkelingen in onze belangrijkste werkkterreinen in de toekomst. Met als resultaat meerdere vaststellingen waarrond de beleidsnota opgebouwd is. De nota werd op 20 september ter bespreking voorgelegd aan het bureau, kregen onze medewerkers er vervolgens op 19 oktober kennis van en de nota werd uiteindelijk op 8 december 2021 door onze Raad van Bestuur, de vertegenwoordiger van de gemeenten, goedgekeurd.

DE VISIE VAN BRULOCALIS

De nota vangt aan met een definitie, wat voortaan ons DNA genoemd wordt:

"Brulocalis is voor de Brusselse lokale besturen het referentieorgaan dat hen bij hun publieke dienstverlening bijstaat en versterkt. Brulocalis werkt nauw samen met de Conferentie van burgemeesters.

Brulocalis en de Federatie van OCMW's maken alle twee dezelfde vaststelling. Om de uitdagingen aan te pakken waarmee ze geconfronteerd zullen worden, is meer synergie nodig. Nu een aantal fenomenen, zoals de klimaatcrisis, de gezondheids crisis of het armoedeprobleem in een stroomversnelling zitten, is een meer gecoördineerde aanpak nodig.

Als voorvechter van de lokale democratie zorgen we voor een pluralistische organisatie, wat onze rol van bevoorrechte gesprekspartner sterker maakt".

We leggen dus van meet af aan nog eens de nadruk op het feit dat we voor de Brusselse lokale besturen werken, we zijn inderdaad door hen opgericht, en werken dus in fine voor de Brusselse bevolking. De band met de Conferentie van burgemeesters vinden we fundamenteel voor onze werkzaamheden.

De Federatie van Brusselse OCMW's kent sinds mei vorig jaar een doorstart. Samen met de Federatie stellen we vast, en ondersteunen we het idee, dat de sociaal-economische uitdagingen van de lokale besturen onze twee

organisaties om meer coördinatie en bepaalde synergieën vragen.

DE MISSIE 2022-2026

Brulocalis heeft voor de komende 5 jaar de volgende strategische missie vastgelegd:

- **Juridische en technische advisering**, de basis van onze dienstverlening aan de gemeenten: we geven u een juridisch advies op maat en anticiperen;
- **Belangenbehartiging** (of lobbying): we vertegenwoordigen de lokale besturen en spelen een proactieve rol in het behartigen van hun belangen bij verschillende instellingen;
- **Institutionele capaciteitsopbouw**: dat is de verzamelnaam voor alle activiteiten ter bevordering van de uitwisseling van goede praktijken, de organisatie van specifieke vormingen voor mandatarissen en gemeentebtenaren, de coördinatie van intergemeentelijke werk- en reflectiegroepen.

We willen voor onze leden ook een nieuwe dienst opstarten en een:

- **Studie- en prospectiecentrum voor de lokale besturen** oprichten, dat analyses uitvoert rond de financiering, de institutionele rol van de lokale besturen in België, en de meerwaarde van decentralisatie.

Ten aanzien van deze missie staan de lokale besturen voor een aantal uitdagingen. Dit zijn onze prioriteiten:

1. De lokale besturen ondersteunen en bijstaan in de **digitale groei** en de uitdagingen rond digitalisering en er tegelijkertijd voor zorgen dat de openbare diensten ook "ter plaatse" bereikbaar zijn.
2. De nodige voorwaarden creëren voor het vertrouwen door in te zetten op **transparantie** en **goed bestuur**.
3. **Institutionele capaciteitsopbouw en vormingen**: begeleiden en ondersteunen van de mandatarissen tijdens hun mandaat; maar ook een aanvullend vormingskader uittekenen voor het gemeentepersoneel.
4. De lokale besturen ondersteunen bij de uitdagingen rond de **klimaatverandering**

(in zaken rond energie – klimaat – vergroening van de steden – mobiliteit – isolatie van gebouwen, inclusief openbare gebouwen... op niet-exhaustieve wijze).

5. De **financiering van de lokale besturen** (en van de politiezones) verzekeren en zorgen dat er zo weinig mogelijk van andere beleidsniveaus op de schouders van de gemeenten terechtkomt, door o.m. samen te werken met de ontvangersfederatie.
6. Zorgen voor een **aantrekkelijke lokale overheid** en de lokale besturen helpen bij het nieuwe werken om een kwalitatieve dienstverlening te blijven hebben.
7. De Federatie van OCMW's wil lokale besturen ondersteunen bij het invoeren van instrumenten die een antwoord bieden op de **stedelijke sociale en economische behoeften**.
8. Integratie **van de Europese en internationale dimensie** door meer aandacht voor supranationale organen (via het CLRAE en de REGR) en het beleid rond ontwikkelingssamenwerking.

EEN AMBITIEUS VIJFJARENPLAN TER ONDERSTEUNING VAN DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN

We willen doeltreffend en slagkrachtiger zijn. Daarom zorgen we bij de verschillende doelgroepen voor een grotere zichtbaarheid en naamsbekendheid. Brulocalis wil haar communicatietools herbekijken en ze inpassen in een hedendaagse communicatiestrategie. Daarbij komt er ook een digitale strategie.

Deze algemene doelstellingen worden met alle medewerkers verder vertaald in operationele doelstellingen. Dat gebeurt via workshops en andere concrete acties.

Eenmaal het definitieve Strategisch Plan 2022-2026 vastligt, met dus de operationele aspecten, zal het ter goedkeuring worden voorgelegd aan een bijzondere Raad van Bestuur. Daarna volgt de uitrol.

Dit project loopt over 5 jaar. Ieder jaar volgt een evaluatie zodat er m.b.t. de veranderende omgeving, wetgeving, ... en de middelen die kunnen ingezet worden, bijgestuurd kan worden.

**Trams d'Été : nos massifs
d'été clé-en-main.
Résultat immédiat et de
la beauté tout l'été !**

Natura Locī
Tél: +32 488 25 05 35
www.ververexport.be

Michel Dereau
info@naturaloci.be

> Interview door Philippe DELVAUX, informatiedienst Brulocalis

LAADPALEN IN BRUSSEL, READY, SET, GO!

Thermische motorisering loopt op zijn laatste benen. Binnenkort neemt elektriciteit het over. Dat is een feit. Maar nu moeten we er nog voor zorgen dat de gebruikers hun voertuig kunnen opladen. Dat kan buiten de openbare weg, op plaatsen die volledig privé zijn, zoals garages van particulieren, of op semipublieke plaatsen zoals parkings van bedrijven of supermarkten. Maar wat als je geen toegang hebt tot die mogelijkheden? Ook op de openbare weg moeten er oplaadplaatsen voorzien worden. Niet getalmd dus, het park moet klaar zijn tegen 2035 ...

Het Gewest is bezig met de installatie van laadpalen sinds 2018. Daarvoor werd een externe partner ingeschakeld, Pitpoint. Die partner kreeg eerst exclusiviteit voor de plaatsing.

In oktober 2021 kwam aan die exclusiviteit een einde, waarna het Gewest de coördinatie van de overheidsopdrachten voor de installatie van laadpalen aan Sibelga toevertrouwde.

Alle puzzelstukjes om van de transitie een succes te maken, lijken in elkaar te passen: een duidelijke en gestructureerde gewestelijke visie, een politiek besluit om thermische motorisering stop te zetten tegen een voorlopige streefdatum van 2035, een coördinator die heel wat troeven in handen heeft en expertise kan voorleggen op het vlak van elektrische mobiliteit. Trait d'Union klopte aan bij Algemeen secretaris van Sibelga Raphael Lefere die, geflankeerd door Nicolas Spilleboudt - Green mobility projectmanager en dus verantwoordelijk op operationeel vlak voor het dossier - graag onze vragen wilde beantwoorden.

DE BASIS VAN DE TRANSITIE

De overstap van thermische naar elektrische motorisering wordt, rechtstreeks of onrechtstreeks, ingegeven door een evolutie die zich vertaalt in verschillende beleidsinstrumenten die Brussel de afgelopen jaren uitwerkte.

- **Het Energiepact** (2017): tegen 2025 moeten alle lichte voertuigen en bussen van het openbaar vervoer 'emissievrij' zijn.
- **Instelling van lage-emissiezones** (sinds 2018) : rijverbod voor de meest vervuilende voertuigen volgens hun EURO-norm en brandstoftype.
- **Principebeslissing van de Regering** (2018... en het **besluit van 2021**): Uitstap uit diesel in 2030, gevolgd door benzine.
- **Besluit betreffende het voorbeeldgedrag van de overheden inzake vervoer** (wordt momenteel herzien): verbod op diesel voor auto's en lichte bedrijfsvoertuigen en verplichting voor nieuwe inschrijvingen (lichte voertuigen en bussen van de MIVB) om vanaf 2025 emissievrij te zijn.

Hiervoor verwijzen we naar ons advies over dit herzieningsproject op www.brulocalis.brussels > Actua > [Geen verbrandingsmotoren meer voor de overheid](#) [10.1.2022]

- **Gewestelijke Beleidsverklaring 2019-2024**: bevestiging dat de regering voornemens is om diesel uiterlijk tegen 2030 en benzine en LPG uiterlijk tegen ten laatste 2035 uit te bannen.
- **Energie- en Klimaatplan 2030**: bevestiging van de verbintenissen van het Pact en de uitstap uit diesel, wens om sneller het "emissievrij rijden" in te voeren voor taxi's en gedeelde voertuigen.
- **De gewestelijke strategie met betrekking tot mobiliteit (Good Move-plan)** wil een intensiever gebruik van actieve modi (lopen, fietsen) en collectieve en gedeelde mobiliteit.

> Raphaël Lefere, toen CEO *ad interim* van Sibelga

Nicolas Spilleboudt: "In 2035 moeten er **22.000 laadpunten** (11.000 laadpalen) beschikbaar zijn in het hele Gewest. Volgens ramingen komt dat aantal tegemoet aan de oplaadbehoeften van de voertuigen die in Brussel rondrijden. Maar niet al die laadpalen moeten op de openbare weg komen, integendeel.

Er zijn namelijk drie mogelijkheden om een laadpunt te plaatsen: in de openbare ruimte (de openbare weg), op **publiek toegankelijk privéterrein**, zoals een openbare parking of de parking van een supermarkt, of tot slot op **niet-publiek toegankelijk privéterrein**: garages of een parkeerplaats thuis.

In het kader van haar opdracht begeleidt Sibelga enkel de plaatsing in de openbare ruimte. De **plaatsingen buiten de openbare weg**, die toch het grootste deel van de uitrusting zouden moeten uitmaken, coördineert Sibelga niet. In de gewestelijke visie is bepaald dat de **laadpalen op de openbare weg** enkel geïnstalleerd worden ter aanvulling op plaatsen waar de andere categorieën niet kunnen volstaan om aan de vraag te voldoen. Het Gewest wil immers de openbare ruimte zo weinig mogelijk belasten met die uitrusting en de implementatie blijven uitvoeren binnen een filosofie die voorrang geeft aan zachte mobiliteit.

Hoeveel laadpunten er jaarlijks op de openbare weg geïmplementeerd zullen worden, zal dan ook afhangen van de evolutie die de plaatsingen buiten de openbare weg tegelijk zal doormaken. Doel is uiteindelijk uit te komen op een totaal van 22.000.

De implementatie zal gebeuren in drie fasen. We starten bijna van nul, en dus moeten we **eerst** een eerste reeks laadpalen bepalen op **plaatsen** die we als **strategisch** hebben aangemerkt. Daarvoor werken we samen met de wegbeheerders (de gemeenten en Brussel Mobiliteit). Tijdens een tweede fase, die in de loop van de komende 3 jaren afgerond zou zijn, zullen we dan vooral laadpalen plaatsen op **verzoek van gebruikers**. Het netwerk wordt tot slot vervolledigd **in functie van de gegevensanalyse**. We bevinden ons nu natuurlijk nog maar in de eerste fase. Maar toch zullen we vrij snel tot een homogeen netwerk komen.

Op termijn zou elke inwoner een laadpaal moeten vinden **binnen een straal van 250 meter**. Het Implementatieplan houdt evenwel ook rekening met ander criteria, zoals de **bevolkingsdichtheid**. De eerste plaatsingen zullen op die manier niet gebeuren in zones met meer viergevelwoningen, die dus dunner bevolkt zijn. Die zones tellen in verhouding namelijk meer garages en dus meer oplaadmogelijkheden buiten de openbare weg. Dat we ons daarentegen voor de eerste implementaties eerder richten op de dichter bevolkte zones, doen we vanuit het idee om de service in de eerste plaats te leveren aan wie minder kansen heeft om zijn voertuig thuis op te laden.

Het voornaamste doel van het plan voor de implementatie op de openbare weg is bovendien om te **zorgen voor een oplossing voor Brusselaars die hun voertuig niet op privéterrein kunnen opladen.**"

Wat zijn de voornaamste uitdagingen en moeilijkheden?

VIER PRINCIPES

In de gewestelijke visie zijn vier principes vastgelegd voor de implementatie van de laadpalen.

- De geleidelijke uitrol van laadpalen door het Gewest moet worden gepland in **overeenstemming met het mobiliteits-, parkeer- en klimaat- en luchtkwaliteitsbeleid**.
- Het **publiek** opladen van elektrische voertuigen wordt opgezet als een service die **prioritair bestemd is voor inwoners die geen toegang hebben tot een privéparkeerplaats**.
- De laadpalen moeten door **meerdere operatoren** ondersteund worden en universeel toegankelijk zijn, ze mogen uitsluitend worden gevoed met **groene stroom**, de aansluitingen moeten compatibel zijn met alle voertuigen en er moet een ad-hocbetalingssysteem worden voorzien.
- De **financiering** van deze uitrol mag niet worden gedragen door alle elektriciteitsverbruikers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar **door degenen die ervan profiteren**.

Nicolas Spilleboudt: "Er zijn enkele struikelblokken die we hebben kunnen vermijden dankzij de lessen die we trokken uit de eerste concessie van Pitpoint. Ik zou dus zeggen de tijd die de administratieve stappen in beslag nemen. Dat botst wel eens met het feit dat we snel vooruit willen gaan. We bevinden ons ook niet in de gemakkelijkste positie: Sibelga coördineert, maar uiteindelijk zijn het de wegbeheerders die de vergunningen afleveren en de inschrijvers die de werken uitvoeren.

Een balans vinden tussen de precisering van het bestek om een net te verkrijgen dat maximaal aan de verwachtingen voldoet van met name de gemeenten, zonder dat het kostenplaatje ontspoord. Dat is dan weer een andere uitdaging. Een gevoeligheid waar we enkel door ervaring vat op kunnen krijgen, en die ervaring zijn we nu aan het opdoen. Geen makkelijke oefening, maar we zijn wat dat betreft op de goede weg met de hulp van Brulocalis en het Technisch comité van Sibelga.

Een laatste complex element is bepalen hoeveel laadpalen er geïmplementeerd moeten worden tijdens het volgende jaar. Als projectleider zou ik dat natuurlijk graag zo snel mogelijk vastleggen. Maar om zo goed mogelijk rekening te houden met de evolutie van de markt, moet dat juist op het laatste moment bepaald worden."

Wat is de rol van Sibelga?

Raphaël Lefere: "Sibelga neemt het voortouw. Niet omwille van haar statuut als intercommunale die instaat voor het beheer van de energiedistributienetten, maar wel omdat ze de opdracht kreeg van het Gewest om de **laadpalen in Brussel te coördineren en te implementeren**.

Sibelga **redigeert en lanceert de overheidsopdrachten voor de concessie, fungeert als tussenschakel tussen de gemeenten en de concessiehouders en controleert de markt, zowel wat de kwaliteit als de kwantiteit betreft**.

Maar de **exploitatie van de laadpalen** komt de intercommunale niet toe. Een distributienetbeheerder mag

1. Volgens de gewestelijke visie, beschikt slechts 26% van de Brusselse gezinnen over een eigen parkeerplaats. Zie Visie p.5
2. Pitpoint is een internationale onderneming, een filiaal van de groep Total. Het systeem was toegankelijk via de site <https://www.charge.brussels>. Het programma NRClick biedt energiediensten en combineert daarvoor analyse en interventie. De bedoeling is het energieverbruik van de Brusselse openbare gebouwen te beperken.

© Sibelga

> Nicolas Spilleboudt, staat in voor het operationele

volgens de Europese richtlijnen bovendien niet zelf instaan voor de installatie van laadpalen.

Alleen als er geen enkele inschrijver een offerte indient, staan de Europese richtlijnen Sibelga toe de laadpalen te exploiteren als noodexploitant. Daar voorziet een ontwerp van gewestelijke ordonnantie trouwens ook in. "Volgens dat ontwerp van gewestelijke ordonnantie zal Sibelga in die situatie bovendien niet de mogelijkheid krijgen, maar wel tot subrogatie verplicht worden.

Toch menen wij dat die hypothese theoretisch zal blijven, want er zijn voldoende operatoren op de markt en hun respons op de eerste offerteproep lag hoog.

Welke lessen hebt u geleerd uit de exclusiviteit die in het verleden aan Pitpoint werd toegekend?

Raphaël Lefere: "In 2018 moest **Pitpoint** het terrein ontginnen om het pad uit te stippelen tussen Gewest en gemeenten. Vandaag is dat pad er wel, afgebakend en legitiem, dankzij de gewestelijke visie.

We konden voortbouwen op de ervaring met **Pitpoint** die Brussel Mobiliteit, toen de coördinator van de concessie, met ons deelde. Net daarom wou het Gewest **de administratieve stappen vereenvoudigen**.

Pitpoint ging bovendien aan de slag nog voor de Regering aankondigde thermische motorisering te bannen tegen 2035. Het **momentum** was er toen dus nog intact.

Maar vandaag wel. Dat blijkt duidelijk uit de aankondigingen van autoconstructeurs die vrij radicaal op elektriciteit overstappen. Ook de autoriteiten willen die transitie ook doorvoeren, en dat op alle niveaus. Waar sommigen voorheen nog konden denken dat laadpalen enkel voor de happy few waren weggelegd, vinden de gemeenten het vandaag eerder jammer dat het aantal voorziene plaatsen in de eerste overheidsopdracht laag uitvalt. Wat de transitie betreft, merken we zelfs een sense of urgency. En dat was er in 2018 niet. Vanuit de gemeenten ondervonden we dan ook geen tegenkating, maar eerder een soort van gelijkgestemdheid,

hoewel er natuurlijk wel discussiepunten kunnen opduiken over de modaliteiten en de meer technische kwesties."

De bewustwording bij de Regering kwam er snel en er werd een kader ingevoerd. De Regering gaf Sibelga de opdracht de toekenning van de overheidsopdrachten en de contacten met de gemeenten te coördineren. Zal dat de implementatie ten goede komen?

Raphaël Lefere: "Het huidige systeem heeft heel wat troeven.

In de zomer van 2020 keurde de Regering een document goed met de gewestelijke visie. Dat zette de bakens uit. De visie legt met name de verdeling van de stations vast aan de hand van een aantal objectieve criteria. Anders dan in het verleden, kunnen we onze bestekken daar nu op baseren.

Onze strategie bestond erin al **zoveel mogelijk werk voor te bereiden stroomopwaarts** voor de toekomstige concessiehouders. Zo konden ze, zodra hen een overheidsopdracht werd toegewezen, direct een maximum aan laadpalen implementeren. De concessiehouder weet op voorhand in welke zones er plaatsingen zijn gepland. Hij kan dus meteen de werken aanvangen en zo zijn implementatiedoelstelling halen.

We worden omkaderd door een **Begeleidingscomité** waar **Brussel Mobiliteit, Leefmilieu Brussel, de kabinetten van de ministers van Leefmilieu en Mobiliteit, én de regulator Brugel** deel van uitmaken. Een regelgevend kader is namelijk van belang om de laadpalen aan te sturen. Dat kader wordt momenteel uitgewerkt.

Vanuit het standpunt van de gemeenten is het natuurlijk **eenvoudiger om zich tot een intercommunale te kunnen richten** dan tot een privéspeler: de gemeenten zijn onze 19 'aandeelhouders' en wij onderhouden dus bevoorrechte relaties met hen. Daardoor kunnen we vrij **doeltreffend te werk gaan** als het erom gaat de openbare besturen te **mobiliseren**.

Op de laadpalenmarkt zijn vandaag grote spelers actief. En gezien zijn status als hoofdstad, zal Brussel hen wellicht interesseren.

Wat wij als coördinator als **enige contactpunt tussen de partijen** fungeren, maakt het ook makkelijker voor zowel de wegbeheerders als de inschrijvers. Dat maakt het nog aantrekkelijker.

Wat de implementatievoorwaarden betreft, liggen de kaarten er nu beter voor dan in 2018-2019: één enkel aanspreekpunt, een gewestelijke visie, een bevoorrecht contactpunt met de gemeenten, een gecoördineerd en vereenvoudigd administratief traject, met modeldocumenten, een elektriciteitsmarkt die niet enkel volop groeit maar zich ook massaal op het grote publiek richt ..."

3. Het programma NRCClick biedt energiediensten en combineert daarvoor analyse en interventie. De bedoeling is het energieverbruik van de Brusselse openbare gebouwen te beperken.
4. Het programma SolarClick bestaat erin fotovoltaïsche panelen te plaatsen op de daken van de Brusselse openbare gebouwen. Dat kunnen administratieve gebouwen zijn, maar ook sportinfrastructuur, scholen enz.
5. Op het moment van dit interview, op 10 januari 2022

Van waar de naam ‘ChargyClick’?

Nicolas Spilleboudt: “We kozen voor ‘ChargyClick’ omdat die naam in de lijn ligt van onze andere omkaderingsopdrachten ten gunste van de gemeenten waar we sinds 2017 voor instaan, zoals SolarClick of NRClick

Het succesverhaal SolarClick of NRClick verklaart ook mee waarom het Gewest ons heeft gekozen om ‘de krachten te bundelen’ van de openbare besturen. In het kader van die twee andere opdrachten gunden we ook overheidsopdrachten, begeleiden we ook de uitgevoerde werken op het terrein en vroegen we ook regelmatig feedback aan de openbare besturen. Op het vlak van coherentie is dat dus een goede zaak.”

Welke rol spelen de gemeenten in de plaatsing van de laadpalen?

Nicolas Spilleboudt: “Als wegbeheerders zijn de gemeenten hierin betrokken, want zij zijn het die de vergunningen afleveren voor het gebruik van de openbare weg. Ze worden geflankeerd door nog een twintigste speler, Brussel Mobiliteit, die de gewestwegen beheert.

Daartoe legden ze het afgelopen jaar mee de potentiële plaatsen vast voor de plaatsing van de laadpalen tijdens zeer constructieve vergaderingen.”

... En daar komt nog bij dat de gemeenten hun procedures eenvormig maken.

Nicolas Spilleboudt: “Dat is inderdaad een nieuw en groot pluspunt. Dankzij onder meer de tussenkomst van Brulocalis, hebben de gemeenten een eenvormig model voor wegvergunningen opgesteld. We brengen in herinnering dat de inschrijver aan wie de overheidsopdracht is toegewezen, telkens een vergunning bij de gemeenten moet aanvragen voor de installatie van de laadpalen. Dat komt

voor dit perceel alleen al op 250 aanvragen. Een eenvormige procedure is dus van belang, zoveel is duidelijk. De aanvragen kunnen zo veilig en ook sneller behandeld worden. Voor de opstelling van het model is ook rekening gehouden met het bestek.”

Toch is dat wegvergunningmodel een voorlopige oplossing, aangezien de gemeenten en Brulocalis aan een model voor een gemeentelijk reglement werken.

Nicolas Spilleboudt: “Dat klopt. In 2021 moest iedereen snel te werk gaan, met name voor het bestek. Daardoor konden we voor het eerste perceel minder ver gaan dan gewild om de praktijken binnen de gemeenten eenvormiger te maken of al hun verwachtingen in te lossen.

Het wegvergunningmodel is wel al een grote stap, maar het zal pas in 2022 gebruikt kunnen worden voor dat eerste perceel laadpalen.

Dit jaar zullen de gemeenten en Brulocalis een model van het gemeentelijk reglement uitwerken. Dat zou dan goedgekeurd moeten worden bij de gunning van de percelen voor de tweede overheidsopdracht. Voor dat bestek, dat voor september 2022 is gepland, zouden we dus de vruchten moeten kunnen plukken van al het werk van de gemeenten én van de ervaring met de installatie van de laadpalen van het eerste perceel.

In 2018 moest er over elke laadpaal afzonderlijk onderhandeld worden met elke gemeente, wat dan leidde tot een enorm aantal afzonderlijke wegvergunningen. Er is sindsdien dus al een hele weg afgelegd.”

Hoe zijn jullie de eerste maanden te werk gegaan?

Nicolas Spilleboudt: “Er waren ontmoetingen met de gemeenten op basis van het gewestelijke implementatieplan. Er werd een netwerk opgezet

met daarbinnen zones waar de laadpalen moesten komen. De gemeenten hadden daarna een zekere speelruimte om te specificeren welke locaties ze verkozen binnen die zones. In een tweede fase trekken we met hen naar het terrein om samen te bepalen waar de laadpalen precies moeten komen, in functie van hun wensen maar ook van bepaalde vereisten waar we ons op het vlak van de openbare weg en de uitrusting ervan moeten aan houden.

Dat werk moest zeer snel gebeuren. De exclusiviteit die aan Pitpoint was toegekend, liep namelijk ten einde in oktober 2021. We brengen in herinnering dat de Regering de gewestelijke visie pas in juli 2020 goedkeurde. Een aantal wetteksten over de opdracht van Sibelga zijn nog zeer recent (december 2020). Een andere moet nog verschijnen. Maar nood breekt wet en dus zijn we al van start gegaan met ons werk op basis van de gewestelijke visie. Die gaf al aan dat Sibelga de operator zou worden die met de coördinatie wordt belast.

Zo konden we het werk opnemen zodra de exclusiviteit van Pitpoint ten einde liep. We hebben aan de gemeenten duidelijk uitgelegd dat het in de eerste plaats zaak was snel een concessie te gunnen voor de eerste 250 laadpalen voor 2022, om dan sneller aan de slag te kunnen gaan voor 2023 en de jaren daarna. Vinden de gemeenten niet alle laadpalen waartoe dit jaar werd verzocht, dan komt dat wel in orde de komende jaren. Uitstel is immers geen afstel. Die eerste gunning hielp ons op weg en maakt het ons mogelijk de volgende percelen beter voor te bereiden.

In dat eerste perceel hebben we de inschrijver een zo precies mogelijk beeld willen geven van het type plaatsingen en de locaties ervan, zodat hij zijn rentabiliteit kon berekenen. Vandaar dat de potentiële plaatsen als bijlage bij het bestek zijn gevoegd.”

Hoe is het team samengesteld dat voor de laadpalen instaat?

Raphaël Lefere: “Het coördinatieteam telt maar twee of drie personen. Maar uiteraard schakelen we voor zo’n project andere diensten in. Zo beoordelen de technische teams bijvoorbeeld of het net voldoende aangepast is op een gekozen plaats ... We staan ook in nauw contact met onze dienst Klantenwerken. Die dienst staat in voor alle aansluitingen bij de burgers, waardoor we direct de beste oplossingen kunnen vinden.

Ruimer gezien kan Sibelga ook rekenen op een Consultatiecomité, het zogenoemde ‘Technisch comité’ dat elke maand bijeenkomt. De 19 technische directeurs van de gemeenten of hun ‘energieverantwoordelijken’ maken er deel van uit. Dat comité vormt ons klankbord voor projecten die we samen met de gemeenten gaan ondernemen. Ruim op voorhand kunnen we voorbereidende documenten aan het comité

voorleggen om de eerste informatie te verzamelen en er zeker van te zijn dat het project in de lijn ligt van de verwachtingen of praktijken van de gemeenten. We hebben ons bestek uiteraard aan dat comité voorgelegd en er het implementatieplan besproken.

Een goede coördinatie van de transitie is van algemeen belang. De installatie van laadpalen is dus een uitdaging op het vlak van openbare-dienstverlening. De gebruikers nemen de kosten voor de exploitatie op zich, maar de coördinatiekosten worden door de gemeenschap gefinancierd. Sibelga moet dan ook elk jaar haar werkprogramma aan de Regering voorleggen, met advies van de regulator, en daarin aangeven hoe de uitvoering aangepakt zal worden. Er is dus controle op zowel de kosten, als de kwaliteit van het werk en het tempo.

Het project staat nog maar in zijn kinderschoenen. Het gaat om nieuwe meters en dus is het niet uitgesloten dat er op operationeel niveau nog moeilijkheden opduiken die niet op papier waren voorzien. Die controle is daarom des te meer van belang."

Delen we het aantal laadpalen dat er nog moet komen op en buiten de openbare weg door het aantal jaren dat er nog te gaan zijn tot 2035, dan komen we uit op meer dan 800 laadpalen per jaar.

Nicolas Spilleboudt: "Dat is een gemiddelde. De implementatie zal namelijk niet lineair gebeuren, maar dat is inderdaad wel de grootorde waar we over spreken. We moeten op zoek naar een balans. Het is immers ook niet de bedoeling om, door te snel te veel laadpalen te installeren, de gebruikers van thermische motoren te beconcurreren voor parkeerplaatsen. We moeten dus tegemoetkomen aan de vraag van de burgers, zonder er te veel op vooruit te lopen.

Maar die vraag is wel aan het boomen. In bepaalde gemeenten komen de gebruikscijfers van de laadpalen voor het eerste trimester 2021 hoger uit dan die van het hele jaar 2020."

Zal het bestek dat voor september 2022 is aangekondigd slechts één te implementeren perceel beslaan?

Nicolas Spilleboudt: "Inderdaad. Samen met Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit en de kabinetten van de ministers Alain Maron en Elke Van den Brandt hebben we besloten de gunningen op jaarlijkse basis uit te voeren. Zo kunnen we reageren op de evoluties van de markt enerzijds, en van de implementatie van de laadpalen buiten de openbare weg anderzijds. Binnen enkele jaren zullen we dan zien of die werkwijze bijgestuurd moet worden."

Zullen jullie wel over gebruiksgegevens beschikken voor de laadpalen die nog door concessiehouders worden beheerd?

Nicolas Spilleboudt: "Ja, alle gegevens van de concessiehouder moeten op termijn op het informaticaplatform van de CIBG terechtkomen. Daar zullen ze beschikbaar zijn in open data, en dus ook voor de wegbeheerders van elke gemeente."

De gewestelijke visie voorziet erin het systeem op te nemen in de 'Mobility as a service', wat nog niet is uitgerold. Hoe gebeurt de integratie van die gegevens intussen?

Nicolas Spilleboudt: "Voor die eerste concessie wordt de toekomstige concessiehouder gevraagd zijn gegevens enerzijds rechtstreeks aan de gemeenten beschikbaar te stellen via een applicatie ... en anderzijds op middellange termijn ook aan het CIBG. Het Gewest wil namelijk dat alle nieuwe gegevens in Brussel bij het informaticacentrum terechtkomen, zodat die

zo transparant mogelijk beschikbaar gesteld kunnen worden."

> Meer info

[Raadpleeg het dossier over Mobility as a service in onze vorige Trait d'Union.](#)

Zal het elektriciteitsnet de groeiende vraag aankunnen?

Raphaël Lefere: "De implementatie van elektrische voertuigen is een challenge voor ons op het vlak van de dimensionering van het net. Niet dat daar vandaag een risico bestaat, maar we zullen de toename moeten opvolgen van de vraag om vermogens op het net aan te sluiten. Het net kan in elk geval een overschakeling van 30% van de voertuigen van thermische op elektrische motorisering aan. Daarmee zitten we nog wel een aantal jaren safe, terwijl we ook al weten waar we naartoe willen voor ons investeringsbeleid.

Dat rechtvaardigt ook waarom we ons nu volop in het proces bevinden, dat we criteria kunnen invoeren die rekening houden met de staat van de netten of toegang kunnen hebben tot gebruiksgegevens. Dankzij die gebruiksgegevens zullen we exact kunnen weten welke laadpalen het meest gebruikt worden in de verschillende wijken. En in de derde fase zullen we de nieuwe laadpalen dan kunnen verdelen in functie van de gebruiksgegevens. Een goede manier om tegemoet te komen aan de vraag van de verbruikers.

Met hun strategie mikken de distributienetbeheerders op zogenoemde slimme netten. Dat zijn netten die een toenemende vraag niet beantwoorden door te investeren in een globale toename van de capaciteit, maar veeleer door te investeren in informatica-intelligentie. Daarmee kan het net beter geobserveerd worden en kan haast in realtime de belastingssituatie opgespoord worden. Zo kan eventueel ingegrepen worden op lokaal niveau en kunnen de simultane afnames gespreid worden.

Ook niet ondenkbaar: de vraag in handen nemen door de belasting aan te sturen. Als er zich congestie voordoet, zou Sibelga op termijn zelfs het oplaadvermogen van bepaalde laadpalen tijdelijk moeten kunnen verlagen via haar dispatching. Bedoeling is het net te ontlasten, en uiteraard daarna de volledige capaciteit van die laadpalen terug in te stellen.

De kwestie rond de capaciteit van de netten moet evengoed ruimer worden bekeken dan enkel in verhouding met de elektrificatie van de wagens. Het principe om tegen 2050 een koolstofvrije samenleving op te bouwen mag er dan wel zijn, de middelen om dat doel te bereiken liggen nog niet vast. Niemand kan vandaag zeggen hoe de Brusselaars zich zullen verwarmen als we op een bepaald moment niet

enkel stookolie, maar ook gas vaarwel zullen zeggen.

In ons investeringsplan is voorzien dat er in dat geval op termijn versterkingen van de netcapaciteit nodig zullen zijn.

... Daarom ook dat we een 'slim' net uitbouwen: om na te gaan wat er gebeurt en om te checken welke gedeeltes van het net versterkt moeten worden, eerder dan om de afnames te kunnen beperken."

Nog een laatste toevoeging?

Het gaat hier om een nieuw metier voor nieuwe behoeften, iets wat we dus gaan moeten verfijnen tijdens de realisatiefase en dat wordt opgebouwd door ervaring op te doen, maar dat een grote reactiviteit vereist van de openbare autoriteiten.

> Zie ook

Het document ['Visie op de implementatie van oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen'](https://environnement.brussels/) dat in juni 2020 door de Regering werd goedgekeurd, is te downloaden op <https://environnement.brussels/>

DE CLIMACT-STUDIE

Koolstofneutraliteit is enkel mogelijk als we inzetten op meerdere hefboomen, zoals het verminderen van de mobiliteitsvraag, het maximale gebruik van duurzame transportmiddelen en meer gedeelde voertuigen. Dat blijkt uit een studie die de onderneming Climact begin 2022 voerde in opdracht van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling. Om de doelstellingen te bereiken, zo blijkt uit die studie, moet het aantal kilometer dat door alle wagens samen wordt afgelegd, bovendien met 22% dalen tussen 2015 en 2050.

Ook wat de elektrificatiegraad van het voertuigenpark betreft, loopt België achter op heel wat van onze Europese burelen.

op heel wat van onze Europese burelen.

"Studie over de elektrificatiebehoeften van de mobiliteit in België en de eraan verbonden gevolgen", december 2021, 91 p., te downloaden op <https://www.frdo-cfdd.be>

EEN NIEUW EXPERIMENT: LAADPALEN OP OPENBAREVERLICHTINGSPALEN

Een experiment in Sint-Pieters-Woluwe: de gemeente liet in 2021 vier oplaadoplossingen voor voertuigen plaatsen ... op verlichtingspalen.

Raphaël Lefere: *"Dit proefproject hebben we uitgevoerd op verzoek van Sint-Pieters-Woluwe. Die gemeente had laadpalen nodig en wou deze oplossing testen. Ook hier trad Sibelga op als facilitator en coördinator, maar de kosten werden wel gedragen door de gemeente.*

Dankzij die eerste ervaring konden we dit type laadpalen op verlichtingspalen beschrijven en voorzien in het bestek van de concessie 2022.

Toch zal deze implementatie, en zeker in eerste instantie, beperkt blijven. Er blijven immers nog heel wat vragen onbeantwoord. We willen die op een coherentie manier kunnen beantwoorden, op technisch en financieel vlak, maar ook op het vlak van de regulering want het gaat hier om een nieuwe configuratie. Nieuwe uitrusting wordt verbonden met reeds bestaande uitrusting en er moet dus rekening gehouden worden met specifieke eigenschappen. In een eerste fase zullen we ons dus beperken tot een aantal andere implementaties ervan. Zo kunnen we onze kennis uitbreiden en, als de testen doorslaggevend zijn, die oplossingen uitrollen op grotere schaal binnen 2 à 3 jaar."

> Zie ook

De modaliteiten voor het gebruik van de laadpalen op palen voor de openbare verlichting, op de site van Woluwe: <https://www.woluwe1150.be/nl/gemeentediensten/mobilite-nl/laadpalen/>

Het project dat bij de lancering ervan werd toegelicht, op de site van Sibelga: <https://www.sibelga.be/nl/blog/laadpalen-op-openbareverlichtingspalen>

MODEL VAN WEGVERGUNNING VOOR LAADPALEN

Na de zomer van 2021 nam de gemeente Elsene contact op met Brulocalis met de vraag om een **gemeenschappelijk juridisch model te maken dat de plaatsing van laadpalen langs gemeentewegen wettelijk regelt**. Het wettelijk kader lag tot dan toe nog niet vast voor de concessiehouders en de gemeenten (als wegbeheerders): de aansprakelijkheden, de taken en verplichtingen van de gemeenten en aangeduide concessiehouders waren niet duidelijk vastgelegd, elke gemeente had zijn eigen wegvergunning en Sibelga van zijn kant maakte zijn eigen bestek op voor het gunnen van de opdracht.

In deze context heeft Brulocalis op **14 oktober 2021**¹ een bijeenkomst belegd met de gemeenten en het Gewest (Brussel Mobiliteit, Leefmilieu Brussel en het kabinet van minister Maron). Brulocalis heeft hier de **gemeenten samengebracht** en stond bijvoorbeeld in voor de coördinatie van een **werkgroep die zich heeft toegelegd op de rechtszekerheid van de gemeenten in het kader van de uitrol van de laadpalen als onderdeel van dat gewestelijk beleid** (en de ad hoc gewestelijke concessie). Aandachtspunt was om de gemeenten als wegbeheerders **de nodige tools aan te reiken zodat ze met de uitbaters van de laadpalen** (die in de toekomst steeds talrijker zouden kunnen worden) **goede relaties kunnen onderhouden**: toelating, installatie, meenemen van oude laadpalen, aansprakelijkheden, onderhoud, garantie, enz.

Samen hebben we een model van **wegvergunning opgesteld dat de beheer- en de plaatsingsmodaliteiten van laadinfrastructuur omkadert**.

Door de scherpe deadlines hebben we geen reglement kunnen uitwerken met daarbij ook een wegvergunning. Dat zou voor de plaatsing van laadpalen de meest complete regeling zijn. Want Sibelga wil inderdaad al in februari 2022 met de concessiehouder starten met nieuwe laadpalen te plaatsen, terwijl een reglement eerst nog naar de gemeenteraad moet.

Zo resulteerden de eerste denkoefeningen in een eerste model van wegvergunning geldig voor **2022 ("testfase")**. Daarna wordt er verder gewerkt aan een model van reglement en een wegvergunning voor **2023 ("consolidatiefase")**.

Werken in twee tijden laat toe om op basis van de feedback van op het terrein lessen te trekken uit die "testfase" waardoor men de documenten kan consolideren voor de tweede fase. Een in de gemeenteraad

goedgekeurd reglement bepaalt dan de voorwaarden voor de uitbaters voor het plaatsen van laadpalen langs de openbare weg en de procedure voor het verlenen van een vergunning. En de wegvergunningen die de praktische modaliteiten van de plaatsing van laadpalen regelen, gaan dan via het college.

De twee documenten vullen elkaar aan: het reglement ligt meer vast en zorgt voor voorspelbaarheid en wettelijkheid, zowel voor het college als voor de uitbaters. Zij weten van tevoren onder welke voorwaarden de laadpalen kunnen geplaatst en uitgebaat worden. De vergunning daarentegen kan makkelijker aangepast worden. Met zo'n vergunning kan men sneller gaan, kan men de praktische modaliteiten van de plaatsing omkaderen en aanpassen aan de specifieke lokale situatie.

Brulocalis, het kabinet en Sibelga hebben begin februari het model van wegvergunning 2022, de weg ernaartoe en de next steps voorgelegd aan de Conferentie van burgemeesters. Het model werd goed onthaald, al kwamen er ook een aantal vragen, meer bepaald over een financiële compensatie voor de lokale besturen, de veiligheid rond het opladen in ondergrondse parkings, het recycleren van elektrische voertuigen, de plaatsing van laadpalen op geclassificeerde locaties.

GEMEENTEN WORDEN GERAADPLEEGD OVER HET PARKEERBELEIDSPLAN

Samen met de herziening van de ordonnantie die het parkeerbeleid en de taken en beheersmodaliteiten van het parkeeragentschap van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vastlegt, wil het Gewest een nieuw gewestelijk parkeerbeleidsplan (GPBP) uitwerken. Het Gewest wilde hierbij de gemeentebesturen raadplegen.

Brussel Mobiliteit en Brulocalis hebben daarvoor een participatief traject uitgestippeld met meerdere bijeenkomsten en overlegmomenten:

- **Analyse van de uitgebrachte adviezen en aanbevelingen in het kader van de raadpleging over het voorontwerp van parkeerordonnantie die meer betrekking hebben op de ordonnantie en het GPBP;**
- **Politieke bijeenkomst** (8 oktober 2021) met een presentatie van de benchmarkingstudie;
- **Specifieke vragenlijst** over de besluiten en over de doelstellingen van het GPBP teneinde de gemeentelijke behoeften en suggesties in kaart te brengen;

- **Vorbereidende nota voor de workshops** van november, met voorstellen en suggesties op basis van vaststellingen (gebruikmaken van potentiële zones en behoeften, tariefverhogingen, afwijkingen (toekenning en tarieven) en publieke parkings – huidig gebruik en buitenlandse voorbeelden) – verstuurd eind oktober;
- **2 thematische workshops** om de besluiten te stofferen en te beoordelen of de voorstellen van het Gewest in de nota relevant zijn:

– 17 november 2021: **Zones, tarieven en afwijkingen** – fysiek in het MAI Meeting Center (Elsene)

– 24 november 2021: **publieke parkings en parkeren buiten de openbare weg** – op afstand via Teams

Het was niet de bedoeling **om tot een consensus te komen of een sterk standpunt in te nemen, het was ook niet de bedoeling om tot een bepaald politiek standpunt te komen, maar wel om technische bevindingen of strategische aandachtspunten te sprokkelen om tot duidelijke beslissingen te kunnen komen**; de uiteindelijke beslissing over de tarieven bijvoorbeeld komt het Gewest toe, maar het moest mogelijk zijn om bepaalde voorstellen af te tasten en te toetsen aan de doelstellingen van Good Move en de huidige vaststellingen.

De gemeenten vragen **uniforme, eenvoudige en duidelijke parkeerregels** in Brussel. De mensen moeten van het Gewest precieze en duidelijke regels krijgen en een **goed leesbaar** regelgevend parkeerkader.

De gemeenten hebben ook aangegeven dat het voor hen makkelijker is om regels te handhaven die van hogerhand opgelegd worden.

Daarmee is de kous nog niet af. Brulocalis, Brussel Mobiliteit en de gemeenten hebben een werkgroep "Parkeren" opgericht die binnenkort samenkomt om de conclusies van dit overleg en de volgende stappen naar een nieuw GPBP te bespreken. De werkgroep komt in de loop van 2022 meerdere keren bijeen. Niet alleen om het over de hervorming van het Brusselse GPBP te hebben, maar ook om andere parkeeraangelegenheden te bespreken.

1. De WG kwam 'en petit comité' samen op 3 januari en besprak met Sibelga de laatste wijzigingen in het model van wegvergunning.

> Sacha LEFEVRE, juridisch adviseur bij Brulocalis

DE REGULARISATIE VAN DE BESTEMMINGSWIJZIGINGEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST – DE EVOLUTIE VAN DE WETGEVING

Na de inwerkingtreding van de ordonnantie van 30 november 2017 tot hervorming van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening en de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen en tot wijziging van aanverwante wetgevingen, heeft de wetgever het systeem van regularisaties, bepaald in artikel 330, §3, BWRO, hervormd.

Onze leden hebben over de afstemming van dat artikel met artikel 2.2°, g, van titel I van de Algemene Bouwverordening heel wat vragen. Daarom bezorgen wij u hier een kort overzicht van de evolutie van de wetgeving m.b.t. de regularisaties van de bestemmingswijzigingen die tussen 10 juni 1975 en 1 juli 1992 opgetreden zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

I) 1975-1992: de Algemene Bouwverordening

Artikel 2, 2°, g, van titel I van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie van 21 maart 1975 legt een vergunning op voor “de inrichting van een of meerdere lokalen of een gebouw om een nieuwe bestemming te geven [en voor] de wijziging van de binnenindeling van de lokalen van een gebouw om deze een andere bestemming te geven dan bewoning”.

Over deze bepaling werden er meerdere klachten ingediend, over onder meer:

- de niet-conformiteit met artikel 59 van de wet houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw van 25 maart 1962. Deze wet definieerde op beperkende wijze de voorwerpen waarop een bouwverordening betrekking kan hebben. Volgens rechtspraak mochten bouwverordeningen als voorwerp geen handelingen hebben die niet assimileerbaar zijn met constructies en dus betrekking hebben op de bestemming of het gebruik van een gebouw¹;
- de tegenwerpbaarheid van de verordening als gevolg van het ontbreken van een bekendmaking in de vereiste vorm in meerdere gemeenten².

In de praktijk leidde dit tot rechtsonzekerheid en willekeur in de rechtspraak.

II) OOPS

Pas sinds de inwerkingtreding op 1 juli 1992 van artikel 84, § 1, 5°, van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw (OOPS) is het feit dat “de bestemming van een goed geheel of gedeeltelijk te wijzigen, zelfs als deze wijziging geen werken vereist” wettelijk onderworpen aan een stedenbouwkundige vergunning.

Bijgevolg vond men het fundamenteel om de zaak van de wettigheid van de bestemmingswijzigingen die tussen 10 juni 1975 en 1 juli 1992 opgetreden zijn, te regelen.

III) 2002-2014: de ordonnantie van 18 juli 2002

In een poging om de rechtszekerheid te herstellen, werd bij ordonnantie van 18 juli 2002 (art. 64, 3°) de Brusselse wetgeving gewijzigd en een §3 ingevoerd onder artikel 208 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw:

“§ 3. De goederen die voor 1 juli 1992 het voorwerp zijn geweest van één van de handelingen en werken waarvoor overeenkomstig artikel 2, 2°, G, van Titel I van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie van 21 maart 1975 een bouwvergunning verplicht was, en die vergunningloos zijn gebleven, moeten het voorwerp van een stedenbouwkundige vergunning zijn.

Deze vergunning kan enkel worden geweigerd indien de onder het eerste lid bedoelde

handelingen en werken niet in overeenstemming zijn met een bijzonder bestemmingsplan of een verkavelingsvergunning die van kracht zijn op het ogenblik dat ze werden uitgevoerd of indien de aanvrager er niet in slaagt aan te tonen dat de bestemming of het gebruik van het goed niet werd gewijzigd sedert 1 juli 1992”.

We stellen dan ook vast dat de wetgever beslist heeft om de regularisatie te onderwerpen aan een vergunning.

IV) 2014-2017: de ordonnantie van 3 april 2014

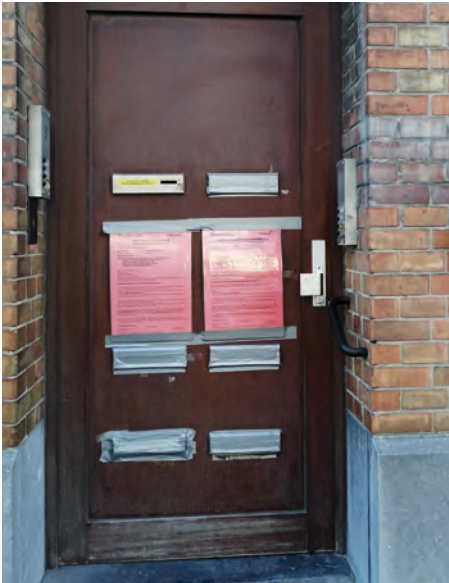
Artikel 330, § 3 van het BWRO³ werd vervolgens vervangen door artikel 19 van de ordonnantie van 3 april 2014, dat bepaalt dat:

“§3. De handelingen en werken die voorafgaandelijk aan een stedenbouwkundige vergunning onderworpen waren, met inbegrip van die bedoeld in artikel 2, 2°, G, van Titel I van de algemene bouwverordening, en voltooid werden vóór 1 juli 1992 zonder dat een dergelijke vergunning verkregen was, dienen het voorwerp uit te maken van een stedenbouwkundige vergunning.

Deze vergunning kan enkel worden toegekend indien de in het eerste lid bedoelde handelingen en werken in overeenstemming zijn met de planologische bestemming of met een verkavelingsvergunning die van kracht was op het ogenblik waarop zij zijn uitgevoerd, en het gebruik van het goed niet is gewijzigd sinds 1 juli 1992.

1. Zie in die zin, O. EVRARD, “Les changements d’affectation soumis à permis d’urbanisme : une synthèse des règles applicables dans les trois régions”, *Amen*. 2010/4, p. 165 en de vele aangehaalde rechtspraak.

2. *Parl. St.*, BHP, gew. zit. 2001/2002, nr. A-284/2, p. 12.

De vergunning zal echter geweigerd worden indien de in het eerste lid bedoelde handelingen en werken betrekking hebben op een goed dat ingeschreven staat op de bewaarijst of beschermd is of waarvan de procedure tot inschrijving of bescherming liep op het ogenblik dat de werken uitgevoerd werden of indien ze tot doel of gevolg hadden woningen te creëren die duidelijk niet voldoen aan Titel II van de bij regeringsbesluit van 21 november 2006 ingestelde Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening³.

In haar arrest nr. 220.281 van 11 juli 2012 had de Raad van State⁴ de geldigheid van artikel 330, §3, van het BWRO op losse schroeven gezet doordat het artikel steeds verwees naar artikel 2, 2°, g, van titel I van de Algemene Bouwverordening, dat als onwettig bestempeld werd.

Op grond van artikel 190 van de Grondwet vond de Raad van State dat "tant que l'article 330 du CoBAT soumet à permis d'urbanisme des actes et travaux qui n'en requéraient pas à l'époque où ils ont été effectués, il contrevient à cette disposition constitutionnelle ; qu'en application de l'article 9 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, il ne peut être appliqué"⁵. (Vrij vertaald: zolang artikel 330 van het BWRO de handelingen en werken

onderwerpt aan een vergunning waarvoor op het tijdstip waarop die handelingen en werken zijn uitgevoerd een stedenbouwkundige vergunning niet wettelijk vereist kon worden, is het artikel in strijd met de grondwet; dat het krachtens artikel 9 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen niet kan worden toegepast).

In tegenstelling tot het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State handhaafde de wetgever echter de verwijzing naar artikel 2, 2°, g, van de Algemene Bouwverordening. Deze wens was gerechtvaardigd in het licht van het feit dat "Artikel 330 heeft de mogelijkheid geboden om een reeks dossiers voor kantoren te regulariseren. De Staatssecretaris vreest dat, bij gebrek aan nauwkeurigheid, de controverse blijft bestaan"⁷.

V) Vanaf 2017: de ordonnantie van 30 november 2017

Met de ordonnantie van 30 november 2017 heeft de wetgever het systeem van regularisaties bepaald in artikel 330, §3, BWRO, verder hervormd.

Hij stelde meer bepaald vast dat de in 2014 goedgekeurde tekst dubbelzinnig blijft "ten aanzien van de toepassing ervan op gevallen waarbij de betreffende handelingen en werken op het ogenblik van hun uitvoering geen vergunning vereisten"⁸.

Artikel 330, §3, van het BWRO, zoals gewijzigd door deze nieuwe ordonnantie, zal vanaf zijn inwerkingtreding bepalen dat:

"§ 3. De handelingen en werken die aan een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning onderworpen waren op het moment van hun uitvoering voor 1 januari 2000, zonder dat een dergelijke vergunning verkregen was, maken het voorwerp uit van een vereenvoudigde stedenbouwkundige regularisatievergunning, mits aan volgende voorwaarden voldaan wordt:

- ze zijn conform hetzij de regelgeving die van kracht was op het moment van hun uitvoering, hetzij de regelgeving die van kracht is de dag waarop het college van

burgemeester en schepenen uitspraak doet in het kader van dit artikel;

- krachtens het huidige Wetboek of andere wettelijke of verordenende bepalingen waren ze op het moment van hun uitvoering en zijn ze ook nu niet onderworpen aan een effectevaluatie wanneer het college van burgemeester en schepenen in het kader van het huidige artikel een uitspraak doet.

[...].

In casu merken we op dat "le législateur bruxellois a tenu compte de la jurisprudence du Conseil d'Etat en supprimant la référence à l'article 2, 2°, g, du Titre Ier du Règlement général sur les bâtisses"⁹. (Vrij vertaald heeft de Brusselse wetgever rekening gehouden met de rechtspraak van de Raad van State door de verwijzing naar artikel 2, 2°, g, van titel I van de Algemene Bouwverordening eruit te halen".

In de parlementaire werkzaamheden van de ordonnantie van 30 november 2017 lezen we ook: "Volgens de filosofie van wat voorafgaat houdt de voorgestelde tekst rekening met de beslissing van de Raad van State volgens welke de verplichting om een regulariseringsvergunning aan te vragen enkel kan worden opgelegd indien de uitgevoerde handelingen en werken op het tijdstip van hun uitvoering een voorafgaande vergunning vereisten. Aangezien de Raad van State zich definitief heeft uitgesproken over de onwettigheid van artikel 2, 2°, G van de 1e Titel van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie, is het niet langer opportuun om in dit geval in te zetten op de verplichting om een regulariseringsvergunning te verkrijgen"¹⁰.

3. Het vorige artikel 208 van de OOPS.

4. nv Broutin-Brussels-Belgium (BBB).

5. RvS, 11 juli 2012, nr. 220.281, arrest S.A. Broutin Brussels Belgium (BBB).

6. Parl. St., BHP, gew. zit. 2013-2014, nr. A-481/1, p. 31.

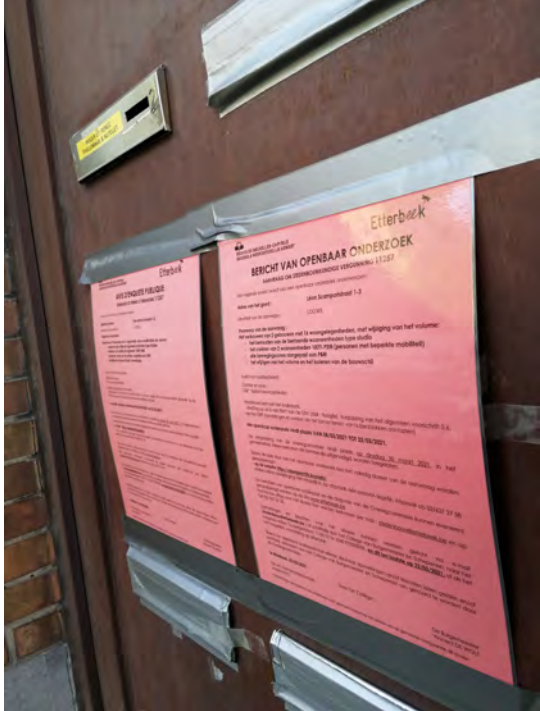
7. Parl. St., BHP, gew. zit. 2013-2014, nr. A-481/2, p. 45.

8. Parl. St., BHP, gew. zit. 2016-2017, nr. A-451/1, p. 162.

9. G. VANHAMME, N. INGELREST, "La protection du tiers acquéreur en matière d'infractions et de sanctions en droit bruxellois de l'urbanisme", in *Les autorisations d'urbanisme à Bruxelles au regard de la réforme du CoBAT*, Brussel, Larcier, 2018, p. 327, nr. 40.

10. Parl. St., BHP, gew. zit. 2016-2017, nr. A-451/1, p. 165.

Handelingen en werken waarvoor een vergunning vereist is	Voor bestemmingswijzigingen opgetreden tussen 1975 en 1992	Wijzigingen na 1992
Algemene Bouwverordening	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwe bestemming voor een lokaal of gebouw Wijziging van de binnenindeling van de lokalen van een gebouw om deze een andere bestemming te geven dan bewoning 	
OPS		De bestemming wijzigen, zelfs als de wijziging geen werken vereist
Criteria waarvoor een regularisatievergunning vereist is	Voor de wijzigingen opgetreden tussen 1975 en 1992	Wijzigingen vóór 2000
Ordonnantie van 18 juli 2002	<ul style="list-style-type: none"> Als de handelingen en werken onderworpen waren aan een stedenbouwkundige vergunning Als er geen stedenbouwkundige vergunning verkregen werd <p>Dan is een stedenbouwkundige vergunning nodig</p> <p>Als de handelingen en werken onderworpen waren aan een stedenbouwkundige vergunning</p> <p>Als er geen stedenbouwkundige vergunning verkregen werd</p> <p>Dan is een stedenbouwkundige vergunning nodig</p> <p>Als de handelingen en werken conform zijn met een bijzonder bestemmingsplan of een verkavelingsvergunning die van kracht waren op het ogenblik dat ze werden uitgevoerd of indien de aanvrager er in slaagt aan te tonen dat de bestemming of het gebruik van het goed niet werd gewijzigd sedert 1 juli 1992, dan kan de vergunning niet geweigerd worden.</p>	
Ordonnantie van 3 april 2014	<ul style="list-style-type: none"> Als de handelingen en werken onderworpen waren aan een stedenbouwkundige vergunning Als er geen stedenbouwkundige vergunning verkregen werd <p>Dan is een stedenbouwkundige vergunning nodig</p> <p>Deze vergunning kan alleen worden afgeleverd als de handelingen en werken:</p> <ul style="list-style-type: none"> in overeenstemming zijn met de planologische bestemming of met een verkavelingsvergunning; dat het gebruik van het goed niet is gewijzigd sinds 1 juli 1992. Geen woningen hebben gecreëerd die niet voldoen aan titel II van de GSV <p>En dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het goed niet op de bewaarlijst staat of beschermd is of waarvan de procedure tot inschrijving of bescherming loopt 	
Ordonnantie van 30 november 2017	<p>Geen regularisatievergunning vereist voor bestemmingswijzigingen, gezien de onwettigheid van artikel 2, 2°, G, van titel I van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie.</p>	<p>Voor handelingen en werken uitgevoerd vóór 1/1/2000</p> <ul style="list-style-type: none"> Als de handelingen en werken onderworpen waren aan een stedenbouwkundige vergunning Als er geen stedenbouwkundige vergunning verkregen werd <p>Dan is een vereenvoudigde stedenbouwkundige regularisatievergunning nodig</p> <p>voorwaarden van deze vergunning:</p> <ul style="list-style-type: none"> werken zijn conform hetzij de regelgeving die van kracht was op het moment van hun uitvoering, hetzij de regelgeving van kracht op het moment dat een beslissing over de aanvraag wordt genomen; werken die niet aan een milieueffectevaluatie onderworpen zijn; de handelingen en werken mogen niet het voorwerp zijn geweest van een ongunstig advies van de DBDMH. Bij een gunstig advies onder voorwaarden wordt de vergunning verleend mits wordt voldaan aan de door de brandweer gestelde voorwaarden.

OVERHEIDSOPDRACHTEN: DE LAUREATEN VAN DE YVES CABUY-PRIJS

> Yves Cabuy was directeur overheidsopdrachten

De diensten van Brussel Plaatselijke Besturen (BPB) zijn opgedeeld volgens twee belangrijke bevoegdheidsdomeinen: organisatie, toezicht en advies, en de ondersteuning van het overheidsbeleid.

De zogenaamde “toezichthoudende” administratie oefent in wezen de historische opdracht uit om de wettigheid en het algemeen belang te bewaken met betrekking tot de Brusselse lokale besturen. Zo controleert de **directie lokale overheidsopdrachten** de gunning van overheidsopdrachten en lokale concessieovereenkomsten en zet ze in op vorming en advisering. Ze werkt op verschillende beleidsniveaus ook mee aan de technische werkgroepen en draagt bij aan de hervorming van de regelgeving (bv. binnen de commissie voor overheidsopdrachten).

De directie lokale overheidsopdrachten voert dagelijks via contacten en uitwisselingen tussen gewestelijke en lokale functionarissen, werkvergaderingen of informatiesessies haar expertise- en adviseringstaak uit. In dat kader kan zij voor en na de besluitvorming gevraagd worden om juridische en technische ondersteuning te verlenen in het kader van een project waarvoor een of meer overheidsopdrachten of concessieovereenkomsten moeten worden afgesloten.

De dienst zet ook in op initiatieven waarmee lokale of gewestelijke ambtenaren zich kunnen vormen tot aankoper overheidsopdrachten of via dewelke ze **hun kennis van overheidsopdrachten kunnen verbeteren** (bijscholing wanneer er nieuwe bepalingen in werking treden, ondersteuning van de werk- en informatiegroep overheidsopdrachten met

mogelijk interessante bijdragen en bijdragen om tot een betere praktijk te komen).

Tegen deze achtergrond, van verbetering, van verfijning, werd de “**Prijs Yves Cabuy**” in het leven geroepen. Deze wedstrijd wil initiatieven voor de professionalisering van de procedures voor overheidsopdrachten in het zonnetje zetten. We vertelden er al iets over in Nieuwsbrief 122.

Yves Cabuy, directeur van de directie lokale overheidsopdrachten tot aan zijn dood in 2016, belichaamde, lang voor bepaalde aanbevelingen van de Europese Commissie, zowel in woord als in daad de professionalisering van lokale overheidsopdrachten.

De administratie beloont drie uitzonderlijke initiatieven op het vlak van overheidsopdrachten in de categorieën “Management”, “Mutualisatie” en “Kennisdeling”. De prijzen voor deze eerste editie werden in oktober 2021 uitgereikt.

STAD BRUSSEL: EEN AANKOOPCENTRALE CYBERBEVEILIGING

In de categorie “**Mutualisatie**” werd een prijs uitgereikt aan de Stad Brussel, via haar provider i-City, die een **aankoopcentrale voor cyberbeveiliging** in het leven heeft geroepen.

De beoordeling van dit contract voor IT-beveiligingsdiensten gebeurde meer specifiek o.b.v. beveiligingscontroles, het security operations center (het zogenaamde “SOC”) en beveiligings- en netwerkressources en -producten.

Het bijzondere aan deze overheidsopdracht is dat het een open overheidsopdracht is, een gratis aankoopcentrale. Dat is waarom die aanbesteding de prijs voor “Mutualisatie” in ontvangst mocht nemen. Sindsdien maken 54 aanbestedende diensten in het Brussels Gewest en het Waalse Gewest er gebruik van: van de gemeente Ukkel tot de Nationale Bank van België of de RTBF, over de Stad Luik en het CIBG.

Voor deze grootschalige opdracht, voor een bedrag van 250 miljoen euro, werden 45 offertes ingediend door maar liefst 10 inschrijvers.

Uiteindelijk zijn er 9 loten tegen vaste prijzen: 4 voor inbraaktesten en 5 voor het SOC en de catalogusdienst.

Dit contract moet de cyberbeveiliging van de aanbestedende diensten de komende 7 jaar aanzienlijk verbeteren.

1. Een Security Operation Center is een afdeling binnen een organisatie die instaat voor de beveiliging van de organisatie, en meer bepaald voor de informatiebeveiliging. Een SOC monitort informatiesystemen binnen organisaties tegen cyberaanvallen en staat in voor de IT-beveiliging van heel de geïnstalleerde infrastructuur.

> De laureaten van de Prijs Yves Cabuy

> Het team van de aankoopcentrale van het OCMW van Brussel

> Zie ook

Het beleid van de Stad rond cyberbeveiliging, waarin het initiatief past, werd uiteengezet in onze Nieuwsbrief 124.

HET MANAGEMENT VAN DE AANKOOPCENTRALE VAN HET OCMW VAN BRUSSEL

De aankoopcentrale van het OCMW van de Stad Brussel won zowel de **publieksprijs** als de prijs in de categorie **“Management”**.

“Het is een zeer belangrijke prijs voor het imago van onze organisatie, omdat hij wordt uitgereikt door BPB (de regionale toezichthoudende instantie). Zij willen dat alle andere plaatselijke besturen ons model volgen. Bovendien zullen we vaak worden uitgenodigd om ons project aan andere plaatselijke besturen voor te stellen”, zegt Sanaa Benzid, directrice van de Aankoopcentrale.

Deze prijs is ook een gelegenheid om de aandacht te vestigen op de knowhow van teams die maar al te vaak over het hoofd worden gezien, omdat zij zich bezighouden met een uiterst complex onderwerp, dat niettemin van essentieel belang is in een administratie.

In hun presentatie “Evolutie en professionalisering van de Aankoopcentrale van het OCMW van de Stad Brussel” hebben de winnaars uitgelegd hoe de dienst zijn interne procedures heeft verbeterd en zijn dienstverlening heeft geprofessionaliseerd door zijn aankopers te verenigen rond het project “overheidsopdrachten”. *“Het is niet makkelijk, want het is geen sexy onderwerp”,* legt Sanaa uit. Maar door hard te werken, *“worden de aankopers van onze Aankoopcentrale professionals, wendbaar en gepassioneerd over het onderwerp omdat ze het ‘waarom’ hebben begrepen, het ‘voor wie’ en uiteraard omdat ze de*

knowhow hebben verworven die het OCMW van de Stad Brussel hen heeft laten verwerven”, voegt ze er nog aan toe.

Het is in de categorie “Management” dat deze aanpak door de jury werd bekroond. De publieksprijs was de kers op de taart. *“Tijdens de ceremonie hebben de winnaars van de drie categorieën hun projecten voorgesteld, waarna het publiek zijn favoriete initiatief moest kiezen. Het publiek heeft op ons gestemd omdat zij ons project dynamisch vonden en omdat het aansluit bij de behoeften van hun eigen aankoopcentrale. Iemand vertelde me dat we de publiekslieveling waren. Dat raakt ons enorm”,* zegt Sanaa tevreden.

PRIJS VOOR “KENNISDELING” VOOR DE WERKGROEP OVERHEIDSOPDRACHTEN

Tot slot werd de dynamische Brusselse intergemeentelijke werkgroep overheidsopdrachten (bekend als de “WIG OO”) in de bloemetjes gezet in de categorie “Kennisdeling”. Een gesprek met de verantwoordelijke van de werkgroep, mevrouw Martine Draps.

Hoe is deze werkgroep begonnen?

Martine Draps: *“In 2009 kwamen de gemeentelijke administraties samen op initiatief van het gemeentebestuur van Elsene en in samenwerking met de dienst overheidsopdrachten van het Brussels gewest, waarvan Yves Cabuy toen de directeur was. Ze beslisten samen te komen om best practices uit te wisselen en de problemen aan te pakken waarmee ze te kampen kregen bij het uitschrijven van openbare aanbestedingen.*

Doel was goede praktijken, kennis en ervaring te bundelen in het kader van de wettelijke voorschriften en de verwerking van openbare aanbestedingsdossiers.

> De prijsuitreiking

Hoewel het project in 2010 werd ingevoerd voor de gemeentesecretarissen en -ontvangers van de 19 gemeenten, zijn de activiteiten sindsdien uitgegroeid tot een geëngageerd en enthousiast specifiek intergemeentelijke samenwerkingsinitiatief. Het komt tegemoet aan de verwachtingen van de overheidsdiensten van het Brussels gewest, met inbegrip van de OCMW's en de politiezones.

Sinds 1 januari 2020 organiseert en coördineert de gemeente Sint-Gillis de werkgroep. Ze heeft daartoe een halftijds personeelslid aangeworven op A-niveau.

De WIG OO wordt ondersteund door de administratie voor de plaatselijke besturen (directie overheidsopdrachten). Regelmatig wonen hun vertegenwoordigers werkvergaderingen bij".

Wie zit er in de werkgroep en hoe functioneert hij?

Martine Draps: "In de WIG OO zitten alle medewerkers van de aankoopdiensten van de 19 gemeentebesturen, 19 OCMW's en 6 politiezones van het Brussels gewest. Sinds de oprichting komen er steeds meer mensen bij: vandaag zitten er in de WIG OO zo'n 250 mensen.

De werkgroep werkt met een mailbox, krijgt een eigen site, ... en heeft een algemene coördinatie. In het actieplan staat dat de werkgroep om de drie maanden samenkomt. Het is een plaats waar goede praktijken worden uitgewisseld en besprekingen worden gevoerd over het beleid ter zake. Ieder jaar wordt een colloquium georganiseerd over een thema dat verband houdt met overheidsopdrachten. Het is zowel gericht op het wettelijk kader als op de praktijk. Op het colloquium worden altijd hoogstaande sprekers uitgenodigd over een actueel onderwerp.

Onder de leden wordt een klein comité (het bureau) verkozen. Het legt de jaarlijkse werkingsbegroting vast, stelt de agenda's van de plenaire vergaderingen op, bepaalt de thema's en sprekers die moeten worden uitgenodigd, en neemt eventuele beslissingen met betrekking tot de werking van de werkgroep.

Het bureau komt zo vaak als nodig bijeen, de plenaire vergaderingen vinden om de drie maanden plaats.

De leden kunnen op de bijeenkomsten vrij en informeel van gedachten wisselen over hun vak en de problemen waar ze mee te kampen hebben. Deze momenten zijn onmisbaar en belangrijk.

De werkgroep streeft met zijn activiteiten naar een zo groot mogelijke kennis op het vlak van overheidsopdrachten. Opzet is de wettigheid van de procedures en contracten van de deelnemende overheidsopdrachten garanderen".

Wat is de relatie met het gewest, met Brulocalis (en met anderen indien nodig)?

Martine Draps: "De WIG OO krijgt van het gewest een subsidie voor specifieke initiatieven, en krijgt juridische ondersteuning van het gewestelijk toezicht via de directie lokale overheidsopdrachten".

Wat zijn zijn grote successen... en de grootste moeilijkheden?

Martine Draps: "Qua successen verwijs ik naar de colloquia, de vormingen, maar ook naar het enthousiasme van de mensen, die steeds met meer zijn.

Momenteel kunnen we door corona niet fysiek samenkomen. Andere moeilijkheden zijn de budgettaire beperkingen soms".

Aan welke grote dossiers heeft de werkgroep gewerkt?

Martine Draps: "Vroeger werkte de WIG OO mee aan het uitwerken van aankoopcentrales, maar gezien de context van de nieuwe gemeentewet, als er eerder initiatieven waren, zijn die er vandaag niet meer".

Wat kunnen we in 2022 verwachten?

Martine Draps: "Een nieuwe site, een platform waarop onze leden documenten (o.a. bestekken) kunnen uitwisselen, de wettelijke ontwikkelingen kunnen volgen en nieuws rond overheidsopdrachten krijgen.

Maar ook, wegens succes verlengd, nieuwe opleidingen rond het gunnen en uitvoeren van overheidsopdrachten (voor elke sessie tellen we 70 inschrijvingen), fysieke plenaire vergaderingen (voor zover mogelijk) rond actuele onderwerpen waarop de lokale ambtenaren hun vragen kwijt kunnen.

En ten slotte zijn we van plan om onze groep uit te breiden naar parageemeentelijke vzw's die hulp willen bij het in goede banen leiden van hun OO".

Wat betekent de Prijs Yves Cabuy voor u?

Martine Draps: "Erkenning bij de Brusselse gewestelijke autoriteiten voor het initiatief, zijn uitstraling en succes".

2. Er worden toch nog aankoopcentrales opgericht, zoals blijkt uit i-City die de prijs Cabuy mocht ontvangen en die hier in dit artikel wordt behandeld.

> Valentine SNOECK, juridisch adviseur bij Brulocalis

HERVORMING HAALT EREDIENSTEN WEG BIJ GEMEENTEN

In 2018 werd gestart met een hervorming van de erediensten. Uiteindelijk is men daarmee eind 2021 geland. De organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen verscheen op 23 december 2021 in het Belgisch Staatsblad en treedt in werking op 1 januari 2023.

De hervorming van de erediensten streeft onder andere het volgende na:

- Het Brussels Gewest neemt de administratieve verwerking en financiering van de lokale geloofsgemeenschappen van de lokale besturen over;
- Een meer gelijke behandeling voor de verschillende erediensten;
- Een administratieve vereenvoudiging doorvoeren;
- Korter op de lokale geloofsgemeenschappen zitten inzake veiligheid en preventie

1. ONZE RECENTSTE ACTIES

Het dossier heeft financiële gevolgen voor de lokale besturen en daarom heeft Brulocalis dat dossier al in 2018 opgepakt. We hebben toen een schrijven gestuurd naar minister-president Rudi Vervoort met daarin een bespreking van het voorontwerp³.

In oktober 2021 hebben we ook het initiatief genomen de leden van de commissie Binnenlandse Zaken van het parlement aan te spreken en hen te vragen rekening te houden met onze opmerkingen op het voorontwerp.

De aldus aangenomen tekst heeft naar onze mening klaarheid gebracht in de regelgeving rond de financiering van het patrimonium van de erediensten, ook al moeten de gemeenten de instellingen die de materiële belangen van de eredienst moeten beheren (kerken en andere gebouwen, zoals de huisvesting van de bedienaars van de erediensten) in 2022 nog blijven financieren.

2. HET ADVIES VAN BRULOCALIS WERD GEVOLGD DOOR DE GEWESTELIJKE REGELGEVER

Brulocalis heeft de minister aandacht gevraagd voor 4 specifieke zaken:

A. De huisvesting van de bedienaar

Artikel 71 van het voorontwerp voorzag in: "De gemeenten die op het ogenblik van de inwerking-treding van deze ordonnantie eigenaar zijn van een woning die voorheen ter beschikking werd gesteld van een bedienaar van een erkende gemeenschap kunnen de eigendom ervan gratis en kosteloos overdragen aan de betrokken instelling".

Goed wetende dat heel wat gemeenten dergelijke eigendommen bezitten, wilde Brulocalis er zich namens de gemeenten van vergewissen dat ze volledig vrij blijven om hun patrimonium te beheren in het belang van de plaatselijke gemeenschap.

Dat is gevolgd. De regering heeft haar bedoelingen in de ordonnantie meer uitgewerkt door aan dit artikel (thans artikel 72) een lid toe te voegen waarin staat: "Als dit niet gebeurt, blijft de woning ter beschikking van de bedienaar van de desbetreffende gemeenschap"⁴.

De parlementaire werkzaamheid bezorgen ons hier ook meer klaarheid. Hierin lezen we:

*"Wanneer we de gemeenten alle bevoegdheden inzake financiering van de uitoefening van de eredienst ontnemen, kunnen we ze niet vragen langer voor huisvesting te blijven zorgen. Daarom voorziet het ontwerp erin de gemeenten toe te laten de eigendom ervan aan de instelling over te dragen. In de veronderstelling dat een gemeente eigenaar wil blijven van een door de bedienaar van een levensbeschouwelijke gemeenschap bewoonde woning, zal ze de woning verder ter beschikking stellen en instaan voor het onderhoud"*⁵.

*"In dit geval gaat het er alleen om het gebruik van het gebouw te vrijwaren. De gemeenten die ervoor zouden kiezen de eigendom van deze gebouwen over te dragen aan de instelling, zouden worden bevrijd van de onderhoudslast"*⁶. (onderstreept door ons)

Uit de ordonnantie blijkt nu duidelijk dat als de gemeente een pand bezit dat door de bedienaar bewoond wordt, ze de keuze heeft tussen:

- Ofwel de eigendom van deze woning overdragen aan de instelling en dit, gratis en

1. Organieke ordonnantie van 10 december 2021 betr. het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, BS 23 december 2021, p. 123586. Inforum nr. 350936.
2. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 3.
3. Uiteindelijk heeft men voor de titel van de ordonnantie de term "levensbeschouwelijk" verkozen boven "overtuiging".
4. Artikel 72 van de organieke ordonnantie van 10 december 2021, *op. cit.*
5. Ontwerp van ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, memorie van toelichting, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/1, p. 11.
6. Ontwerp van ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, memorie van toelichting, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 33.

TERMINOLOGIE

Nieuw in de ordonnantie: een generiek vocabularium om een gelijke behandeling te garanderen en om een nieuw erkende eredienst probleemloos in de regelgeving te kunnen inpassen.

- Men spreekt niet meer van een tempel, een kerk, een moskee of een synagoge, maar van "gebouwen bestemd voor de uitoefening van een eredienst".
- Het publieke bestuursorgaan van het gebouw bestemd voor de uitoefening van een eredienst heet voortaan "instelling" en niet meer "kerkfabriek" of "moslimgemeenschap". Het bestuur is in handen van een raad van bestuur².

zonder kosten (er worden geen registratierechten aangerekend);

- Ofwel blijft de gemeente eigenaar van de woning. Die woning blijft ter beschikking staan van de bedienaar. In dit geval moet de gemeente ook instaan voor het onderhoud van de woning.

Voor de volledigheid zeggen we er ook nog bij dat "de toekenning van huisvestingstoelagen aan de bedienaars een taak is die door het Gewest wordt overgenomen"⁷.

B. De financiële gevolgen van de ordonnantie

Met de huidige regeling moeten de gemeenten niet alleen de tekorten van de kerkfabrieken bijpassen, maar ook "bijdragen tot grove herstellingen van de voor de eredienst bestemde gebouwen"⁸.

- De hervorming verandert die principes.

B.1. Financiële tussenkomst overgenomen door het Gewest

Krachtens de ordonnantie van 10 december 2021 neemt het Gewest voortaan de financiering van alle lokale levensbeschouwelijke gemeenschappen over van de gemeenten.

In de memorie van toelichting staat dat "De enige afbakening waarmee rekening gehouden moet worden is bepaald door de gewestgrenzen. Het lijkt dan ook logisch de gemeenten te ontlasten van hun opdrachten ter zake en ze over te hevelen naar het gewestelijke niveau".

Voortaan zullen de gemeenten vanaf 2023 de tekorten van de katholieke, anglicaanse, protestantse en israëlitische erediensten niet meer moeten bijpassen, wat bevestigd werd door de Inspectie van Financiën op 11 januari 2018.

"2°) Sur le plan de l'intervention financière de la Région, il y a lieu de rappeler qu'actuellement ce sont les communes qui interviennent pour couvrir les déficits des établissements des cultes catholique, anglican et israélite alors que la Région (reprenant les compétences provinciales) intervient pour les cultes islamiques et orthodoxes.

La grande nouveauté proposée par l'Ordonnance consiste à ce que **la Région soit seule compétente pour intervenir financièrement à l'égard de l'ensemble des établissements peu importe leur conviction.**

Cette mesure allège les finances communales mais alourdit celles de la Région".⁹

In de parlementaire werkzaamheden wordt hier dieper op ingegaan:

"De tegemoetkoming in de gewone kosten zal, met het oog op vereenvoudiging en rationalisering, op gecentraliseerde wijze uit de gewestbegroting moeten worden betaald. Als rechtstreeks gevolg daarvan zal het niet langer verplicht zijn deze uitgaven in de gemeentelijke begrotingen op te

nemen. Deze vermindering van de gemeentelijke uitgaven gaat niet gepaard met een compensatiemechanisme om de overname van deze uitgaven door de gewestbegroting te financieren. In dat geval zou de financiering van de gemeenten in het kader van opdracht 10 van de gewestbegroting met hetzelfde bedrag moeten worden verminderd, maar dat is niet aan de orde. Zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, behoort de overname van een verplichte last van de gemeenten door het Gewest immers tot een andere opdracht van het Gewest, namelijk de financiering van de gemeenten"¹⁰.

Deze uitgaven moeten dus niet langer in de gemeentebegroting ingeschreven worden. We zeggen er ook bij dat het Gewest de gemeenten ook niet minder geld zal geven ter compensatie. Want de overname van een verplichte last van de gemeenten door het Gewest behoort tot een andere opdracht van het Gewest, namelijk de financiering van de gemeenten¹¹.

B.2. Opheffing van de notie "uitgaven die nodig zijn"

Brulocalis sprak haar vrees uit m.b.t. de afschaffing van het begrip "nodige uitgaven". Wij vonden dat er een financiële controle moest zijn op de nodige uitgaven van de instellingen die instaan voor het beheer van de materiële belangen van de erediensten.

In de parlementaire werkzaamheden wordt uitgelegd dat deze notie van "uitgaven die nodig zijn" werd losgelaten om de instellingen een grotere autonomie te geven en het principe van scheiding tussen kerk en staat te handhaven. Voortaan beschouwt men alle uitgaven die door de overheid geboekt kunnen staan, als noodzakelijk voor de uitoefening van de eredienst. Het is niet aan het Gewest om na te gaan of deze uitgaven opportuun zijn of niet.

"De huidige regelgeving splitst de gewone uitgaven namelijk op in "uitgaven die nodig zijn voor de uitoefening van de eredienst" en "andere uitgaven". Dat onderscheid impliceert dat de burgerlijke overheid bepaalde uitgaven kan financieren, zonder dat zij nodig zijn voor de uitoefening van de eredienst. Aangezien de gefinancierde instelling eigenlijk alleen maar bevoegd is om die uitoefening mogelijk te maken, is dat onderscheid moeilijk te vatten. Het uitgangspunt van het ontwerp is dan ook dat alle uitgaven die in aanmerking komen voor financiering door de overheid, noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de eredienst. Daardoor mag de gewestelijke overheid niet controleren of deze uitgaven opportuun zijn. Alle uitgaven die geboekt zijn onder de "gewone" dienst, zullen met andere woorden voortaan beschouwd worden als "noodzakelijk voor de uitoefening van de eredienst"¹².

"Het financieringssysteem dat het concordaat had ingevoerd, zorgde namelijk voor een vorm van inmengingsverbod voor de burgerlijke overheid in de eredienstaangelegenheden. Zo mocht de burgerlijke overheid voor het eerste hoofdstuk van de gewone uitgaven geen enkele dwingende

7. Ontwerp van ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, artikel 67 van het voorontwerp van ordonnantie, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 33.

8. Art. 92 van het Keizerlijk dec. van 30.12.1809 op de kerkbesturen (Inforum nr 14526).

9. Vrij vertaald is met de nieuwe ordonnantie het Gewest voortaan als enige bevoegd om financieel tussen te komen jegens alle levensbeschouwelijke instellingen. Dat verlicht de gemeentefinanciën, maar verzwaart die van het Gewest.

10. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 35.

11. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 35.

12. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 4.

maatregel opleggen. Over dat hoofdstuk mocht de financierende burgerlijke overheid (de gemeente of de provincie, naargelang het geval) enkel vooraf een advies uitbrengen, waarna het erkende representatief orgaan het definitief vaststelde. Het ontwerp neemt het begrip “voor de uitoefening van de eredienst” nodige uitgaven niet over. Dat betekent niet dat er voor enige inmenging gevreesd moet worden, integendeel zelfs. Aangezien de enige bevoegdheid van een instelling belast met het beheer van de materiële belangen van een erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschap erin bestaat dat beheer mogelijk te maken, kunnen we ervan uitgaan dat alle uitgaven die door haar budget gedekt worden, binnen dat kader vallen.

Om de autonomie van die instellingen te versterken, zal het bijzondere goedkeuringstoezicht op de begrotingen enkel gelden, wanneer de begroting van de instelling een voor de gewestelijke overheid niet geplande uitgave inhoudt. Zullen bijgevolg niet langer aan de goedkeuring van de regering moeten worden voorgelegd:

1. de begrotingen zonder financiële tegemoetkoming van het gewest.

2. de begrotingen met een financiële tegemoetkoming die niet meer bedraagt dan de tegemoetkoming die al ingeschreven stond in een bij een vorige begroting goedgekeurd meerjarenplan.

De gewestelijke overheid zal dus enkel bij een overschrijding van een al geplande gewestelijke tegemoetkoming over een beoordelingsbevoegdheid beschikken. Die bevoegdheid zal enkel gelden voor de bedragen en niet voor de inhoud van de uitgaven. Zo zal, in het geval ernaar gestreefd zou worden de uitgaven te verminderen, de beslissingskeuze aan de instelling worden overgelaten. Bovendien zal, vermits de gewestelijke tegemoetkoming zal worden begrensd in verhouding tot de gewone uitgaven, exclusief leninglasten, enkel een overschrijding van die grens a priori een besluit van niet-goedkeuring kunnen rechtvaardigen. Het onderscheid tussen de uitgaven die aan de controle van de burgerlijke overheid ontsnappen en de andere uitgaven verliest dus zijn relevantie¹³. (door ons onderstreept).

We wijzen erop dat het Gewest zijn financiële tussenkomst beperkt¹⁴: tot 30% van de gewone uitgaven of tot 40% voor de instellingen die de handen in elkaar slaan¹⁵. Bijgevolg verplicht het Gewest de instellingen om zelf in te staan voor een deel van hun financiering.

“Op basis van voormelde elementen was het nodig om een nieuwe beperking in te voeren door de instellingen te verplichten om hun uitgaven tot een bepaald minimumbedrag zelf te financieren. Indien dat minimumbedrag niet wordt bereikt, wordt aan elke instelling gevraagd om intern keuzes te maken. Daardoor behoudt de burgerlijke overheid enige controle op de hoeveelheid uitgaven, zonder dat zij op welke manier ook mag oordelen of zij opportuun zijn”¹⁶.

In het huidige systeem moet in de begroting van de instelling onderscheid worden gemaakt tussen gewone en buitengewone uitgaven. Er werd toen binnen de gewone uitgaven een onderscheid gemaakt tussen de uitgaven die als “noodzakelijk” werden beschouwd voor de uitoefening van de eredienst en de andere. Wanneer we de artikelen 37 en 92 van het decreet van 30 december 1809 op de kerkfabrieken¹⁷ naast elkaar leggen, dan blijkt dat “alleen de inkomsten uit het patrimonium van een kerkfabriek moeten worden aangewend voor de uitgaven die nodig zijn voor de uitoefening van de eredienst en voor het onderhoud, de herstelling en de wederopbouw van kerken en presbyterieën. Bij onvoldoende inkomsten moeten de gemeenten bijspringen”¹⁸. Noodzakelijke kosten zijn onder meer: paramenten, de gewijde vaten, het linnen, het licht, het brood, de wijn, de weddes van de bedienaars, het kerkonderhoud enz¹⁹.

Vanaf 2023 zullen de instellingen in hun begroting enkel nog een onderscheid moeten maken tussen gewone uitgaven en buitengewone uitgaven volgens het begrotingsmodel dat door de Brusselse regering gehanteerd zal worden. In gevallen waarin de inkomsten van de instelling de gewone uitgaven niet dekken, zal de regering tussenkomen met een bedrag dat gelijk is aan het verschil. Niettemin wordt verduidelijkt dat deze financiële tussenkomst beperkt wordt tot 30% van de gewone uitgaven exclusief de financieringskosten van de instelling of tot 40% wanneer verschillende instellingen de handen in elkaar slaan op grond van artikel 42 van de ordonnantie²¹.

B.3. Grote herstellingen

Het nieuwe systeem voor het onderhoud van de gebouwen bestemd voor de erediensten legde onder hoofdstuk V van het voorontwerp als principe vast dat de instelling die voor het beheer van de materiële belangen van een plaatselijke gemeenschap instaat, deze kosten moet dragen, met een mogelijke uitzonderlijke financiële tussenkomst van het Gewest “wanneer de instelling niet over voldoende financiële middelen beschikt om heel de toegelaten investering te dekken”²².

Brulocalis had erop gewezen dat het met deze tekst niet duidelijk was of deze regeling ook van toepassing zou zijn op de gebouwen bestemd voor de erediensten van de gemeenten zelf.

13. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, Parl. St., BHP, 2020-2021, nr. A-400/1, p. 8.
14. Zie artikelen 28 ev. van de ordonnantie van 10 december 2021, op. cit.
15. Art. 30 van de ordonnantie van 10 december 2021, op. cit.
16. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, Parl. St., BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 4.
17. Art. 37 en 92 van het Keizerlijk dec. van 30.12.1809 op de kerkbesturen, op. cit. (Inforum nr. 14526)
18. L. Vervliet, “Les fabriques d’église” in *Intercontact*, 1997, V8, (4), p. 138 (Inforum nr. 124712).
19. Art. 37 van het Keizerlijk dec. van 30.12.1809 op de kerkbesturen, op. cit. (Inforum nr. 14526)
20. Art. 32 van de ordonnantie van 10 december 2021.
21. Art. 30 van de ordonnantie van 10 december 2021, op. cit.
22. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, Parl. St., BHP, 2020-2021, nr. A-400/1, p. 104.

We vonden het echter essentieel om, in het kader van de beoogde regionalisering, de lokale besturen de zekerheid te geven dat het Gewest voortaan financieel zou instaan voor de (grote) herstellingen van de gebouwen bestemd voor de erediensten, zelfs wanneer deze gebouwen eigendom zijn van de gemeente.

Brulocalis wilde erop wijzen dat een herstelling heel wat kan kosten en een serieuze hap uit de gemeentebegrotingen neemt.

In de parlementaire werkzaamheden staan enkele verduidelijkingen over die grote herstellingen. Deze gaan in de richting van ons advies. We lezen dat de gemeenten die een gebouw bezitten dat gebruikt wordt voor de uitoefening van de eredienst en die een gebruiksrecht van dit gebouw hebben verleend aan de instelling, de kosten van grote herstellingen niet hoeven te dragen. Deze zijn ten laste van de instelling.

“Wat het eigendomsrecht op het voor de eredienst gebruikte gebouw betreft, zijn er twee mogelijke scenario’s. De eerste is die van een huurovereenkomst en in dit geval is het huurrecht van toepassing. Het tweede geval is wanneer de gemeente om historische redenen eigenaar is geworden van de plaats en een gebruiksrecht overlaat aan de instelling of de gemeenschap. In het laatste geval zal de instelling het werk op zich moeten nemen, zonder dat dit de gemeente belet bij te dragen voor zover zij er een gemeenschappelijk belang in ziet”²³.

De hervorming is gericht op de autonomie van de instellingen en stelt daarom dat de financiering van deze herstellingen in principe niet door gewestelijke subsidies²⁴ wordt geregeld. Het Gewest kan eventueel overwegen om ze toch te financieren via een buitengewone subsidieaanvraag²⁵. Ter ondersteuning en advisering van de instelling, beschrijft de ordonnantie de procedure en onderwerpt deze werkzaamheden aan een bijzondere procedure van voorafgaande goedkeuring²⁶.

B.4. Het gemeentelijk belang

De parlementaire werkzaamheden zeggen dat, met betrekking tot artikel 28, 4° van de ordonnantie betreffende de ontvangsten van de instelling, de gemeente vrij is een subsidie toe te kennen aan de instelling indien zij van oordeel is dat dit in het gemeentelijk belang is²⁷. Deze subsidie kan bijvoorbeeld worden gebruikt om grote herstellingen te betalen (zie punt hierboven).

C. De vereniging van instellingen

Ten slotte vroeg Brulocalis zich af of men de instellingen niet verplicht had moeten laten fuseren om redenen van professionalisering van het beheer.

In de parlementaire werkzaamheden staat hierover dat *“in de mate dat het ontwerp de nadruk legt op de maximale autonomie van de plaatselijke gemeenschappen, komt het verenigingsinitiatief hen toe”²⁸.*

We merken op dat er incentives voorzien zijn om instellingen aan te zetten zich te hergroeperen.

Daarbij ook een financiële incentive en vereenvoudigde administratieve procedures²⁹.

3. AANDACHTSPUNTEN VOOR DE GEMEENTEN

Ten overvloedige lijsten we de zaken op die voor de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevolgen hebben of zullen hebben:

- De ordonnantie van 10 december 2021 treedt pas op 1 januari 2023 in werking om de bestaande gemeenschappen de tijd te geven zich aan te passen aan de nieuwe regelgeving. De instellingen die momenteel door de gemeenten worden gefinancierd, blijven dat dus nog in het begrotingsjaar 2022.
- Een gemeente die in haar patrimonium een woning heeft die door de bedienaar van een gemeenschap wordt bewoond, kan:
 - Ofwel de eigendom van deze woning overdragen aan de instelling en dit, gratis en zonder kosten (er worden geen registratierechten aangerekend);
 - Ofwel blijft de gemeente eigenaar van de woning. Die woning blijft ter beschikking staan van de bedienaar. In dit geval moet de gemeente ook instaan voor het onderhoud van de woning.
- Het college van burgemeester en schepenen zal zich moeten uitspreken over een aanvraag tot erkenning van een plaatselijke gemeenschap. Artikel 4 bepaalt dat de regering haar beslissing om al dan niet een plaatselijke gemeenschap te erkennen, motiveert in het licht van verschillende factoren, waaronder een advies van het college van burgemeesters en schepenen van de gemeente op wiens grondgebied het gebouw dat gebruikt wordt voor de uitoefening van de eredienst zich bevindt. In de parlementaire werkzaamheden wordt gezegd dat dit advies betrekking moet hebben op alle gemeentelijke bevoegdheden, met name de bevoegdheden inzake politie, stedenbouw en mobiliteit³⁰.

> Wettelijke basis

Organieke ordonnantie van 10 december 2021 betr. het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, BS 23 december 2021, p. 123586. Inforum nr. [350936](#).

> Zie ook

[De fiche van het wetgevend dossier op www.parlement.brussels > Fiche van het dossier A-400/1-20/21](#)

23. *Idem*.

24. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/2, p. 35.

25. Art. 64 van de ordonnantie van 10 december 2021, *op. cit.*

26. *Idem*, zie ook art. 56 ev. van de ordonnantie van 10 december 2021, *op. cit.*

27. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/1, p. 26.

28. *Idem*, p. 9.

29. Zie meer bepaald art. 30 en 42 van de ordonnantie van 10 december 2021, *op. cit.*

30. Ontwerp van organieke ordonnantie betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen, *Parl. St.*, BHP, 2020-2021, nr. A-400/1, p. 17.

BELEID

Bij de start van 2022 hebben Brulocalis en de Federatie van Brusselse OCMW's stappen gezet in hun strategische herpositionering.

Zoals u ongetwijfeld weet, is Brulocalis in 2021 gestart met haar beleid uit te tekenen en met haar positionering te bepalen. De oefening gebeurde het hele jaar door o.b.v. reflectienota's en -workshops. Resultaat is een beleidsnota die door haar bureau en Raad van Bestuur werd goedgekeurd. Maar de oefening is nog niet gedaan. Dit jaar werken de teams de verdere operationalisering uit.

Duurzame stad

MOBILITEIT

Brulocalis heeft op 16 december een werkgroep over elektrische laadpalen georganiseerd. Doel was om een gemeenschappelijk juridisch kader te scheppen voor de plaatsing van laadpalen voor elektrische voertuigen langs gemeentewegen. De studiedienst, de dienst Duurzame Stad en de gemeente Elsene hebben samen een model van wegvergunning uitgewerkt en deze voor advies en feedback aan de werkgroep voorgelegd. De definitieve versie is op 2 februari aan de Conferentie van burgemeesters voorgelegd geweest.

> Zie ook

In dit nummer het gesprek met de CEO ad interim van Sibelga over de uitrol van de laadpalen voor elektrische voertuigen.

De Gids van de mobiliteit en de verkeersveiligheid nr. 62 is uit. Met als inhoud: een evaluatie van de oproepen 2021 voor subsidies mobiliteit en verkeersveiligheid, een balans na de eerste 6 maanden Zone 30, een webinar over het Good Move-plan, een colloquium over de toekomst van de Brusselse mobiliteit (in NBB 126 hebben we het er uitgebreid over gehad), een duurzame stedelijke mobiliteit steekt dankzij corona een tandje bij...

> Meer info

De Gids van de mobiliteit kan je downloaden via www.brulocalis.brussels > publicaties

Tegelijkertijd heeft de Federatie van OCMW, die vorig jaar opnieuw samengesteld werd, een stappenplan uitgetekend. Dat werd begin januari goedgekeurd door haar instanties. De dossiers en werkzaamheden staan hier voor 2022 in afgebakend.

U leest er meer over in dit nummer in onze artikelen over het beleidsplan van Brulocalis en het stappenplan van de Federatie van Brusselse OCMW's.

BRULOCALIS VERSTERKT HET TEAM

U leest al een tijdje de artikelen van Justyna Podrazka over IncluCities. Justyna volgt

in dit dossier Léa Champagne op. En de studiedienst verwelkomt een nieuw gezicht: mevrouw Lejla Celikovic. Welkom Lejla!

> Van links naar rechts Justyna Podrazka en Lejla Celikovic

SAMENWERKING

Ontwikkelingssamenwerking: In het kader van de zoektocht naar synergieën met andere spelers in de ontwikkelingssamenwerking heeft Brulocalis op 14 januari een ontmoeting gehad met ENABEL en de ngo Migrations et Développement ter voorbereiding van een bezoek aan België van een delegatie uit de Marokkaanse provincie Souss-Massa-Draa en pilootgemeenten uit die provincie. Dit bezoek maakt deel uit van een Europees project - DEPOMI - dat door ENABEL wordt aangestuurd en tot doel heeft uitwisselingen tussen België en Marokko op het vlak van opvang van migranten tot stand te brengen.

Organisatie van een virtueel Noord-Zuid-platform Marokko (13/12) en een virtueel Noord-Zuid-platform Congo (16/12): deze twee platforms werden georganiseerd om samen een antwoord te formuleren op vragen van het Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) over het nieuwe programma voor gemeentelijke internationale samenwerking voor de periode 2022-2026, dat in juli werd ingediend. Zij hebben de Brusselse en Marokkaanse of Congolese partnergemeenten die bij dit toekomstige programma betrokken zijn, bijeengebracht. Op basis van de reacties in de platforms heeft Brulocalis antwoorden geformuleerd op de vragen van de DGD. Het is nu wachten op de definitieve beslissing van de Belgische ontwikkelingssamenwerking over onze voorstellen voor het programma 2022-2026.

Brulocalis is in samenwerking met UVCW begonnen met de externe evaluatie van de resultaten van het programma voor gemeentelijke internationale samenwerking 2017-2021. Na een aanbesteding werd een Frans adviesbureau geselecteerd. We moeten het eindverslag uiterlijk in juni 2022 krijgen.

EUROPA

Op 21 november organiseerde de gemeente Elsene op de markt van het Flageyplein een infopunt over de toekomst van Europa. De conferentie over de toekomst van Europa is een reeks debatten en besprekingen die door burgers gevoerd worden. Mensen in heel Europa krijgen de kans hun ideeën te delen en onze gemeenschappelijke toekomst mee vorm te geven. In deze optiek was het infopunt in Flagey een gelegenheid om in een ontspannen sfeer met de Brusselse bevolking over de Europese Unie te praten.

Op 25 en 26 november hadden Brulocalis en de stad Brussel de Franse gemeente Saint-Jean-de-la-Ruelle te gast in het kader van het project IncluCities. De sprekers uit Brussel deelden hun goede praktijken op het vlak van de integratie van migranten en vluchtelingen, met daarbij bijzondere aandacht voor genderkwesties.

De leden van de werkgroep Europa (de intergemeentelijke werkgroep van Brulocalis voor Europese projecten) zijn op 9 december bijeengekomen om goede praktijken en informatie over Europese fondsen uit te wisselen. Het gemeentebestuur van Schaarbeek stelde zijn praktijken inzake Europese projecten voor en gaf enkele voorbeelden van concrete verwezenlijkingen.

Schaarbeek is de enige Brusselse gemeente die een verantwoordelijke Europese projecten in dienst heeft, wat de zoektocht naar en het beheer van Europese subsidies vergemakkelijkt. De adviseur Europa van Brulocalis heeft een projectoproep rond jumelages gepresenteerd die zeer relevant is voor gemeenten: meer info in onze overzichtsfiche https://brulocalis.brussels.nl/subsidies.html?sub_id=1153.)%20

DUURZAME ONTWIKKELING

De eerste coördinatiegroep "kringloopwinkels" heeft op donderdag 13 januari online plaatsgevonden. De vergadering bracht projecten samen uit Sint-Gillis, Vorst, Evere, Elsene, Brussel-Stad, Sint-Pieters-Woluwe, Watermaal-Bosvoorde, Anderlecht, Koekelberg, Ganshoren, Jette en Sint-Agatha-Berchem en werd omkaderd door Leefmilieu Brussel, Brulocalis en de Fédération des Ressourceseries. Het doel van de groep was aanvankelijk om projecten aan elkaar te koppelen, synergieën tot stand te brengen en gemeenschappelijke behoeften en problemen aan de orde te stellen. In de toekomst zal zij de gemeenten rond specifieke thema's bijeenbrengen in de vorm van workshops.

Studiedienst

PENSIOENDOSSIER: WET IS GOEDGEKEURD - FPD MAG OPTREDEN ALS AANKOOPCENTRALE

Brulocalis heeft 19 Brusselse lokale besturen geadviseerd om bij het consortium Ethias Belfius een tweede pensioenpijler op te bouwen voor eind 2021.

Het in comité C ondertekende protocol voorziet immers in **een gewestelijke premie van € 250/VTE** voor de invoering van een tweede pijler vanaf 2021. In plaats van in 2022 een aanvullend pensioen in te voeren (en met terugwerkende kracht voor 2021), was ons advies om nog in 2021 bij het consortium Belfius Ethias aan te sluiten om zo ook de premie van de federale incentive te kunnen krijgen (halveren van de kost van de responsabiliseringsbijdrage van de tweede pijler).

De 9 desbetreffende gemeenten en 10 OCMW's hebben deze suggestie gevolgd

en zich allemaal aangesloten bij het consortium. Brulocalis trad in het dossier ook op als tussenpersoon voor de verschillende gesprekspartners, waarbij onze bijzondere aandacht uitging naar het waarborgen van de premies (gesprekken met de kabinetten van minister Lalleux voor de incentive en minister Clerfayt voor de premie, contacten met de RSZ voor de aflevering van attesten, principeovereenkomsten met de FPD, contacten met verzekeraars, enz.)

De moeilijkheid van de oefening was om deze lokale besturen te overtuigen om aan te sluiten bij een pensioenregeling die gedoemd was te verdwijnen, omdat de Ethias-Belfius-verzekeraars tijdens de zomer hadden aangekondigd hun pensioenregeling vanaf 1/1/2022 stop te zetten.

Deze stopzetting houdt noodzakelijkerwijs in dat er in 2022 **een nieuwe oplossing** moet gevonden worden voor het pensioen van het contractueel lokaal overheids personeel.

We hebben er bij minister Lalleux herhaaldelijk op aangedrongen dat de federale regering

een aankoopcentrale zou lanceren voor de opbouw van een nieuwe tweede pensioenpijler. Brulocalis raadpleegde eind vorig jaar de gemeenten en OCMW's. Zij zijn de oprichting van zo'n federale aankoopcentrale onder leiding van de Federale Pensioendienst genegen. De minister heeft hieraan gevolg gegeven en heeft binnen de regering een akkoord bekomen om **in de Kamer een wetsvoorstel in te dienen** om de FPD te machtigen die rol op zich te nemen.

De wet "tot toewijzing aan de Federale Pensioendienst van bepaalde opdrachten inzake de aanvullende pensioenen van de contractuele personeelsleden van de provinciale en plaatselijke besturen" werd op 27 januari 2022 door de Kamer goedgekeurd (DOC55K2421001). De wet machtigt de FPD om op te treden als aankoopcentrale. De FPD publiceert binnenkort een bestek om een nieuwe pensioeninstelling aan te wijzen.

Brulocalis zal het dossier verder blijven opvolgen in het belang van de Brusselse lokale besturen.

OCMW

Overlegcomité van 21 januari 2022 - De zorginstellingen willen een verplichte vaccinatie voor al hun personeel binnen een redelijke termijn en met een goede informatie vooraf

De zorgsector vraagt al langer een verplichte vaccinatie voor het zorgpersoneel. De federaties binnen de sector hebben kennis genomen van het advies van de Raad van State over het

voorontwerp van wet voor de invoering van verplichte vaccinatie tegen COVID-19 voor gezondheidszorgbeoefenaars. Op 20 januari hebben zij de premier, als voorzitter van het Overlegcomité, aangeschreven n.a.v. het Overlegcomité op 21 januari met een aantal vragen.

Uit zijn advies blijkt dat de Raad van State een verplichte vaccinatie van het zorgpersoneel wettelijk en proportioneel acht 'om de bevolking te beschermen op een wijze die

niet door een minder verregaande maatregel mogelijk is'.

De federaties zijn verheugd dat de Raad van State geen fundamentele bezwaren heeft tegen het voorontwerp en slechts bij twee punten voorbehoud aantekent.

In hun schrijven naar de premier herhalen de zorginstellingen hun vraag om, gelet op het advies van de Raad van State over de federale bevoegdheden op het vlak van vaccinatie, de vaccinatieplicht uit te breiden tot alle

personeelsleden van de zorginstellingen. Ze dringen er bij het Overlegcomité op aan hierin een standpunt in die richting in te nemen.

De federaties vragen ook absolute klaarheid in de mogelijke juridische gevolgen van het ontwerp op het vlak van arbeidswetgeving. Ze

vragen dat de manier waarop de werkgevers de vaccinatiestatus van hun personeel mogen nagaan, snel geregeld wordt.

De federaties vragen om zorgvuldig te communiceren over de nieuwe datum van inwerkingtreding, zodat alle betrokken partijen

de nodige regelingen kunnen treffen. De concrete modaliteiten voor de uitvoering van de vaccinatieplicht (welk vaccinatieschema, meegeven van de vaccinatiestatus, testing, controles, enz.) moeten vóór de wet in werking is getreden, worden vastgelegd. Best zou er ook, zoals oorspronkelijk voorzien, een voldoende lange overgangperiode van 3 maanden moeten voorzien worden.

Tot slot moeten de werkgevers in een relatief vroeg stadium afdoende informatie hebben over het niet-gevaccineerd personeel om de continuïteit van de zorg en de dienstverlening zo goed mogelijk te organiseren.

> Meer info

Voor meer informatie verwijzen we naar het schrijven naar de premier.

Bij afsluiten van dit nummer vernemen we dat de ministerraad op 4 februari beslist heeft om de verplichte vaccinatie in de zorg pas op 1 juli 2022 in te voeren. De federatie heeft met de sector gepleit voor een overgangperiode van 3 maanden. In het "positieve" scenario dat de tekst eind februari gestemd wordt, komt dit uitstel tot 1 juli dus tegemoet aan de vraag om een overgangperiode te hebben.

Sectoraal politieakkoord – minister speelt soloslim

Op 28 januari heeft minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden met de twee belangrijkste politievakbonden een voorakkoord afgesloten met mogelijk zware gevolgen voor de lokale financiën. De verenigingen van steden en gemeenten werden uit de onderhandelingen en het besluitvormingsproces geweerd en vragen nu klaarheid.

Wat staat er in het voorakkoord?

Op 28 januari hebben de verenigingen van steden en gemeenten via de pers vernomen dat minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden en de twee belangrijkste vakbonden een sociaal voorakkoord hebben ondertekend. De politielonen worden opgetrokken voor een bedrag van 121 miljoen euro, NAVAP wordt verlengd voor een bedrag van 56 miljoen euro, er komt een thuiswerkvergoeding voor 30 miljoen euro en de tweede fase van de onderhandelingen start in januari 2024.

De drie verenigingen zijn onmiddellijk in de pen gekropen en hebben de minister een schrijven gestuurd waarin de manier van werken betreurd werd en waarin nog eens

gezegd werd hoe nefast dat akkoord kan zijn voor de lokale financiën.

De verenigingen van steden en gemeenten geweerd uit de onderhandelingen

De verenigingen waren de voorbije maanden bij de onderhandelingen betrokken. Ze namen nog deel aan de laatste besprekingen in december 2021. Het voorakkoord eind januari kwam er evenwel zonder dat ze geraadpleegd werden of op de hoogte waren van de teneur. Het voorakkoord is het resultaat van bilaterale gesprekken tussen de minister en de vakbonden.

De financiële onzekerheid en bezorgdheid zo snel mogelijk de wereld uit helpen

Het blijft onduidelijk hoe de beoogde beslissingen betaald zullen worden, terwijl de lokale financiën gebukt gaan onder de gevolgen van de pandemie en de nieuwe taken die van hogerhand opgelegd worden. De vraag is fundamenteel gezien het, wanneer we de optelsom maken van alle

maatregelen, om bijna 200 miljoen euro gaat. Ter herinnering, de lokale besturen vangen al het grootste deel op van de kosten van het laatste sectoraal akkoord van 2018, dat ook nog steeds geen volledige uitwerking heeft (een beroep tot tussenkomst bij de Raad van State is nog steeds in behandeling).

Tijdens de onderhandelingen is het standpunt van Brulocalis altijd duidelijk geweest. We hebben de partijen rond de tafel meermaals gewezen op het feit dat de financiën van de Brusselse gemeenten onder druk staan. Ze kunnen momenteel niets extra aan.

De verenigingen zijn ook bezorgd over een nieuwe vakbondseis om federale ambtenaren een "volwaardige" 13e maand te geven. Het statuut van de politiemensen voorziet in dezelfde premies als de federale ambtenaren. Bijgevolg zouden de politiezones en de gemeenten financieel niet kunnen instaan voor deze maatregel.

De verenigingen van steden en gemeenten vragen de minister zo snel mogelijk klaarheid over hoe dit voorakkoord betaald zal worden en meer details over het verdere verloop van de onderhandelingen. Ze vragen de minister om zo snel mogelijk samen te zitten.

> William VERSTAPPEN, adviseur bij Brulocalis

DE STATEN-GENERAAL VAN DE POLITIE – DE FINANCIERING VAN DE POLITIEZONES IN HET MIDDELPUNT

Op 25 mei 2021 ging op initiatief van minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden de staten-generaal van de politie (SEGPOL) van start, die ook door haar voorgezeten wordt. De staten-generaal moet in beeld brengen met welke uitdagingen de politie geconfronteerd wordt, en concrete beleidsaanbevelingen doen.

ACHTERGROND – DE VIVALDI-REGERING ZET DE TOON

De staten-generaal brengt de sleutelpartners en alle belanghebbenden bij elkaar. We moeten de SEGPOL zien als een reflectiekamer en een aanzet tot voorstellen voor “de politie van morgen”. De staten-generaal sluit aan bij het Vivaldi-regeerakkoord en zal zaken bespreken rond de relatie van de politie met de bevolking, de aanpak van de criminaliteit, het terrorisme en de immigratie, cybercriminaliteit, digitalisering,... en hij wil ook ingaan op twee zaken met grote gevolgen voor de Brusselse gemeenten en waar Brulocalis nauw bij betrokken is: het optrekken van de politielonen en de netelige kwestie van de lokale politiefinanciering.

FINANCIERING VAN DE ZONES EN OPTREKKEN VAN DE POLITIELONEN: TWEE ONDERDELEN VAN DE HERVORMING

Deze laatste twee zaken zijn niet nieuw. Het dossier van de verhoging van de politielonen ligt momenteel op de onderhandelingstafel.

De lokale politiefinanciering komt sinds de invoering in januari 2001 van het huidige systeem regelmatig eens ter sprake. Dat systeem heeft niet gebracht wat ervan verwacht werd.

Eenzijds bestaat er een brede consensus over de herziening van de KUL-norm. Met deze tool verdeelt men op basis van 14 criteria de nationale capaciteit en de federale dotatie over de Belgische politiezones. De criteria liggen al meer dan 20 jaar vast en de tool is bijzonder moeilijk te doorgronden en te begrijpen.

Aan de andere kant wordt geen rekening gehouden met de specifieke realiteit en specificiteit van een grootstad: druk verkeer, de aanwezigheid van de instellingen van de gewesten en de gemeenschappen, van federale en internationale instellingen, van

ambassades, een bruisend nachtleven of nog de criminaliteit. Al die zaken leiden tot een hoge werkdruk bij de lokale politie, die in haar huidige vorm bijna uitsluitend wordt gefinancierd met lokale middelen.

In dezelfde geest zal het financiële solidariteitsmechanisme bij de verdeling van de federale dotaties tussen de stedelijke en landelijke politiezones, de 6 Brusselse politiezones tegen 2046 bijna 200 miljoen euro kosten in plaats van de aanvankelijk geplande 62 miljoen euro, of 218% meer dan voorzien!

DE MULTIDISCIPLINAIRE COMMISSIE VOOR DE FINANCIERING EN OPTIMALE SCHAALGROOTTE VAN DE LOKALE POLITIE (MCFS): SCOPE VAN DE REFLECTIE

De financiële stromen in kaart

Begin juli 2021 nodigde de minister belanghebbenden uit voor de startvergadering van de multidisciplinaire commissie voor de financiering en optimale schaalgrootte van de lokale politie (MCFS). Deze commissie, die integraal deel uitmaakt van de staten-generaal van de politie, wil voor de lokale politie een nieuw financieringsmodel uittekenen. Ook op de agenda: de vraag naar de optimale schaalgrootte van de politiezones. De startvergadering vond plaats op 12 juli 2021 en wilde eerst en vooral afspraken maken rond de taken, samenstelling en werking van de commissie. Rond de tafel zaten vertegenwoordigers van de verenigingen van steden en gemeenten, de Raad van burgemeesters, de politiezones, de Vaste Commissie van de lokale politie, de conferentie van gouverneurs, de federale politieraad, de gewesten, de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken.

Het programma en doelstellingen van de MCFS

Het programma werd voor de tweede bijeenkomst van de MCFS op 25 oktober aangescherpt. De minister ging voort op de besprekingen van de startvergadering, maar ook op de hoorzittingen in de Kamer in het kader van het wetsvoorstel tot instelling van een nieuw financieringssysteem voor de politiezones¹. De verenigingen van steden en gemeenten zijn op 9 maart 2021 in de Kamer gehoord geweest. Meer bepaald hebben ze de federale volksvertegenwoordigers uitleg gegeven over de situatie waarin de politiezones zich bevinden, met welke moeilijkheden ze geconfronteerd worden en wat hun karakteristieken zijn. Er is toen ook gezegd geweest dat er absoluut een herfinanciering van de lokale politie moest komen.

De minister heeft voor de MCFS een kader uitgetekend met verschillende punten. Als aanhef wordt er eerst ‘geobjectiveerd’: er moet eerst een visie komen en het huidige systeem moet in kaart gebracht worden, de basistaken en de gespecialiseerde taken moeten ook duidelijk omschreven worden. Ook de vraag naar de optimale schaalgrootte komt aan bod, net als de zoektocht naar alternatieve en aanvullende financiering. Als alle belanghebbenden aan de commissie meewerken, is dat ook met het oog op een nieuwe financieringswet die volgens de minister niet alleen gepaard zou kunnen gaan met financiële controle, maar ook met benchmarking en een beter budgetbeheer. Ten slotte moeten de conclusies, de getrokken lessen en de richting van de gesprekken de studie en aanbevelingen waarvoor een externe partner zou instaan, van duiding voorzien. Idealiter wordt daarmee gestart in maart van dit jaar.

Een hervorming met gesloten enveloppe – een realistisch voorstel? – het standpunt van de vereniging

Een belangrijk element zorgt evenwel voor getemperde verwachtingen bij dit stappenplan. De minister heeft aangekondigd met een gesloten enveloppe te willen werken en de mogelijkheid open te houden om de middelen daarna te verhogen. De verenigingen van steden en gemeenten hebben hier vragen bij en hebben hun bezorgdheid geuit. Hoe kunnen we in zo’n setting spreken over herfinanciering, of op zijn minst over een aangepaste financiering van de politiezones? Ze hebben de leden van de commissie ook nog eens gewezen op de eisen in het federaal memorandum van 2019².

Brulocalis zal bij de besprekingen 4 fundamentele zaken blijvend bepleiten:

1. Een hervorming van de achterhaalde KUL-norm;
2. De noodzakelijke nieuwe politiefinanciering;
3. Bij gebrek aan herfinanciering en wanneer de enveloppe gesloten blijft, moeten tijdens deze legislatuur bepaalde problemen worden aangepakt in de trant van de hervorming. Denk aan het nadelige solidariteitsmechanisme voor de

grootsteden, of NAVAP. Een deel van die financiering weegt nogal op de lokale financiën;

4. Uit eventuele hervormingen binnen de MCFS mogen geen nieuwe taken of nieuwe uitgaven voortvloeien zonder adequate financiering. Dat is het respect voor het principe van de budgettaire neutraliteit.

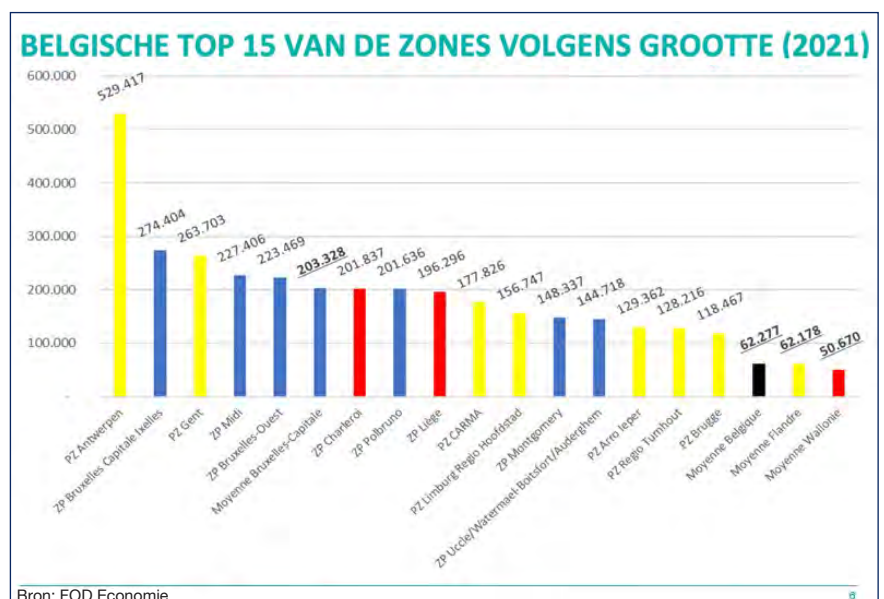
De Conferentie van burgemeesters heeft Brulocalis gevraagd om in nauwe samenwerking met de 6 korpschefs en de voorzitters van de politiecolleges een werkgroep op te richten die Brussel binnen de MCFS moet vertegenwoordigen en de belangen van de 6 politiezones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet behartigen. De werkgroep is samengesteld uit deskundigen die de politiezones vertegenwoordigen.

De werkgroep kwam in het laatste kwartaal van 2021 meerdere keren samen ter voorbereiding van de eerste drie thematische bijeenkomsten die op de agenda van de MCFS stonden.

Het eerste luik op 22 november ging over de “federale financiering”. Drie sprekers gingen dieper in op de wet van 7 december 1998 rond de geïntegreerde politie, de werking van NAVAP, het Verkeersveiligheidsfonds en de verschillende federale dotaties en subsidies uit de “PLP ministeriële omzendbrieven” (de federale basisdotatie, de bijkomende federale dotatie, sociale toelage I en II, ...).

Op de vergadering van 6 december kwam de “gemeentelijke financiering” aan bod. Doel was om een beter zicht te hebben op de impact op de lokale besturen van de financiering van de politiezones. De verenigingen van steden en gemeenten namen om beurt het woord. Zij gingen dieper in op de politievervorming en de financiële mechanismen en corrigerende maatregelen die tussen 2001 en 2002 zijn ingevoerd geweest. Uit de besprekingen bleek dat het gemeentelijk aandeel in de financiering van de politie-

1. Wetsvoorstel tot instelling van een nieuw financieringssysteem voor de politiezones ingediend door mevrouw Vanessa Matz e.a., 24 september 2020, Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers, doc 55. 1535/001.
2. Zie “Kompas voor een partnerschap met lokale besturen. Federaal memorandum 2019 van Brulocalis, UVCW en VVSG”. Het stukje over politie staat op pagina’s 7 en 8. Dit document is terug te vinden op <http://www.brulocalis.brussels>

Bron: FOD Economie

POLITIEMENSEN/INWONERS: 5 GROTE STEDEN			
	Capaciteit (VTE) MP Zones (31/12/2020)	Inwoners (1/1/2021)	Per 10.000 inwoners
ZP Liège	1.085	195.759	55,43
ZP Charleroi	1.055	201.610	52,31
PZ Antwerpen	2.911	527.629	55,18
PZ Gent	1.207	263.419	45,82
PZ Brussel Stad-Elsene	2.523	272.728	92,50*
PZ Brussel-West	817	226.208	36,13
PZ Zuid	893	222.772	40,06
PZ Marlow	502	144.539	34,74
PZ Montgomery	531	147.824	35,91
PZ PolBruNo	979	200.479	48,81

Bron: federale politie – morfologie van de lokale politie – IBZ Instellingen en bevolking

zones gemiddeld 65% bedraagt, tegen 35% voor het federale.

Met haar presentatie vroeg Brulocalis aan de commissie aandacht voor de bijzondere Brusselse situatie. Zo staat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in voor de financiering van de hulpverleningszones. Niet de gemeenten. In dezelfde geest, de federale overheid komt in Brussel tussen met het Fonds Europese toppen, maar sinds 2014 passeert dat geld via het Gewest. En dat is niet zonder problemen aangezien het Gewest die middelen in 2019 heeft omgezet in subsidies. De gemeenten hebben geen greep meer op deze financiering en kunnen die middelen dus niet meer vrij aanwenden.

Vervolgens werd het algemeen kader waarbinnen de 6 politiezones moeten werken, uiteengezet: ze staan allemaal in de top 12 van de grootste politiezones van het land en het aantal politieagenten per hoofd van de bevolking ligt iets lager dan dat van de 4 andere grote steden Luik, Antwerpen, Charleroi en Gent. De zone Brussel-Stad/Elsene is ook bijzonder. Naast de opdrachten van lokale politie vervult de zone immers specifieke opdrachten die verband houden met de rol van Brussel als hoofdstad: de aanwezigheid van Belgische en Europese instellingen op haar grondgebied, ambassades, het in goede banen leiden van betogingen, Europese en NAVO-toppen,...).

3. Het Kanaalplan werd in februari 2016 voorgesteld door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Jan Jambon. Het plan moet de lokale politie in prioritaire gemeenten versterken. Aanvankelijk beperkt tot de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, werd het plan uitgebreid tot 7 andere gemeenten: Brussel-Stad, Koekelberg, Schaarbeek, Sint-Joost, Anderlecht, Sint-Gillis en in het Vlaamse gewest Vilvoorde.

Jaar	PZ/Inwoner	OCMW/Inwoner
2019	287 euro	303 euro
2020	308,7 euro	295,6 euro
2021	313 euro	306 euro

Inzake gemeentelijke financiering liggen de uitgaven voor transfers nu hoger bij de politiezones dan bij de OCMW's. Tegen 2028 zal, met gelijke financiering, de gemeentelijke inbreng meer toenemen (5%) dan de federale financiering (ongeveer 1,3%). Een onhoudbare situatie op lange termijn voor de lokale besturen, vooral omdat er steeds meer op de schouders van de gemeenten terechtkomt en ze steeds meer nieuwe uitgaven moeten opvangen: loonsverhoging voor de ambtenaren in 2018, hogere verzekeringspremies, zware pensioenlasten, taken van de gerechtelijke en de federale overheid die naar de lokale politie gaan, loonindexeringen, en dit terwijl de energieprijzen en de grondstofprijzen momenteel de pan uit rijzen.

Daarnaast komen er op korte termijn nieuwe kosten, zoals voor de ontwikkeling van I-Police of de hogere politielonen. De gesprekken zijn hier momenteel lopende.

Nadien ging het over het personeel. In het regeerakkoord staat dat er jaarlijks 1600 politiemensen bij komen. Alleen blijft de vraag hoe die betaald zullen worden, nog steeds onbeantwoord. Ook de onzekere factoren rondom het Kanaalplan kwamen aan bod. Het Kanaalplan kwam er in de nasleep van de aanslagen van 2016. Het betreft 5 Brusselse politiezones en één Vlaamse politiezone³. De commissie werd er op gewezen dat het voorziene personeelskader nooit volledig ingevuld is geweest en dat het aantal personeelsleden voortdurend is afgenomen. Bovendien kunnen ze op elk moment worden teruggeroepen bij ministerieel besluit, waardoor de zones verplicht worden dringend tot aanwervingen over te gaan om ze te vervangen.

Brulocalis heeft er ook nog op gewezen dat het personeelskader van de 6 politiezones ook nog niet volledig ingevuld is: het operationeel personeel was op 31 december 2020 slechts voor 83,1% ingevuld, tegen 77% voor de CALog (leden van het administratief en logistiek kader). Tot slot ging men in op de pensioenschok, aangezien hun kost zal stijgen van 79,5 miljoen euro in 2021 naar 84,6 miljoen euro in 2022 tot 88,5 miljoen in 2023. Dat is 9 miljoen meer, die waarschijnlijk door de gemeentebegrotingen zal moeten opgevangen worden.

Tot slot hebben we eerst nog eens gewezen op de voor ons 4 fundamentele zaken van op de startvergadering en hebben we ter afronding van de presentatie meerdere voorstellen van de intra-Brusselse werkgroep voorgelegd:

- Een volledige lijst maken met de opdrachten van de lokale politie en die van de federale politie
- Zien wat de financieringsbronnen zijn
- Rekening houden met de extra kosten in Brussel via een specifieke, duurzame en evoluerende dotatie naargelang van de behoeften (de ESF-subsidie voorziet niet langer in deze behoefte)
- Artikel 90 van de WGP uitvoerbaar maken. Hierdoor kan men sommige organisatoren van evenementen (sportwedstrijden, muziekfestivals,

PERSONEELSKADER OP 31/12/2020

Zones	OPS-OK	OPS-FK	OPS-CAP	CALog-OK	CALog-FK	CALog-CAP
Brussel-Stad/Elsene	2.594	2.246	2.165	490	384	357,6
Brussel-West	806	679	658,5	204	168	158,7
Zuid	1.035	749	741	189	161	151,5
Marlow	490	452	426,2	148	82	75,9
Montgomery	504	475	447,8	107	87	83
PolBruNo	897	840	817	144	173	161,5
Totaal	6.326	5.441	5.255,5	1.282	1.055	988,2

PERSONEEL - PENSIOENSCHOK

Pensioenen onbetaalbaar in 2022 en 2023 (in miljoen euro)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
79,7	81,7	79,5	84,6	88,5	88,5	87,6

enz.) vragen om een deel van de politiekosten te betalen voor de omkadering van hun evenement ("betaalpolitie").

- Een analyse toevoegen aan de voorontwerpen van wetten en besluiten met een impact op de werking van de lokale politie (minstens via de Raad van burgemeesters)
- De beloofde hervormingen (tuchtwet, delegaties overheidsopdrachten, administratieve vereenvoudiging van de procedures voor de pv's) uitvoeren
- De synergieën in verband met logistieke steun en het aanbieden van kaderovereenkomsten behouden en accentueren.

Komt op een laatste bijeenkomst aan bod: de "alternatieve financiering" met het verkeersveiligheidsfonds en het fonds Europese toppen. Wanneer we dit schrijven, staat nog niet vast wanneer die vergadering zou plaatsvinden.

VOLGENDE STAPPEN

Na deze 3 zogenaamde "plenaire" sessies zal men in subcommissies dieper ingaan op meer specifieke onderwerpen. Tot nu toe liggen er al drie vast. Ze zullen dieper ingaan op de basisfunctionaliteiten, alternatieve financiering en de schaalgrootte van de politiezones. De conclusies van deze subcommissie worden in de plenaire vergadering uiteengezet. Andere subcommissies kan men niet uitsluiten, afhankelijk van welke richting de besprekingen uitgaan.

Van deze besprekingen wordt ook verslag uitgebracht.

> [Zie ook](#)

Het opiniestuk over het overdragen van lasten op www.brulocalis.brussels > actualiteit

> Lisa THIBAUT, adviseur bij Brulocalis

PARTICIPATIE GENEREREN MET BEGROTINGEN... EEN STUDIE HELPT ONS DAARBIJ

Van 21 tot 24 november was een delegatie van Molina de Segura, een stad in het zuidoosten van Spanje, te gast in België. De delegatie werd verwelkomd door de vereniging Periferia voor een reeks gesprekken en vergaderingen over burgerbegrotingen in drie steden: Ottignies-Louvain-La-Neuve, Brussel en Namen. Brulocalis heeft deze ontmoeting mee georganiseerd in het kader van de Europese Week van de Lokale Democratie.

Terwijl we in het redactioneel van de vorige Nieuwsbrief opriepen om steeds te werken en te blijven werken aan de nabijheid met de burger als middel tegen het verlies aan vertrouwen van die burger, hebben eind 2021 meer dan 4.000 Oudergemnaren hun stem uitgebracht over de eerste gemeentelijke burgerbegroting. Hoe kan men het vertrouwen beter herstellen dan door burgers te betrekken bij het openbare leven? We zien andere experimenten in meerdere Brusselse gemeenten. Des te meer reden om de horizon te verbreden en te gaan kijken hoe dergelijke experimenten buiten onze grenzen verlopen... zeker wanneer we hier in dit geval kunnen terugvallen op een onderzoek.

De vereniging Periferia en Brulocalis hebben samen op maandag 22 november in Atelier 29, in aanwezigheid van de Spaanse delegatie van de stad Molina de Segura, een bijeenkomst georganiseerd waarop de **participatieve begrotingen** voorgesteld werden. Op basis van de ervaring van het stadsbestuur van Molina wilde de bijeenkomst aantonen in hoeverre burgerbegrotingen krachtige instrumenten kunnen zijn voor meer sociale inclusie. Meer bepaald wilde men aantonen hoe zo'n burgerbegroting kan helpen om jongeren te betrekken en tegen de klimaatverandering. Deze presentatie vond plaats in het kader van de EWLD – Europese Week van de Lokale Democratie, en bracht een vijftiental deelnemers op de been die voor een gemeentebestuur, het Gewest en op verschillende kabinetten werken.

Om beurten gingen meerdere sprekers dieper in op dit emblematisch experiment: burgemeester Eliseo Garcia Canto en de schepen voor Participatie Soledad Nortes Navarro zetten eerst de politieke dimensie uiteen, waarna José Manuel Mayor van het technische team de operatie en resultaten detailleerde. Daarna ging het over de verdeling van de financiële middelen, de behaalde resultaten, de manier waarop de burgerbegroting gekoppeld is aan andere participatieve benaderingen en fora, maar ook over wat er na de eerste edities veranderd werd en vooral over wat de toekomst brengt. Meer bepaald moeten meer specifieke doelgroepen betrokken worden en moet men zorgen voor een meer inclusief project.

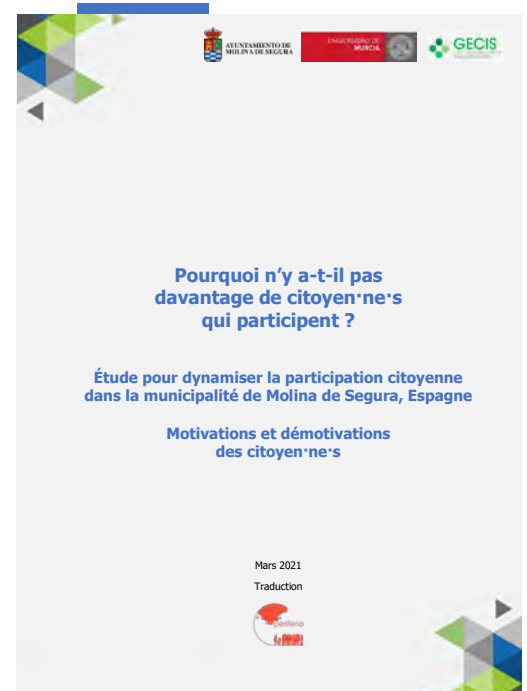
De presentatie afronden deed José Antonio Cano Diaz, lid van de Federatie van de bewonerscomités Inter-Barrios. Hij onderstreepte de manier waarop

burgers zich georganiseerd hebben en hoe ze diagnoses en wijkprojecten ontwikkelen dankzij specifieke studies in de verschillende zones. Ten slotte opende het experiment in Molina rond jongeren en klimaat "joven y cambio climático" van 2020-2021 de gesprekken over de presentatie van Yves Cabannes, stichtend lid van Periferia en internationaal expert in burgerbegrotingen. Hij gaf kort een overzicht van andere participatieve begrotingen en toonde ons een aantal burgerinitiatieven tegen de klimaatverandering in alle uithoeken van de wereld.

WAAROM PARTICIPEREN NIET MEER BURGERS?

De inwoners van Molina hebben beslist een studie te financieren om een antwoord te hebben op de vraag waarom er niet meer burgers participeren aan de burgerbegroting.

De studie "*Pourquoi n'y a-t-il pas davantage de citoyen·ne·s qui participent ? Dynamiser la participation*"

1. Dit is de titel van de Franstalige vertaling van de studie.

*citoyenne dans la municipalité de Molina de Segura : motivations et démotivations des citoyen-ne-s*²¹ probeert vooral een antwoord te geven op twee vragen: Waarom participeren mensen niet meer aan het openbare leven? En hoe kunnen we burgerparticipatie [verder] stimuleren? De studie gaat eerst na wat individuele en collectieve participatie in de weg staat en afremt, en vervolgt daarna met een reeks voorstellen om de obstakels te overwinnen:

- Een betere informatie zorgt voor meer transparantie en vertrouwen in het proces en de gemeente.
- Naar de mensen gaan, naar de plaatsen die ze bezoeken, hun netwerken, hun echte leefwereld.
- Individuele participatie inpassen, van een sociale iemand tot de vrije individuele burger.
- De inhoud simpel houden. Zo zorg je voor een betere communicatie en begrijpen mensen makkelijker waarover het gaat.
- Zorgen voor meer vertrouwen in participatieprocessen en burgerbegrotingen, ten eerste door te zorgen voor een betere projectuitvoeringscyclus en meer bepaald door de "uitvoeringstermijnen te verkorten", ten tweede door binnen de gemeente een toegewijd en vast technisch team te hebben, zonder dat je daarbij een beroep moet doen op externe adviseurs.
- Gericht zijn op specifieke doelgroepen (jeugd, senioren, enz.) of gemengde burgerbegrotingen (specifieke doelgroepen en thema's), en stuurgroepen met een belangrijke rol.
- Bewustwording via verschillende middelen, zoals formele en informele onderwijsprogramma's en educatie tot burgerzin.
- De relatie tussen de verkozenen en burgers verbeteren. Zo ontstaat er meer begrip voor elkaars belangen.
- Afstemmen met andere institutionele inspraakfora, zoals plaatsen van overleg, extra-gemeentelijke commissies, enz.

> Meer info

« [Pourquoi n'y a-t-il pas davantage de citoyen-ne-s qui participent ? Étude pour dynamiser la participation citoyenne](#) - Enseignements et propositions à partir des expériences de Molina de Segura, Conil de la Frontera (Espagne), du Département du Gers (France) et de Valongo (Portugal) » ; maart 2021, beschikbaar op www.periferia.be

BURGERBEGROTINGEN EN KLIMAATVERANDERING

Deze studie dateert al van september 2020 en bouwt verder op de bijdragen van twee internationale sessies over participatieve begrotingen (PB) en hoe ze kunnen meehelpen aan de aanpassing aan de klimaatverandering en tegen die klimaatverandering. De studie bouwt ook voort op de PB-initiatieven in 15 deelnemende steden en regio's uit verschillende continenten. Doel is in de eerste plaats in kaart brengen en begrijpen wat er daadwerkelijk op het terrein gebeurt en kijken in hoeverre de PB kan bijdragen aan de aanpassing aan de klimaatverandering en tegen die klimaatverandering. Hoe doet ze dat? En met welke problemen worden BP-actoren geconfronteerd? De studie beoordeelt de aard en het belang van deze bijdragen: zijn ze te verwaarlozen of niet? Hoeveel projecten worden er per jaar uitgevoerd? Hoeveel kosten ze en waar komen de middelen vandaan? De studie benadrukt de vele innovaties van de spelers om van PB een deel te maken van de inspanningen om zich aan te passen aan de klimaatverandering en om die tegen te gaan. Ten slotte werpt de studie een paar vragen op voor verder onderzoek en pleit ze voor klimaatgerelateerde participatieve begrotingen door te wijzen op hun enorm potentieel (nog steeds grotendeels onbenut) om de dramatische gevolgen van klimaatverandering op het leven van miljoenen mensen het hoofd te bieden.

> Meer info

De Franstalige studie "Budget participatif, adaptation et mitigation du changement climatique : pratiques locales actuelles dans le monde et leçons du terrain", september 2020, is beschikbaar op www.periferia.be

GEMEENTELIJKE GEGEVENS IN 2022 OP OPENBUDGETS.BRUSSELS!

In de loop van 2022 zullen de gegevens m.b.t. de uitgaven van de Brusselse gemeentebesturen in het kader van overheidsopdrachten en subsidies te vinden zijn op het platform openbudgets.brussels.

DIGITALE DIENSTVERLENING: DRIE NIEUWE OPLEIDINGEN VOOR HET EERSTELIJNSPONEEL

De gebruikers informeren over de beschikbare digitale tools voor hun administratieve handelingen en hen indien nodig bijstaan. Ziedaar een belangrijke uitdaging voor de -veelbelovende maar ook uitdagende- digitalisering. Digitalisering zorgt voor een andere relatie tussen burger en overheid. Meteen de reden waarom er vanaf einde maart meerdere opleidingen rond digitale dienstverlening aangeboden worden in de opleidingscatalogus van de GSOB. De opleidingen zijn bedoeld voor het gemeente- en OCMW-personeel van de eerste lijn, maar staan open voor alle geïnteresseerden.

Het aanbod opleidingen

- Een opleiding IRISbox geeft inzicht in bruikbaarheid, functionaliteiten en gebruik van het elektronisch loket van het Brussels gewest;
- Een opleiding rond authenticatie maakt de deelnemers vertrouwd met de verschillende wegen om in de virtuele loketten van de federale, gewestelijke of lokale overheid in te loggen;
- Dan volgt er een opleiding digitale inclusie, die momenteel in de uitwerkingsfase zit. Doel is om de gebruikers die geen of weinig toegang hebben tot de digitale tools te begeleiden, met raad bij te staan of door te verwijzen.

De lessen worden op afstand gegeven, gespreid van maart tot oktober. Meer details over de inhoud, de inschrijvingsmodaliteiten en data staan eind februari op de website van GSOB. Neem een kijkje in de opleidingscatalogus van ERAP-GSOB en schrijf je in.

Easy Way

De GSOB en easy.brussels werken hiervoor samen. Deze opleidingen passen in het kader van de uitvoering van Easy Way.

Een beter inzicht in wie hoeveel heeft uitgegeven en waarom, maakt de beleidsbeslissingen transparanter.

OPENBUDGETS.BRUSSELS?

Openbudget.brussels is een kadaster van de overheidsuitgaven in het kader van de overheidsopdrachten en subsidies van het Brussels gewest. Alle belangrijke informatie van het gewestelijke niveau sinds 2018 (bedragen, begunstigden, voorwerpen, enz.) staat erin.

Renovatiewerken aan tunnels, subsidies aan sport-vzw's, coronapremies, subsidies aan ondernemingen voor innovatie, enz. Een schat aan informatie! Bovendien zijn deze gegevens allemaal in open data, waardoor ze hergebruikt kunnen worden.

Momenteel kunt u op **openbudgets.brussels** gegevens raadplegen over de **uitgaven** van Brusselse gewestelijke overheidsinstanties in het kader van **overheidsopdrachten** en **subsidies**, maar ook:

- rechtstreeks het dossier van de betrokken onderneming raadplegen op de site van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) door te klikken op het KBO-nummer van de onderneming in de tabel;
- zien welke minister verantwoordelijk is voor de uitgave.

Daarnaast zijn de subsidies ingedeeld naar type: organische, optionele of reglementaire subsidies.

DE KOMENDE NIEUWIGHEDEN VAN OPENBUDGETS.BRUSSELS

In de loop van 2022 zal **elk Brussels gemeentebestuur** worden gevraagd om de

gegevens over zijn uitgaven in het kader van overheidsopdrachten en subsidies in te voeren op het platform datastore.brussels. Zo kunnen deze gegevens worden hergebruikt in het kadaster van openbudgets.brussels.

Daarnaast wordt 2022 ook het jaar waarin de geautomatiseerde gegevensophaling uit het **gewestelijk SAP-platform** bestendig wordt. Dat platform centraliseert alle interne processen van een overheidsinstelling. Alle gegevens met betrekking tot uitgaven in het kader van overheidsopdrachten en subsidies die in het SAP-platform ingevoerd worden, zijn automatisch zichtbaar op openbudgets.brussels: geen gegevensverwerking meer of niet langer wachten op een update, alles gebeurt automatisch.

Tot slot zullen ook gegevens over de gewestelijke overheidsuitgaven in 2021 in het kader van overheidsopdrachten en subsidies aan openbudgets.brussels toegevoegd worden.

ER MEER OVER WETEN?

[Openbudget.brussels](https://openbudgets.brussels) is gebaseerd op open gegevenssets die openbaar worden gemaakt op een gegevensmodel dat ontworpen werd voor het hergebruik en de weergave van deze gegevens. Dit datamodel is te vinden op datastore.brussels

Het easy.brussels team staat tot uw beschikking voor vragen of suggesties over het platform openbudgets.brussels: info@easy.brussels.

De gegevens in het kadaster zijn verstrekt door de administraties die deze openbaar moeten maken. Voor meer informatie

OM MOGELIJKE FINANCIERINGSBRONNEN BETER TE KUNNEN OPSPOREN, BIEDT BRULOCALIS EXCLUSIEVE TOEGANG TOT HAAR GEGEVENS BANK SUBSIDIES.

Brulocalis heeft een exclusieve **webpagina Subsidies** ontwikkeld die een unieke toegangspoort biedt naar een coherent geheel van informatie, beheer en planning in verband met subsidies. Op die manier vindt u alle relevante informatie voor een betere toegang tot en een beter beheer van uw subsidies.

De webpagina kan worden geraadpleegd via onze website <http://www.brulocalis.brussels/nl/subsidies> en bevat de volgende belangrijke rubrieken, die beslist een kijkje waard zijn:

- ▶ [Databank subsidies \(DBS\)](#).

De gegevensbank Subsidies geeft systematisch een overzicht van de subsidies die beschikbaar zijn voor gemeenten, OCMW's en andere lokale instanties.

> Momenteel zijn er subsidies te vinden die toegekend worden door:

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Vlaamse, Franse en Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de Vlaamse en de Franse Gemeenschap;
- de federale overheid;
- de Europese Unie;
- verschillende fondsen, stichtingen, ...

> Alle subsidies worden voorgesteld in fiches die telkens dezelfde structuur volgen:

Informatie	▶	– Voorwerp;
		– Toekeningsvoorwaarden;
		– Bedrag en betaling;
		– Procedure;
Analyse	▶	– Wettelijke en reglementaire bronnen;
Precisering	▶	– Praktische inlichtingen.

- ▶ [Voor een beter overzicht: synoptische tabellen subsidies.](#)

Voor bepaalde complexe materies maken wij overzichtstabellen van de mogelijke financieringsbronnen, met links naar de fiches in kwestie.

- ▶ [Om belangrijke datums in uw agenda aan te kruisen: een kalender projectoproepen.](#)

Een overzicht van de projectoproepen die verschillende instanties lanceren, gerangschikt op basis van de afsluitingsdata en gelinkt aan de fiches in de gegevensbank.

- ▶ [Om geen informatie te missen: een lijst met informatiesessies.](#)

Een overzicht van de informatiesessies die verschillende instanties organiseren, gelinkt aan hun respectievelijke website voor meer informatie.

- ▶ [De 6e staatshervorming onder de loep.](#)

Fiches met een stand van zaken van de (bijna) afgeronde overheveling van subsidies van de federale overheid naar de gemeenschappen en gewesten.

- ▶ [Toolbox subsidies ten dienste van de gemeenten.](#)

Op verzoek van en in samenwerking met de Werkgroep Subsidies (WGS) werd de 'toolbox subsidies' ontwikkeld door de gemeenten die lid zijn van de groep, online gezet op de Brulocalis-website om de resultaten ter beschikking te stellen van alle gemeenten (vademecum, tools voor informatie, beheer en evaluatie, ...).

Abonneer u [hier](#) op onze verschillende RSS-stromen, in functie van de materies die u interesseren, en/of de volgende publicaties: [Newsletter](#), [Nieuwsbrief](#).

**Antwoord bieden op je
uitdagingen als werkgever,
dat vraagt om oplossingen op maat**

Net zoals 2021, wordt 2022 een jaar vol uitdagingen voor werkgevers. Daarom doen we er bij Actiris alles aan mee te zoeken naar oplossingen op maat.

Of je nu vacatures wil verspreiden, kandidaten wil rekruteren in Brussel of het buitenland, tips en info zoekt over stages, opleidingen, premies, gesubsidieerde contracten of een inclusievere werkvloer; Actiris kent de Brusselse arbeidsmarkt door en door en staat voor je klaar voor gratis advies.

Afspraak op actiris.brussels/werkgevers of via 02 505 79 15 om samen op zoek te gaan naar oplossing op maat van jouw bedrijf!

SCAN MIJ

